

WESTERN

Teri Majls

APACI TOM U LEJKU

BROJ 266 • 35 DINARA

ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

WESTERN

266

1991

Teri Majls

APAČI TOM U LEJKU

X-100

Urednik izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
V. DUBRAVČIĆ

Lektor
J. STOJICEVIĆ

Izdaje i štampa NIŠJP »DNEVNIK« Novi Sad, Vojvodanskih brigada 7, telefon 021/621-555 ● Žiro račun 65700-603-7711 ● Direktor »Dnevnika« Miodrag Karadžić ● za izdavača: Ilija Vojnović ● Odgovorni urednik: Milorad Predojević ● Grafički urednik: Juliš Arvanitidis ● Sekretar redakcije: Zdenka Karabasil ● Korektor: Jovan Uglješin

YU ISSN 0353—1287
Rukopisi se ne vraćaju

APAČI TOM U LEJKU

1.

LITICA UŽASA

Litica užasa, u koju je više priroda nego ljudska ruka usekla stazu toliko široku da se konj jedva mogao njome provlačiti bez ikakve mogućnosti da se na njoj okrene i vrati, ili da se sa drugim konjem koji bi dolazio iz suprotnog pravca mimoide, s pravom, je dobila to zastrašujuće ime.

Ta litica, što je na istočnoj strani činila poslednji kameni obronak Planine Apača, uzdizala se od staze još nekoliko stotina stopa prema nebu i spuštala najmanje tri stotine stopa u dubinu, prema rečici Tojah i Kanjonu smrti, koji dele Planinu Apača od Dejvisove.

Ako je onaj što je dolazio s juga, od granične teksaške reke sa Meksikom, Rio Grande, prema severu ili zapadu morao proći kroz Kanjon smrti, a to znači preko teritorije Komanča, i tako se izložiti velikoj opasnosti, Litica užasa i staza u njoj pošteđeli bi ga neželjenog susreta sa Komančima ili razbojnicima i omogućili mu da izbegne, i Kanjon smrti, i Dejvisovu planinu.

Sigurno je da je bilo potrebno mnogo hrabrosti da bi se prošlo kroz Kanjon smrti. Međutim, bilo je mnogo više onih što su bili spremni da se sukobe i sa Komančima, imajući pri tom uvek i neku šansu da se probiju kroz kanjon i spasu, nego

da se upute tom stazom u Litici užasa, koja je na početku mamila svojom širinom i pitominom, da bi već posle nekoliko stotina koraka, kad se više nije moglo natrag, zastrašujuće pretila, i konju, i jahaču.

Pa ipak, tog letnjeg popodneva 1854, jedan kršan plavokosi momak širokih ramena i visok najmanje šest stopa, u odeću od jelenske kože, kakvu nose traperi, sa lakim indijanskim mokasinama na nogama, kakve prave žene Apača od bizono-ve kože, odabrao je radije stazu u Litici užasa, nego Kanjon smrti.

Jahao je mirno na svom kao noć crnom vrancu, čije je čelo krasila samo jedna bela belega, približavajući se onom mestu gde je staza bila najuža i gde je dostizala najvišu tačku uspona. Sasvim razumljivo, na tom mestu je i provalija bila najdublja.

Traper kao da nije na nju obraćao pažnju. Njegov oštar pogled je prelazio preko useka koji su stvarale dve planine i zarivao se po nešto pitomijoj strmini Dejvisove planine, koja na tom mestu, računato u vazdušnoj liniji, nije bila udaljenija od šezdeset koraka.

Kao što je poznavao Planinu Apača, tako je poznavao i Dejvisovu planinu. Znao je da negde ispod tog krša naspram njega, prekrivenog zakržljanim rastinjem, krivuda podzemni lavirinit, koji se začínjao visoko gore u planini, nedaleko od logora Komanča, a završavao iznad sa-

mog Kanjona smrti. Dobro se sećao da je taj lavirint nedavno njemu i jednoj lepoj devojci, koja se zvala Barbara, spasao život.

Sećanja su navirala, a tada, obično, otupi opreznost i oštrina pogleda. Tako se desilo i ovoga puta. Pri sećajući se lepe crnokose devojke i njenih smaragdnozelenih očiju, traper je jahao sve do trenutka kad je konj, najednom, uznemireno stao i zarzao.

Istog časa je odnekud fijuknula strela, udarila u kamen iznad traperove glave, slomila se i pala na stazu.

Dve stvari su mu namah bile jasne. Prvo, da se konj nije uplašio zato što je neko odapeo strelu sa strmine Dejvisove planine već od nečega drugog što ga je iznova uznemirilo i nateralo da ponovo zarza. Drugo, da je taj, najverovatnije prikriveni Komanč sa one strane kanjona, bio ili rdav strelac, ili je ta razdaljina na traperovu sreću bila takva da se strela i nije mogla tačnije uputiti.

Ovaj drugi zaključak mogao je da se odnosi samo na tu prvu strelu, a ne i na drugu, koja će, sigurno, svakog časa doleteti.

Odgovor na obe pretpostavke dobio je gotovo istog trenutka. U času kad je njegov pogled registrovao iza povelike stene Indijanca iz plemena Komanča kako se pomalja i napinje luk, iz krivine, koja je bila udaljena samo nekoliko koraka, pojavi se ogroman grizli.

Reklo bi se da je grizlija iznenadila pojava konja i čoveka na njemu, jer je zastao, povukao se, čak, pola metra unazad i onda se preteći uspravio na zadnje noge.

Iz razjapljenih kao krv crvenih čeljusti, u kojima su se belasali snažni, oštri zubi, začu se njegovo preteće mumlanje, koje se, potom, pretvori u riku.

Uplašeni vranac ustuknu. Pri tom njegova prednja noga skliznu preko ivice provalije.

Šta bi se posle toga desilo može se pretpostaviti da traper, hitro kao penter nije skočio na stazu preko konjske glave i našao se između svog vranca i zveri. Oslobođen tere-ta, vranac povрати ravnotežu i ponovo se sa sve četiri noge nađe na stazi.

Baš u tih nekoliko trenutaka batrganja konja i skoka čoveka s njega, dolete nova strela. Po onome gde je sada udarila u stenu, traper je bio siguran da bi ga pogodila, samo da je ostao na konju. Ispalo je da mu je u neku ruku taj grizli, koji je preteći i dalje mumlao ne odstupajući ni za korak, spasao život.

Ali, ako ga je on naterao da skoči s konja i da tako izbegne strelu, sada je predstavljao još veću opasnost od Indijanca koji je po treći put stavljao strelu u tetivu luka.

Kako postupiti? Meci iz kolta ne bi za tu ogromnu grdosiju koja ga je tako uspravljena nadvišavala za pune dve stope predstavljali veliku opasnost, već bi je samo još više razbesneli. Oni na taj udaljenosti ne bi predstavljali opasnost ni za Komanča koji se više nije skrivao iza stene dok je napinjao tetivu luka, već je celim svojim telom bio izašao iz zaklona.

Više nije smeo da okleva. Ako ne spreči Komanča, ta treća strela pogodiće ili njega, ili vranca. Zato je hitro izvukao pušku ispod sedla, za tren nanišanio i ispalio metak.

U klancu pucanj puške odjeknu kao kanonada topa. Taj pucanj sli se s krikom pogođenog Indijanca, koji, umesto prema njemu, odape strelu u vazduh, pada i zakotrlja se niz strminu.

Traper izbaci čauru iz ležišta puška i izvuče drugi metak. Pušku je trebalo što pre napuniti jer je zver mogla svakog časa da krene prema njemu.

Desi se, međutim, nešto što nije očekivao. Valjda taj pucanj što se u kanjonu pretvori u zastrašujuću grmljavinu koja se u odjecima širila i raznosila na jednu i drugu stranu,

uplaši životinju. Najpre se njene razjapljene čeljusti zatvoriše. Zatim se ona samo na zadnjim nogama izokrenu na stazi pridržavajući se stene, pa kad se sasvim okrenu, spusti se na prednje noge i nestade iza krivine.

Traper odahnu. Napuni pušku, uze konja za uzde i pođe oprezno za grizlijem.

Ispostavilo se da je on brže i spretnije grabio napred, jer kad se pojavi iza krivine, on je već bio udaljen od njega dvadesetak koraka, ubrzavajući tempo hoda.

Još pola sata opreznog koračanja i staza poče da se širi, a litica da se pretvara u podnošljivu strminu. Bio je to kraj Litice užasa, kraj muka onoga koji je preko nje prelazio. Odatle se moglo poći uz obronke Planine Apača, ili produžiti dalje prema preriji i koritu reke Tojah, pa još dalje prema gradiću Flojdfild.

Traperova namera, međutim, nije bila da krene prema tom gradu. Samo što se uputi prema pošumljenom brežuljku nedaleko od Litice užasa, on naglo okrenu konja prema planini Apača.

Njegov vranac nije uspeo ni deset puta da zakorača, kad ga on zaustavi i sada okrenu prema Dejvisovoj planini.

2.

BUBNJEVI SMRTI

Na mestu gde je prestajala Litica užasa teren se neprestano uzdizao, te je tu gde je traper okrenuo konja prema Dejvisovoj planini nadvišavao i mnoge niže brežuljke, kako Planine Apača, tako i Dejvisove planine. Baš zato što je bio na takvoj visini, on je mogao da čuje ono što je dopiralo sa Dejvisove planine i što se svojim ehom širilo na sve strane.

Bili su to udarci u bubnjeve.

Tam, tam, tram, ta-ta-ram, tam, tam, tram, ta-ta-ram, odjekivalo je

otud gde se nalazio logor Komanča.

— Bubnjevi smrti! — predoše preko traperovih usana reči i on upravi pogled u pravcu otkud su dolazili.

Pogled mu dotače najviši greben u središtu masiva, prema kome se sunce, grabeći prema zapadu, nalazilo na polovinu koplja udaljenosti. Dobro je znao da se u toj izmaglici od isprepletanih sunčevih zraka ispod tog grebena nalazi logor Komanča. A upravo odande sad su još glasnije i jasnije dopirali zvuci bubnjeva koji su predskazivali nečiju smrt.

— Jadnik! — prošaputa. — Bio kriv, ili ne, sa čovekom ipak ne bi trebalo postupati tako surovo pre nego što ga ubiju.

Bubnjevi smrti, koji su nekoliko sati pre sumraka i paljenja logorske vatre najavljivali laganu smrt belog čoveka koji se nalazio u rukama Komanča, ili poznatog ratnika iz nekog drugog indijanskog plemena protiv kog su Komanči iskopali ratnu sekiru, u poslednje vreme su se sve češće čuli s Dejvisove planine.

Ma koliko se bunilo protiv toga, traper je morao da prizna da su i Apači, sa istoimene planine, i Komanči sa Dejvisove, imali puno razloga da se tako drastično svete ble-dolikim, koji su sve češće i sve dublje zadirali u njihova lovišta, bez milosti ubijali ratnike, ali i žene, decu i starce i potiskivali ih sve više u planine gde su uslovi života, naročito zimi, bili mnogo teži, nego u nizini. Zato je i ovog puta samo još jednom pogledao u onom pravcu odakle su se čuli bubnjevi, pa poterao konja uz planinu.

A onda ga je ponovo zaustavio.

Čelo mu se namreška borama, a pogled zabi u stablo jednog hrasta u blizini.

»Do đavola«, prođe mu kroz glavu »zar nije baš u ova tri dana, koliko me nije bilo u logoru Apača, moj prijatelj Crveni Soko trebalo da ode u logor Komanča da bi u ime starog poglavice Apača Mudrog Dabra

pregovarao s poglavicom Komanča Medvedom Šapom o uspostavljanju primirja između njihova dva plemena?«

Trže se kao da je grom u tom času rascepio staro deblo hrasta pred njim.

Ne označavaju li ti bubnjevi skoro smrt njegovog najboljeg prijatelja? Nije li on u tom času privezan za stub smrti i srama izvrgavan ruglu odraslih i pogrđama dece?

Cimnu dizgine svog konja i okrenu ga u suprotnom pravcu. Umesto da nastavi sa penjanjem, on ga naterala naniže.

Do logora Komanča, za onoga koji je znao gde se logor nalazi i koji je Dejvisovu planinu poznavao gotovo kao i Planinu Apača, u kojoj je od svojih trideset godina proživio poslednjih dvadeset, postojala su tri pravca.

Jedan je vodio iz Kanjona smrti preko kamenitih brežuljaka do četinarskog pojasa, a zatim kroz šumu dalje. Drugi je vodio kroz lavirint koji je krivudao i peo se kroz utrobu planine. Treći se nalazio upravo sa te bočne strane, sa koje se približavao Dejvisovoj planini.

U Kanjon smrti nije želeo da side, da bi iz njega krenuo naviše, bilo uz lavirint, čiji je ulaz bez sumnje samo njemu od belih ljudi bio poznat, bilo uz planinu. Na taj lavirint, otako su ga nedavno otkrili i Komanči, nije mogao više da računa kao na pouzdan i bezbedan prolaz, baš kao ni na obronke planine s te strane koji su uvek bili na oku Komančima.

Odabrao je tu zapadnu stranu Dejvisove planine, za onoga ko je ne poznaje neprohodnu.

Ceo sat mu je bio potreban da se spusti u preriju, pregazi rečicu Tojah i da nestane u šipražju brda koje se kao kakva ogromna pečurka uzdizalo naglo iz prerije, da bi se potom utopilo u planinski masiv koji se protezao sa zapada na istok nekoliko desetina milja. Po tome kako je u toj pošumljenoj vrleti pronala-

zio spretno put za svoga konja i kako je grabio naviše, moglo se zaključiti da to nije bio njegov prvi pohod ka logoru Komanča sa te strane.

Peo se više od jednog sata. Sa jedne uzvišice ugledao je Liticu užasa i stazu koja se u tom času nalazila u njegovoj visini. Prešao je još nekoliko stotina stopa i u prvi sumrak što se po zalasku sunca počeo uvlačiti u šumu, sišao s konja, sakrio ga na podesnom mestu uveren da nikome neće pasti u oči, a on je, noseći pušku u ruci, lako kao jelen, nastavio naviše svojim bešumnim korakom.

Bubnjevi smrti, koji su jedno vreme bili utihnuli, ponovo se ogłasiše tako jasno kao da su oni što su u njih udarali bili na susednom brežuljku. Oni su mu postali neka vrsta orijentacije i on ubrza korak, ali ne zadugo. Blizina logora je iziskivala opreznost.

Kad je već bio siguran da se logor nalazi na tom brdu uz koje se peo, samo još nekoliko stotina stopa više, promenio je pravac. Pošao je prema grebenu do tog brda, koje je sa ovim činilo celinu i došao do jednog sedla iz koga se kupasti vrh uzdizao još više od proplanka na kom se nalazio logor. Tako je bar bio siguran da na tom pravcu neće naići na stražare i da će sa jednog od bezbroj visokih stabala na toj strani moći da uputi pogled prema logoru.

Mrak je bio već sasvim ovladao. Odnekud se pojavi i krnjav mesec, te mu koliko-toliko pomože da se brže i bezbednije kreće.

Prvog tražara je ugledao ispred sedla, između dva brega. Sedeo je iza jednog stabla, obgrlio pušku pobodenu kundakom između nogu i klatio se napred i nazad u ravnomernom ritmu.

Prošao ga je bez muke i došao do jednog bora čija je ogromna krošnja nadvišavala plato na kom se nalazio logor. A da se on i sada nalazio tamo ubedili su ga bubnjevi i žagor što je dopirao s te strane.

Popeo se na drvo i smestio se na jednu od viših grana u gustoj krošnji. Tek tada je pogledao prema logoru.

Na mesečini, a i pri svetlosti velike logorske vatre što je plamsala u sredini slobodnog prostora između vigvama, ugledao je logor kao na dlanu. Bio je udaljen oko sto dvadeset koraka, pa nije mogao da sagleda sve detalje, ali je ipak nazreo ljude oko logorske vatre, stub smrti i privezanog čoveka za njega. Da li je to bio njegov prijatelj Crveni Soko, ili neko drugi, to nije mogao da razazna sa te udaljenosti.

Po tome što su se bubnjevi čuli, i to sa onom svojom prilično otegnutom melodijom, ako se o njoj uopšte moglo govoriti, znao je da igra smrti još nije bila počela, niti su pojedini ratnici pokazivali svoju veštinu u bacanju noža i tomahavka prema privezanom zarobljeniku, zabadajući ih u stub, neposredno pored njegovog tela.

Trebalo je požuriti.

Sišao je sa drveta, zaobišao stražara ispred sedla i još jednog, na kog umalo nije naleteo, i zašao u šumicu što se protezala do samog logora, tačnije rečeno do prvog reda u polukrugu postavljenih vigvama.

Tek tada, po karakterističnim zvucima bubnjeva znao je da je upravo otpočinjala igra smrti oko stuba sa privezanim zarobljenikom.

Kao zmija se provlačio kroz šiprag približavajući se sve više onom drveću koje je svojim krošnjama zaklanjalo čak i jedan broj vigvama, nadnoseći se nad njih. Odabrao je jedno i smestio se u njegovoj krošnji.

Pogledao je prema stubu smrti oko kog su poskakivali ratnici izmahujući u ritmu igre, tomahavkama, noževima, i kopljima, podvriskujući. U grudima mu je postalo lakše, jer taj što je bio privezan za stub smrti nije bio Crveni Soko.

Bio je to mladić koji nije mogao imati više od dvadeset godina, sla-

bašna tela i niskog, dečijeg uzrasta. Nije ga poznavao. Štaviše, bio je siguran da ga nikad do tada nije video.

Indijanci su završavali igru na taj način što bi svako u svom poskakanju došao do zarobljenika, izmahirao oružjem ispred njegovog lica i zadovoljan time što je, valjda, ugledao strah u očima bledolikog, vratio se vatri i seo.

A kraj vatre, u sredini, sedeo je poglavica Medveda Šapa. Do njega, s jedne strane, plemenski vrač sa zastrašujućom maskom na licu, a sa druge, Indijanac kog je traper dobro poznavao. Bio je to Vranin Kljun, jedan od najboljih, najcenjenijih i najsurovijih ratnika Komanča, poglavičin miljenik, a njegov krvni neprijatelj.

Nekoliko ratnika se izdvojilo iz grupe onih što su stajali iza svojih plemenskih velikodostojnika. Svi su držali po tomahavk u ruci.

Na znak poglavice, jedan je izmahnulo tim oružjem i zavitlao ga prema stubu.

Tomahavk se zabode u stub na sudlanicu od desnog zarobljenikovog uveta.

Drugi je bio spretniji. Njegov tomahavk se zabode u stablo samo na palac udaljenosti od zarobljenikove glave.

Mrcvarenje u toj zastrašujućoj igri nastavi se tomahavkama ostalih učesnika. Nijedan nije promašio stub, niti je ijedan pogodio od straha izbezumljenog momka, koji samo što nije počeo da zapomaže. I tomahavci, i noževi pronalazili su mesta uz samo njegovo telo, ne nadnoseći mu pri tom ni najmanju povredu.

Međutim, strah od onoga što je moglo da se dogodi kad bi ruka nekoga od tih što su vitlali oružje prema njemu zadrhtala a što se često dešavalo, izobličio je mladićevo lice. Njegovo telo je bilo opušteno i da nije bilo veza koje su ga čvrsto drža-

le uz stub, ono bi sigurno skliznulo na zemlju.

U jednom trenutku se podiže poglavica Medveda Šapa.

— Bledoliki je došao u lovišta Komanča i zato je osuđen na smrt — reče on snažnim glasom na jeziku svog plemena. — Kad kaže da nije znao da lovišta pored reke Tojah pripadaju Komančima, njegov jezik ne govori istinu.

Začuše se povići odobravanja, koji se pretvoriše u pretnju.

Poglavica sačeka da se stišaju, pa nastavi:

— Šta bi uradio beli čovek kad bi ratnik Komanča prelazio preko njegove zemlje? — upita i odmah dade odgovor: — Ubio bi ga. Komanči nisu odmah ubili belog čoveka čim su ga ugledali. Oni ga nisu ubili malčas tomahavkama i noževima dok je bio vezan za stub smrti i dok nije mogao da se brani. Poglavica Komanča Medveda Šapa pružiće bledolikom, koji se do sada nije pokazao kao hrabar ratnik, još jednu priliku da se bori za svoj život i da se, možda, spase.

Nastade tajac. Čulo se samo pucketanje rasplamsale vatre. Njemu se pridruži plač nekog deteta iz obližnjeg vigvama.

3.

LOV NA ČOVEKA

A poglavica nastavi:

— Bledoliki će biti odvezan od stuba smrti. On će dobiti nož. Nožev će dobiti i tri mlada ratnika Komanča, koji će ovoga puta pokazati svoju hrabrost i veštinu.

Poglavica se okrenu prema šumici u kojoj se nalazilo i stablo sa traperom u njegovoj krošnji.

— Na dnu ove šume, na mestu koje će biti obeleženo jednom upaljenom bakljom, nalaziće se mustang bledolikog sa dugom i kratkom vatrenom strelom koje je bledoliki imao kad je uhvaćen. Na tom delu šume sakriće se tri ratnika Koman-

ča, a sa ove strane krenuće bledoliki. Tri ratnika Komanča neće dozvoliti bledolikom da dođe do svog mustanga i da ga pojaše. Svaki od njih će se truditi da presretne bledolikog dok se on bude prikradao svom mustangu i da ga u borbi ubije. Onaj koji ubije bledolikog dokaže da je pravi ratnik Komanča i njemu poglavica Medveda Šapa poklanja mustanga bledolikog i obe vatrene strele.

Novi poklič oduševljenja prekide poglavicu da bi on tek posle toga nastavio:

— Ako bledoliki pobedi sva tri ratnika Komanča ili uspe da prođe pored njih neopažen i da, pošto ugasi baklju, pojaše svog mustanga, poglavica Komanča mu obećava slobodu i niko ga ne sme dirnuti dok ne napusti lovišta našeg plemena. — Poglavica malo zastade, pa završi: — Medveda Šapa je rekao ono što je želeo. Neka Vranin Kljun oslobodi bledolikog od stuba smrti i neka mu objasni na jeziku belih ljudi šta treba da radi, pa neka odabere tri ratnika Komanča koji će se s njim nadmetati. Za to vreme će Lukava Lisica odvesti mustanga bledolikog udno šume i pripaliti baklju na mestu gde se mustang bude nalazio.

Traper se sa gorčinom osmehnu. Ta naizgled dobra volja i smisao za pravednost poglavice bila bi za svaku pohvalu kad bi se naspram trojice njegovih ratnika, koji poznaju svaku stopu i svaki žbun u toj šumi, našla trojica belih ljudi, ili bar kakav vešt i snažan lovac. A kad je u pitanju ovaj tek izrasli i preplašeni dečak, onda je taj svirepi lov na čoveka značio samo produžavanje njegove agonije i odlaganje smrti do trenutka kad će on, batrgajući se nevešto u šipražju, naleteti na nož jednog od trojice protivnika.

Zato odluči da mu pomogne.

Dok je Vranin Kljun odvezivao mladića i objašnjavao mu šta treba da radi, a ratnik Lukava Lisica od-

vodio zarobljenikovog konja na malu uzvišicu ispred šume pričvršćujući na jedno stablo upaljenu baklju, on siđe s drveta i povuče se nešto dublje u šumu ali još uvek ne toliko duboko da nije mogao da vidi ono što se dešavalo oko logorske vatre.

Uskoro, tri mlada, snažna i stasita ratnika, od kojih je svaki mogao pometi onog mladića u zubima, otrčаше pored ivice šume na njen donji deo, a zbunjeni momak, držeći nož u ruci, nesigurnim korakom pođe sa ove strane na kojoj se nalazio traper.

U šumi bi bilo mračno kao u rogu da nije bilo meseca koji je unekoliko razblaživao tamu i pomagao da se razazna čovek od stabla.

A taj čovek, ako se uopšte može nazvati tim imenom jedan odrastao dečak, što je nespretno koračao prema njemu zapinjući svaki čas za granu, izgledao je kao da je pošao da se prošetа, a ne da se bori protiv sakrivenog neprijatelja. Koračao je krupnim koracima ne trudeći se ni najmanje da priguši bat i da se sakrije iza šipražja na putu prema svom konju.

Zato, kad su ga već posle tridesetak pređenih koraka zgrabile traperove snažne šake, jedna preko njegovih usta, a druga pripijajući ga snažno uz sebe, tako da nije mogao ni da pisne, ni da mrdne, njegovo telo izmučeno pre toga strahom od smrti, koja mu je lebdela pred očima, namah se opusti u tom zagrljaju, a nož mu ispade iz ruke.

— Ne boj se! Ja sam ti prijatelj i želim da te spasem — začuo je šapat pored svog uva koji ga je povratio iz polusvesti i bezvoljnosti i ulio mu snagu u udove.

Uspravio se i podigao nož. Suze mu zaiskriše u očima kad pred sobom ugleda orijašku figuru belog čoveka, koja mu se prijateljski osmehivala.

— Ništa ne govori — predupredi ga traper osećajući da će ga on zasuti rečima. — Razgovaraćemo kasnije. Sad podi sa mnom.

— Tamo se nalaze trojica Komanča — ipak je uspeo da prošaputa.

— Znam — odvrati traper. — Do polovine šume možemo slobodno da koračamo. Posle toga ćeš njih trojicu prepustiti meni.

Zakoračаше još pedesetak puta i stadoše. Otprilike na istoj udaljenosti kao od logorske vatre, na drugoj strani se videla buktinja, a u blizini nje zasedlan konj. Bila je to, znači, sredina šumice.

— Dalje nećemo zajedno — šapnu traper. — Popni se na ovo drvo i ne miči se dok ne vidiš da skidam buktinju sa stabla. Tad potrči što brže možeš ka tom mestu, i bez ikakvog straha, jer će do tada sva tri tvoja protivnika biti savladana.

— Mislite da... — hteo je nešto da kaže.

Traper ga prekide:

— Penji se i ne brini — reče mu, uhvati ga ispod mišica i podiže do jedne debele grane, pa kad on nestade u krošnji drveta, on zapuza kroz šipražje.

Traper je pretpostavio da se trojica Komanča nalaze na početku šumice raspoređeni po njenoj širini tako da su štitili prilaz konju sa svake strane. Trebalo je otkriti jednog po jednog, i jednog po jednog onesposobiti za borbu.

Od onoga što je bio najbliži konju i upaljenoj baklji traper je bio u boljem položaju. Jer, dok se on nalazio u mraku, mesto na kom je bio Komanč osvetljavala je pored mesečine i upaljena buktinja, tako da je u jednom trenutku, kad se Komanč neoprezno pokrenuo, video pokretanje grančica i čuo šuštanje lišća.

Puzeći nečujno kao zmija, izbegavajući pri tom i najmanji prostor dokog su se probijali mesečevi zraci, traper se našao samo na nekoliko koraka od onog žbuna čije su se grančice u jednom trenutku zaklatile kad su nečije ruke razmakle gornji deo žbuna. U tom prerezu se ukaza glava Indijanca sa jednim perom u kosi.

Indijanac je pri tom učinio novu grešku. Bojeći se, valjda, da neko od preostale dvojice njegovih suparnika ne presretne pre njega belog čoveka, izašao je iz zaklona i držeći nož u zubima zabauljao tačno prema mestu na kom se nalazio traper.

U takvoj prilici, kad se radilo o životu i smrti, svaki drugi bi upotrebio najefikasnije sredstvo koje bi za sva vremena izbacilo neprijatelja iz dalje borbe, a to je bio nož. Traper tako nije želeo da postupi. Kad god je mogao on je neprijatelja privremeno onesposobljavao. Ubijanje je bila poslednja mogućnost da spase svoj ili tuđi život.

Zato je i sada sačekao da mu se Indijanac približi, a onda se njegova ogromna čvrsta pesnica samo jednom spustila silovito na Indijančevo teme.

Nije pustio ni glasa. Od udarca, zubi koji su držali oštricu noža zaškrutaše po metalu, a telo mu se opruži po zemlji i smiri.

Uzeo je njegov nož i za svaki slučaj ga zavitlao daleko iza svojih leđa.

Jedan je, znači, bio manje. On će, sigurno, bar pola sata spavati snom pravednika, ako ga pre toga neko ne pronađe.

Pretpostavio je da se taj ratnik nalazio u sredini i da se druga dvojica skrivaju levo i desno od njega. U želji da ne naleti na nekoga od njih, on odbaulja dvadesetak koraka napred, a zatim skrenu desno, kako bi se Indijancu na toj strani našao iza leđa.

To mu je uskoro i pošlo za rukom.

Taj Komanč nije bio onako preduzimljiv kao njegov drug. On je postojano stajao iza jednog stabla i buljio ispred sebe u mračnu šumu. Nije mu ni padalo na pamet da skrene pogled iza sebe, otkud mu se, kao kakva avet, približavala jedna prilika koja je išla tako nečujno kao da i ne dodiruje zemlju.

A kad je sa šumom što je dopro do njega istovremeno osetio i strahovit

udarac po glavi, sve je bilo kasno. Telo mu se povi po iskošenom stablu, pa skliznu na zemlju.

Smatrajući da taj udarac nije bio iste jačine kao onaj kojim je onesvestio prvog Komanča, traper ga je još jednom klepnuo i požurio na suprotnu stranu šume, tamo gde je trebalo da se nalazi poslednji Komanč.

Taj deo šume bio je najmračniji, pa ipak traper je bio u prednosti, jer se i ovog puta nalazio iza leđa Komanča. Međutim, i pored napreznja očiju, nije mogao da otkrije njegovo skrovište. A vreme je prolazilo.

Dograbio je jednu kratku suvu granu i zavitlao je ispred sebe. Ona je pala u šiprag, ali se ništa nije dogodilo. Ponovio je to još dva puta bacajući suvarke na razne strane, dok najednom u žbunu nedaleko od njega nije zašuštalo i iz njega se uspravila cela ljudska figura, čiju je glavu takođe krasilo jedno pero.

I taj treći Indijanac je pomno posmatrao ispred sebe ne dolazeći na ideju da se okrene i da osmotri iza svojih leđa. Zatim je, shvatajući da je šum došao s leve strane, pošao na tu stranu. Tako se približio mestu na kom se nalazio traper samo na četiri do pet koraka i kleknuo pored jednog niskog žbuna razgrćući rukama njegove grane.

Sve ostalo je bilo veoma brzo završeno.

Istina, on je čuo šum iza svojih leđa pre nego što je dobio udarac, ali mu to nije pomoglo. Za članak uzdignute ruke zgrabila ga je snažna šaka i izokrenula mu ruku tako da umalo nije kriknuo od bola. Možda bi on to časak kasnije i učinio da ga nije pogodila pesnica u predeo slepog oka.

Ne kontrolišući više svoje korake, traper je potrčao prema konju i baklji. Skinuo je baklju s drveta i mahnio njome kroz vazduh, a kad je mladić malo kasnije dotrčao, zario je njen upaljeni deo u zemlju i nagazio ga nogom.

Istog časa, tamo gore na ivici šume, gde se začinjao logor, začu se ljudski žagor.

— Brzo na konja! — rekao je traper momku i ne čekajući da se on popne, opet ga je zgrabio ispod mišica i smestio u sedlo. Uzjahao je iza njega na konjske sapi, uzeo dizgine iz mladićeve ruke i poterao konja ne u onom pravcu koji bi u takvoj prilici svakome bio logičan — niz padinu prema Kanjonu smrti i reci Tojah — već na suprotnu stranu, uz brežuljak koji će ga odvesti na onaj isti pravac kojim se uspeo na Dejvisovu planinu, tamo gde se nalazio skriven njegov vranac.

— Zeleo bih da vam zahvalim — začuo je mladića, koji okrenu glavu prema njemu, ali ga on prekide.

— Biće vremena za zahvaljivanje. Sada ćuti, dok se još ne udaljimo.

Takva opreznost bila je na mestu. Jer kad znatiželjni Komanči uskoro otkriju svoja tri onesvešćena ratnika, shvatiće da to nije mogao da učini onaj kržljavi, preplašeni momak, već neko drugi koji mu je u pravo vreme pritekao u pomoć. A tada će započeti trka za njima.

Zahvaljujući noći koja će onemogućiti Komanče da pronađu i prate konjski trag, i traperovoj odluci da koristi zapadnu padinu planine za spuštanje prema preriji, trebalo je da uspeju u bekstvu i da se domognu Planine Apača pre nego što Komanči shvate da su te noći još jednom obmanuti.

I zaista, nije prošlo ni petnaest minuta otkako su uzleteli uz brežuljak, a zatim počeli da se spuštaju niz vratolomnu strminu, kad iznad njih odjeknu ratni poklič Komanča.

Osetio je kako je momak uzdrhtao i pokušao da ga smiri.

— Ne brini. Izmaćićemo im. Sada su otkrili onu trojicu. Dok odu do svojih mustanga i pođu u poteru biće im potrebno još nekoliko minuta. Dotle ćemo mi stići do mesta na kom sam ostavio mog konja. Posle toga ćemo ići brže.

Tako se i desilo. Novi ratni poklič se začu nešto kasnije. On se ponovi nekoliko puta gubeći se sve više, što je značilo da je traper dobro pretpostavio kad je zaključio da će Komanči otići niz onu stranu što je vodila prema Kanjonu smrti i reci Tojah.

A oni su se spuštali još neko vreme dok nisu došli do mesta na kom se nalazio traperov vranac.

— Sada za mnom i nemoj me ispuštati iz vida — rekao je traper mladiću i poterao konja niz onaj najnepristupačniji deo puta na toj padini, na koji se niko sem njega ne bi nikad odlučio. Iako je mladić bio slabašan i nedorastao, ispalo je da se veoma dobro druži u sedlu, a to je u tim trenucima bilo najvažnije.

Tako su se spuštali još ceo sat dok konji ne osetiše pod svojim kopitama meku travu pored korita reke.

Zagaziše u vodu, napojiše konje, i sami se napiše vode, pa predoše na drugu obalu.

Dugo nisu jahali. Na proplanku prvog brežuljka uz koji ustrčase, traper zaustavi konja i sjaha.

Po ugledu na njega to učini i mladić.

4.

GOSPODARI LEJKA

— Jesi li gladan? — bilo je prvo što je traper upitao momka vadeći iz bisaga komad pečenog mesa i nešto hleba.

— Sad, kad je sve prošlo, mogu da kažem da jesam — odvrati ovaj. — Od jutros kad su me zarobili u klanecu nisam ništa okusio.

— Odakle dolaziš? — postavi mu traper novo pitanje pružajući mu hleba i mesa i spuštajući se na travu.

— Iz Lejka, gospodine.

— Ostavi se toga »gospodine«. Nije li gradić Lejk ispod Santjago — planine, na jugu?

— Tako je.

— Tamo još nisam bio, ali baš u Lejku, ili u njegovoj blizini, imam dobrog prijatelja, druga iz ratnih dana... Kako se zoveš?

— Erni Pilmejker.

— Pilmejker! — pogleda ga traper oštro. — Da nisi rod Mervilu Pilmejkeru?

— To je moj otac.

— Tvoj otac? Da... Da... Govorio je onda da ima sina. Tako je. Sada se sećam. A kud si krenuo, Erni?

— Prema Planini Apača.

Još jednom mladićev odgovor iznenadi traper.

— Prevalio si dalek i opasan put.

— Zaglavio bih da vas nije bilo.

Traper odmahnu rukom i reče:

— Pa eto, sad se nalaziš na Planini Apača.

— Poznajete li dobro ovu planinu?

— Kao svoj džep.

— Onda ćete sigurno moći da mi kažete kako da nađem jednog čoveka.

— Zavisi koga.

— Apači—Toma.

Traper se osmehnu.

— Otkud znaš da je on na Planini Apača?

— Otac mi je rekao.

— Da li on zna da si ti krenuo ovamo?

— Ako je pronašao pismo koje sam mu ostavio, zna.

— Tako znači. Krenuo si ovamo bez očevog znanja. A šta će ti Apači Tom?

— Samo on može da nam pomogne u nevolji u kojoj se nalazimo. Ako ga ne nađem i ako on ne pođe sa mnom, propašćemo. I to ne samo mi Pilmejkerovi, već i Forbesovi, Lamondovi i Endersonovi, kao i drugi poštteni rančeri, kao što su mnogi do sada propali bez traga.

— Znači, Erni, u Lejku se dešavaju gadne stvari?

— Veoma gadne.

— Smatraš da bi vam u tome mogao pomoći Apači Tom?

— Samo on. Mnogo sam slušao o njemu i znam da bi nam on mogao pomoći.

— Pa, Erni, pronašao si ga — nasmeši se traper.

— Hoćete da kažete... — zaiskriše mladićeve oči pune iznenađenja i divljenja.

— Hoću da kažem da se Tom Lin, ili kako me još češće zovu Apači Tom nalazi pred tobom.

— Hvala svemogućem bogu što vas je poslao u logor Komanča!

— On me baš nije poslao tamo gore — osmehnu se traper. — Treba da zahvališ meni što sam odlučio da krenem uz Dejvisovu planinu kad sam čuo sa nje bubnjeve smrti.

— Onda, Apači, još jednom mnogo vam hvala!

— De, de! Dosta je toga. A sad mi ispričaj sve po redu. Ko su ti što vama poštenimi rančerima zagorčavaju život?

— Bankar Sidni Berns i Džefri Hober, vlasnik saluna i dućana s robom, dva najmoćnija i najbogatija čoveka u Lejku i okolini.

— Počni sa bankarom. Sigurno pozajmljuje novac na kratak rok i uz veliku kamatu?

— Kamata i rokovi su kao i u drugim gradovima.

— U čemu se onda ogleda njegovo nepoštenje?

— Biće vam jasno na slučaju Olivera Forbesa. A takvih ima još.

— Da čujem.

— Forbes je pozajmio dve hiljade dolara na godinu dana. Novac je primio i potpisao priznanicu na sumu povećanu za iznos kamata. O roku je vratio ceo dug zajedno s kamatom i od Bernsa dobio svoju priznanicu. Sada dolazi ono glavno. Bankarevi ljudi ga u toku noći sačekuju dok se iz grada vraćao na ranč, isprebijaju ga i oduzmu mu priznanicu, koju on, na njegovu žalost, nije odmah uništio.

— Gad! — izbaci traper ljutito, a momak nastavi:

— Nekoliko dana kasnije bankar od njega zatraži da vrati dug, koji je on u stvari vratio i pri tom mu pokazao priznanicu kao dokaz da dug još nije vraćen. Bila je to ona ista priznanica koju su Forbesu bankarovi ljudi oduzeli. Forbes, razume se, nije imao novca. Osim toga, nije želeo još jednom da plati. Sledeće noći plamen je zahvatio sve zgrade na njegovom ranču i pretvorio ih u pepeo. Nekoliko dana kasnije bankar ga je proterao sa zemlje, koju je prisvojio na ime Forbesovog tobožnjeg duga.

— Lopuža! — promrmlja Apači Tom. — A kakve muke imate sa krčmarom?

— Krčmar Hober nije ništa bolji od Bernsa. Većina rančera se u toku godine snabdeva potrepštinama iz njegovog dućana, i to na kredit. Posle žetve, ili prodaje stoke računi se svode i izmiruju. A tada nastupa nevolja. Pošto retko koji rančer zna da čita i piše, Hober u svoju knjigu dužnikla može da upisuje šta hoće. On to i čini i prilikom plaćanja računa za uzimanu robu ispada da treba platiti nekoliko puta više nego što je vredela roba koja je uzeta. Hober je, znači, količine robe udvos-tručavao, pa i utrostručavao.

— I šta onda?

— Onda dolazi do svađe, tuče, pri čemu uvek nastrada dužnik, jer ga Hoberovi ljudi dobro propuste kroz svoje šake, a zatim silom naplate i ono što taj jadnik nikad nije ni uzeo, ili nije uzeo u tolikoj količini.

— Priznajem da na takvog lupeža još nisam naišao — reče traper.

— Hober je našeg suseda Čarlija Lamonda proterao sa zemlje na sličan način. Čika Čarli je trebalo da mu plati za uzetu robu čim proda goveda. Do prodaje je bilo ostalo još deset dana, ali do nje nikad nije došlo. Jedne noći neki su ukrali stalo od pet stotina goveda i oterali ga preko reke Rio Grande u Meksiko. Jer od Lejka do reke Rio Grande i

Meksika nema više od pedeset milja.

— Čarli je, znači, ostao, i bez goveda, i bez novca?

— Tako je. Nije mogao da isplati dug o roku i njegova zemlja je pripala Hoberu. Njega, njegovu ženu i njihovu kćer prihvatili su moji roditelji i dali im komadić zemlje da se prehrane.

— Do đavola — planu traper. — Imate li vi šerifa?

Mladić se setno nasmeši i odmahnu rukom.

— Imamo. To je rođeni brat bankara Bernsa, Donald Berns, koga krčmar i dućandžija Hober svakog meseca dobro podmazuje. Onda možete da shvatite kakvu pomoć i podršku imamo u njemu.

— A sudija? Šta on radi?

— Sudiju nemamo. Šerif, od Bernsovih i Hoberovih ljudi, ma šta učinili, nikog ne zatvara, pa prema tome sudija i nije potreban.

— A kad neko sa strane učini nešto što se toj trojici gospodara Lejka ne sviđa? Šta onda?

— Tada ga po kratkom postupku obese, ili ga sačekaju u zasedi i ubiju.

— Zašto sve to trpите? Kad biste se udružili, vas bi ipak, bilo mnogo više.

— Narod je zaplašen. Nema niko-ga koji bi ga organizovao i poveo protiv tih lupeža i razbojnika. Svak se boji za sopstvenu kožu.

— Razumem.

— O vama sam mnogo slušao, i od oca, i od drugih ljudi. Shvatio sam da biste nam jedino vi mogli da pomognete. Jer, kroz nedelju dana moj otac treba da goni naše stado od preko hiljadu goveda u Šafter, da ga proda tamošnjem garnizonu vojske, s kojim je već ugovorio. Od dobijenog novca treba vratiti dug i Bernsu, i Hoberu. Ostatak novca bi nam pomogao da se osamostalimo. Ali, ja se bojim da nam se pre prodaje ne desi nešto slično onome što

se mnogima pre nas desilo. Zato sam bez znanja roditelja krenuo prema Planini Apača da vas potražim i zamolim da odmah pođete sa mnom.

— Šta, onda, čekamo? — reče traper i ustade.

— Znači li to da prihvatate? — ozari se mladićevo lice.

— A zar si mislio da ću se oglušiti o nevolje mog prijatelja Mervila Pilmejker i svih onih koji se nalaze u sličnom položaju? Na konja, momče! Treba nam tri sata jahanja da bismo došli do brvnare mog prijatelja, lovca Slima. Tamo ćemo se malo odmoriti i snabdeti hranom za put.

5.

KRADLJIVCI GOVEDA

Svitalo je kad su ispred sebe ugledali brvnaru nad kojom su se nadnosile spletne krošnje nekoliko stabala čineći tako neku vrstu zelenog krova, koji je, ako ništa drugo, obezbeđivao u tim letnjim sparnim danima debelu hladovinu. Taj zeleni krov i sve ono šiblje i žbunje oko brvnare učinili su da svetlost nastupajućeg dana nije mogla da prodre u to mesto u onoj meri kao što je to učinila na slobodnom prostoru, te je tamo bila još uvek gusta tama.

— Stari Slim je po običaju već budan — reče traper zaustavljajući konja.

— Ne vidim nikoga — napreže Erni Pilmejker oči.

— Ako bolje pogledaš prema njegovim vratima videćeš kako se vrh njegove cigarete povremeno žari.

— Imate pravo.

— Biće bolje da mu se javim, jer taj stari lovac, kome sluh pomalo popušta, može nas dočekati metkom kad nas bude čuo tek u svojoj neposrednoj blizini. . . Hej, Slime! — povika potom iz sveg glasa.

— Ko je? — riknu neko iz mraka kao truba s Jerihona tako snažnim i

dubokim basom, kakav mladi Pilmejker nije nikad čuo.

— Tvoj drugar Tom.

— Ti si, Apači? Samo napred!

Dok su prilazili brvnari u njoj se pojavi treperava svetlost petrolejke. Sjahaše pred kućicom i uđoše.

— Ovo je sin mog prijatelja i ratnog druga iz Lejka reče traper ogromnoj ljudini što je svojom glavurdom obraslom u sedu kosu, bradu i brkove gotovo dodirivala tavanicu.

— Iz Lejka? — zabruna lovac. — Tamo negde je i moj brat. Ima ranč.

— Veoma ličite na našeg suseda Čarlija Lamonda — javi se Erni.

Starac pršte u gromoglasan smeh.

— Tako mi boga, momče, imaš oštro oko i dobru moć zapažanja — reče. — Kako ne bih ličio na Čarlija kad smo nas dvojica braća-blizanci! — Zatim dodade u šali: — Ipak, ja sam stariji. . . punih četrdeset minuta. Pa, kako su Čarli, Nensi i, mislim da im se kćer zove Endžela? Nisam ih video punih osam godina.

Erni Pilmejker je morao još jednom da ispriča sve ono što se nedavno desilo njegovom bratu Čarliju zahvaljujući pokvarenom bankaru i ništa boljem dućandžiji i krčmaru iz Lejka.

— Sto mu muka! — riknu starac.

— Da sam mlađi, odmah bih krenuo s tobom u Lejk, momče. Zapamtio bi taj Hober Slima Lamonda.

— Ne brini, stari. Ja ću taj posao obaviti za tebe — potapša ga traper po mišici.

— Znači, ići ćeš tamo?

— Već sam krenuo.

Starac ustade. Iz jedne zemljane posude, što je stajala na polici iznad furune, izvadi vrećicu od kože, razveza je i stavi pred traperu.

— Otkako mi sluh sve više popušta, Apači, sve manje se bavim lovom, a više traženjem zlata. Pre mesec dana sreća mi se nasmešila i rezultat te sreće nalazi se u toj vrećici.

Iz vrećice zlato je svetlucalo svojom magičnom svetlošću.

— Komanči ti ne prave probleme?

— Pre tri godine spasao sam dvojicu Komanča od nekoliko belih lupetža, od tada me ne diraju. Istina, ne zalazim suviše uz planinu, a za njih je to, rekao bih, najvažnije.

— Zašto mi pokazuješ to zlato?

— Nešto bih te zamolio.

— Reci.

— Čuo sam da se zlato na jugu otкупљуje po višoj ceni, jer ga posle preprodaju Meksikancima, koji plaćaju još više. Pošto ideš u Lejk, ponesi vrećicu i razmeni zlato za dolare. Dve trećine novca predaj mom bratu, jer se nalazi u nevolji, a meni donesi jednu trećinu. Meni i tako ne treba mnogo novca.

— Učiniću tako, stari.

Ni stari Slim Lamond, a ni traper nisu mogli u tome trenutku da pretpostave kakvu će ulogu to zlato odigrati u događajima što će se uskoro zbiti.

Odspavali su dva sata i punih bisaga hrane krenuli prema jugo-istoku.

Tog istog dana projahali su pored Fort-Dejvisa i Tojahvila i u blizini Alpajna zanoćili.

U zoru su nastavili dalje preko visoravni Sapote prema Santjago-planinama da bi tamo još jednom zanoćili, ovog puta severno od gradića Šaftera.

Od Lejka ih je odvajalo nešto više od dvadeset milja. Izgledalo je da će sav taj put od oko sto pedeset milja projahati bez ikakvih prepreka. Ali, tako se nije desilo.

Jer tog drugog praskozorja, kad su se našli u blizini rečice Činata, koja je dobila to ime prema planinskom vrhu ispod kog prolazi na svom puta ka reci Rio Grande, počeli su da se nižu događaji koji narednih nekoliko dana neće prestajati.

Južni brežuljci Santjago-planina bili su još u mraku, a rumen na istoku, koja bi ukazala na mesto izlaska sunca, još se nije pojavljivala, kad su krenuli dalje lakim kasom. Prešli

su nekoliko milja pre nego što je zora počela da rudi.

— Iza ovog brežuljka je rečica Činata — rekao je Erni Pilmejker — a istočno od nje su naši pašnjaci na kojima su goveda koja smo pripremili za prodaju. Odatle do našeg ranča nema više od osam milja.

— Znači, bližimo se kraju našeg puta — nasmeši se traper. — Nikad mirnije nisam projahao toliko milja.

Njegov vranac, osećajući vodu ispred sebe, ubrza kas.

Baš onda kad su se uspinjali uz taj brežuljak što ih je delio od reke, sa druge strane odjeknuše nekoliko pucnjeva.

Kao po dogovoru, obojica podstakose konje i oni poleteše uz strminu, da bi se nešto kasnije našli na vrhu brežuljka.

Ispod njih se začinjala prerija koju je nekoliko stotina koraka dalje presecala reka što se malo dalje povijala prema jugu.

U tom trenutku stado goveda, podsticano vriskom četvorice ljudi i njihovom pucnjavom iz koltova prelazilo je reku i nastavljalo trk prema jugu. Stampedo još nije bio počeo, ali kad se on začne tada će se veoma teško zaustaviti pomahnitalo stado od oko hiljadu goveda.

— Nisi li rekao da su preko reke vaši pašnjaci? — upita traper mladića videći kako unezveren gleda u dolinu.

— Ono su naša goveda, Apači — povika ovaj i izvuče pušku ispod sedla.

Traperovu pažnju, međutim, privuče nešto drugo.

Na drugoj obali reke, kraj koje se izvijao dim sa naložene vatre, nepomično su ležala tri ljudska tela.

— Ko je čuvao goveda? — upita momka, a glas mu malo zadrhta.

— Dvojica naših kauboja i čika Čarli.

— Onda, za mnom! — reče traper i umesto da sleti niz drugu padinu bréga i da se da u trk za kradljivci-

ma, on se spusti u preriju s te strane i pojuri prema reci.

— Kuda tamo? Umaći će nam! — povika za njim mladić.

— Stići ćemo ih kad se stado zaustavi. U stampedu neće dugo izdržati — odvрати traper nastavljajući da juri i dalje u istom pravcu. Tek kad se približiše obali reke, mladić primeti ono što je traper video još sa vrha brežljuka.

Pregaziše reku.

Dvojica kauboja su bila mrtva. Treći, koji je bio slika i prilika Slima Lamonda, krupan kao i on i zarastao u kosu i bradu kao i njegov brat, davao je znake života.

— To je čika Čarli. Kako mu je, Apači?

— Na žalost, neće dugo — odvрати traper i popraska vodom Lamondovo lice.

Ovaj zatrepta kapcima, pa ih otvori. Pogled prenese sa nepoznatog čoveka na mladića i usne mu se pokrenuše.

— Erni. . . vratio si se. . . Mervil i Džudi će se obradovati — izgovori jedva čujnim glasom.

— Ko su oni ljudi, čika-Čarli?

— To si mogao i sam da pretpostaviš. . . ljudi bankara Bernsa.

— Ali, zašto? — zavapi mladić u želji da postavi pitanje na koje je i sam znao odgovor.

Od Čarlija nije dobio odgovor. Zenice mu pobegoše pod kapke, a glava se izokrenu. Bio je mrtav.

Vremena za sahranjivanje nisu imali. Pojahaše konje, vratiše se na drugu obalu reke i poteraše ih tamo gde se kovitlao veliki oblak prašine pokazujući da je stampedo bio u punom tempu.

— Onu četvoricu ćeš prepustiti meni — doviknu traper Erniju.

— Uveravam vas da odlično gađam iz puške i kolta — pobuni se mladić. — Šta inače da radim?

— Jesi li kad zaustavljao stado koje je u stampedu?

— Jesam.

— Učini to i sada. Dok se ja budem obračunavao sa razbojnicima, pokušaj da pretekneš stado i da ga pucnjavom skreneš sa pravca kojim juriš. Samo, ni za živu glavu se ne približuj suviše.

— Ne brinite, Apači — uzvрати momak radosno što je i on dobio određeni zadatak.

Njihovi konji su bili odmorni, i to je bio razlog što se razdaljina između njih, razbojnika i zahuktalog stada smanjivala sve više. Najzad, na oko stotinu koraka ispred sebe ugledaše samo uskovitlani oblak prašine u kom su se nazirala neka grla koja su od umora počela da zaostaju. Iz tog ogromnog oblaka je tutnjalo i grmelo, da se zemlja pod njima tresla, tako da su se jedva čuli povići i povremeni pucnji četvorice kradljivaca.

Traper dade znak Erniju da zaobiđe stado sa desne strane, a on se sa svojim vrancem već zabi u prašinu i nađe samo na desetak konjskih dužina od jednog kradljivca, koji je svojim šeširom udarao konja po sapima i sebe po butinama i drao se na sav glas.

Kad je ugledao nepoznatog čoveka s koltom u ruci, bacio je šešir i pokušao da izvuče oružje. To mu nije pošlo za rukom, jer ga je tane iz kolta tog orijaša pogodilo u desno rame, te mu je oružje ispalo iz šake, a on se od bola i iznenadne mučnine povi po konju, trudeći se da ne padne među razbesnela goveda.

Međutim, uplašena životinja učinila je nešto što nije smela: poletela je napred, pa udesno, zarivajući se sve više u zahuktalo stado. Na nogama se zadržala samo nekoliko trenutaka, a onda su i ona, i njen ranjeni jahač nestali u toj gomili, koja je kao kakva lavina rušila sve pred sobom. Konj se malo kasnije uspravi. Uspeo je da se izvuče i da izmakne, ali je njegov razmrskani jahač ostao da leži na zemlji, dok su preko njegovog već beživotnog tela preletale nove desetine goveda..

Pogledao je na onu stranu na koju je otišao Erni.

Dvojica kauboj su bila i na toj strani, jedan nešto napred, koji se jedva nazirao u gustoj prašini, a drugi u visini mesta na kom se on u tom času našao, samo za pedesetak koraka udesno.

Tada je već bolje video Ernija kako po padini brežuljka na toj strani, udaljen od tog drugog kauboj onoliko koliko je taj bio udaljen od njega, grabi da bi zaobišao i prestigao razbesnela goveda.

Ernija je, međutim, video i taj drugi kauboj i shvatio da on nije nijedan od preostale trojice njegovih drugova.

Traper je primetio kako on izvlači pušku ispod sedla i kako se okreće prema Erniju. Nije mu dozvolio da ispali metak. Samo je časak nišanio svojim koltom i povukao oroz.

U tutnjavi se jedva čuo razbojnikov jauk. Raširio je obe ruke, odbacio pušku, uspravio se na uzengijama i pao nauznak preko konjskih sapi i repa. Konj je odjurio dalje, a on se, na njegovu sreću što iza njega nije bilo nijednog govečeta, pcdigao i držeći se za pogodoeno mesto na levoj mišici oteturao prema jednom kamenu i seo.

Sasvim je sigurno da je jauk tog čoveka čuo onaj kauboj što se nalazio ispred traperu na nešto više od trideset koraka. Okrenuo se baš u času kad je njegov drug raširenih ruku padao s konja i video čoveka u čudnoj odeći kako se sada upućuje prema njemu. Izvadio je kolt, ali je tog trenutka tog orijaša nestalo s konja. Video mu je samo još jednu nogu iznad sedla kojom se pridržavao, dok je ceo bio skriven iza konjskog tela sa suprotne strane od one na kojoj se on nalazio.

Čovek se još nije bio ni snašao od velikog iznenađenja, ne znajući da li da gađa u vranca ili da čeka da se njegov jahač pojavi, kad ispod vrata tog istog vranca blesnu munja i on oseti kako mu se nešto vrelo kao

usijano železo zabija u grudi. Bila su to poslednja njegova saznanja pre nego što je pao među zahuktala goveda.

Posao je ubrzo bio gotov, jer je od kradljivaca bio ostao samo još jedan snažan mladić obučen u gotovo kicošku crnu košulju ukrašenu perlama i iste takve pantalone koje su mu nestajale u kao gar crnim novim čizmama, čiji se sjaj gubio pod prašinom.

Taj se, međutim, iznenađen što se iza njega više ne čuju povici i pucnjevi njegovih drugova okrenuo i umesto svoja tri druga ugledao čoveka u traperskoj odeći kako zaobilazi goveda, prelazi na njegovu stranu i juri prema njemu. Istovremeno je ugledao još jednog drugog jahača sa svoje bočne strane koji je otud sekao prema govedima pucajući iz kolta i povijajući ih sa otvorene prerije prema obližnjem brežuljku.

Čovek u crnoj odeći je u magnovenju shvatio šta se za to vreme dogodilo, što on nije mogao da vidi. Shvatio je da su ta dvojica što su se iznenada umešala bili krivi što ne vidi svoje drugove i bi mu jasno da će i njega snaći ista sudbina ako ne uspe da se spasi bekstvom prema onom brežuljku koji je maločas napustio jedan od te dvojice gonilaca. Uspe li da pre ovoga u jelenskoj koži, koji je grabio prema njemu, stigne do brežuljka i da se zarije u gusto šipražje, imao bi još uvek šanse za spas. To utoliko pre ako taj čovek što ga goni, smatrajući da je važnije da se zaustavi pomahnitalo stado nego da juri za njim, nastavi da juri dalje prema svom drugu koji je, kako je izgledalo, dobro obavljao taj posao.

Upravio je konja prema brežuljku i zario mu oštre mamuze u oznoje ne slabine, tako da je životinja najpre zanjiskala od bola, a zatim pole-tela kao strela.

Malo kasnije se osvrnuo i zadržtao celim telom. Čovek u odeći od jelenske kože leteo je za njim na

svom vrancu i bio je od njega udaljen samo za dvadesetak konjskih dužina. Pucao nije, iako je sa te udaljenosti mogao da ga pogodi. Kao da je želeo da ga uhvati živog.

Zato je on istrgao kolt i ispalio dva metka prema tom dosadnom goniocu. Nije ga pogodio, jer je on i dalje nesmanjenom brzinom jahao za njim, smanjujući rastojanje.

Drhtavom rukom je ispalio još jedan metak i povukao oroz još jednom. Čulo se samo tupo škljocanje. Kolt je bio prazan. Da izvuče pušku ispod sedla ne bi ništa koristilo, jer je i ona bila prazna. Metak iz nje poslao je na onaj svet jednog od Pilmejkerovih čuvara goveda kraj reke, posle čega je zaboravio da je napuni.

Čuo je iza sebe glas gonioca:

— Zaustavi konja, ili ću te s njega smaknuti! Znam da ti je kolt prazan.

Grozničavim pogledom je dotakao šipražje ispred sebe. Samo još nekoliko konjskih dužina, pa će se naći u njemu. Ponovo je zario mazuze u konjska bedra i zamislio kako će, čim tamo stigne, skočiti, a konja nagnati u trk, kako bi zavarao gonioca.

Kada se malo kasnije dogodilo ono što nije očekivao, nije mogao da pretpostavi kako je taj čovek na vrancu mogao da pređe tako brzo rastojanje koje ih je delilo. Jer samo što su grudi njegovog konja dotakle prvi žbun, osetio je kako se nešto teško svaljuje na njegova pleća, kako to, zajedno s njim, pada na zemlju.

Pre nego što je uspeo da sagleda lice tom snažnom napasniku, ovaj ga je onesvestio udarcem svoje pesnice.

Traper je ponovo uzjahao vranca, projurio pored stada koje se usled pucnjave i vike Ernija Pilmejkera počelo da povija prema brežuljku na drugoj strani, pa je i sam počeo da podvriskuje i da puca.

Petnaestak minuta kasnije stado se zaustavilo, pa odmah posle toga poslušno krenulo natrag.

Uz put su pokupili dva unakažena tela kradljivaca i vezane postavili na konje ranjenog kauboja i onesvešćenog kicoša.

— Poznaješ li ih? — upita traper Ernija.

— Ljudi bankara Sidnija Bernsa. Taj u crnoj odeći zove se Blenk Mičel, i njegova je desna ruka. Koliko ja znam, ima na savesti nekoliko života nedužnih ljudi.

— Predaćemo ih šerifu, ma kakav on bio. A onda ću videti kako će postupiti u ovom slučaju kad su u pitanju bankarevi ljudi. Sada je najvažnije da vratimo stado i da uz put poneseemo tela ubijenih čuvara goveda.

— Jadni Čika Čarli! — promrmlja Erni. — Biće to težak udarac za gospodu Lamond i Endželu. . . Vama mogu da priznam, Apači, ono što još nikome nisam rekao: Endžela je moja devojka. Ima osamnaest godina i veoma je lepa. Imali smo nameru da svoju želju o stupanju u brak saopštimo roditeljima. Posle ovoga što se dogodilo, moraćemo to da odložimo.

— I ja tako mislim. Nemoj zaboraviti da ona sada više nema oca i da će joj tvoja ljubav i pažnja biti veoma potrebne — uzvрати traper.

Za to vreme Blenk Mičel i njegov ranjeni drug jahali su sa traperove leve strane udaljeni nekoliko koraka, tako da nisu čuli njihov razgovor.

Sat kasnije, prbližavali su se Činatti. Žedna goveda pohrliše prema vodi i pregradiše je svojim telima.

— Pregazi reku, Erni i položi na konje Lamonda i vaša dva kauboja — reče traper mladiću koji odmah odjaha uzvodno tražeći slobodno mesto gde će preći reku.

Njegov odlazak iskoristi Blenk Mičel, koji pritera konja traperovom.

— Stranče — reče on smrknuta lica — siguran sam da niste iz ovog kraja kad ne znate za neke stvari koje bi i za vas bile veoma važne.

Traper ga iskosa pogleda.

— Šta bi trebalo da znam, lupežu?

— Da smo mi ljudi bankara Sidnija Bernsa.

— Pa? Zašto bi to meni bilo važno?

— Gospodin Berns ne voli da mu se iko meša u posao.

— Hoćeš da kažeš, da ste ono što ste uradili, učinili po njegovom nalogu?

Nemajući kud posle onoga što je rekao, Mičel potvrdi:

— Tako je.

— I ona tri čoveka kraj reke ubili ste da biste ukrali stado?

Mičel se sada pobuni. Shvatio je da treba da odstupa pred škakljivim pitanjima tog stranca.

— Nije baš tako — reče. — Morali smo da se branimo. Pobili bi oni nas.

— Nemoj da me zasmehavaš, razbojnice — razbesne se traper. — Vas četvorica ste napali njih, a ne oni vas. A za tvog Bernsa sam čuo i jedva čekam da ga vidim.

— Zažalićete, stranče — promrmlja Mičel nesigurno.

Traper ga pogleda podsmešljivo.

— Šta bi, po tvome, trebalo da uradim da ne bih zažalio.

— Da nas oslobodite — živnu Mičelovo lice. — Kunem se da ću Bernsu reći da sam izgubio dva čoveka u sukobu sa starim Lamondom i dvojicom što su bili s njim.

— Hoćeš, znači, da me zaštitish od svog gazde?

— Veoma je opasan, stranče.

— A šta ćemo s govedima?

— Možete ih vratiti.

— A sa Ernijem Pilmejkerom? On je sve video.

— Sa Ernijem ću ja porazgovarati, posle čega neće smeti da pisne.

Traper ispurži ruku prema ranjenom kradljivcu.

— Marš tamo! — reče mu. — Moli boga što si vezan, inače bih te prebio tako da ne bi mogao na nogama da stojiš. I više da mi nisi prišao!

— Dovodite, stranče, sebe u veliku opasnost — pokuša Mičel još jednom.

— Rekao sam: marš! I za mene ne brini, gnjido! Bio sam ja još u većim opasnostima, pa sam živ i zdrav. Marš!

Bernsov čovek se podrugljivo osmehnu i pritera konja svom ranjenom drugu. Nešto je još promrmljao, na šta traper nije obratio pažnju.

Sa one strane, na koju je bio otišao Erni da bi pregazio reku, sada se pojavi mladić, ali u pratnji čoveka kog je odmah prepoznao i poterao mu konja u susret.

Bio je to njegov ratni drug, desetak godina stariji, Mervil Pilmejker.

Ne silazeći s konja dvojica prijatelja se srdačno rukovaše.

— Koliko sam bio zabrinut i ljut, Tome — reče on traperu — što je ovaj moj mangup bez pitanja otišao od kuće, toliko se radujem što ga vidim živa i zdrava, a i tebe s njim.

— Dobar je on momak, Mervile.

— Sve mi je na brzinu ispričao. Taj dobri momak bi bio mrtav da mu nisi pritekao u pomoć. Mervil ti to, a i moja žena, nikad neće zaboraviti.

— Ne budi smešan, prijatelju — uzvрати traper, pa mu nešto tišim glasom reče: — Pred onom dvojicom nemojte me ni ti, ni Erni oslovljavati mojim nadimkom.

— Kako ti kažeš, Tome. Moram ti reći da je njegov gospodar veoma opasan.

— Dragi moj prijatelju, i Meksikanci su u prošlom ratu bili opasni i brojniji od nas, pa smo ipak mi pobedili.

— Tako mi boga, imaš pravo.

— Gde ti je ranč?

— Nekoliko milja odavde prema obroncima Santjago — planina. Dobra je to zemlja, Tome, i bilo bi nam svima lepo da nije pijavica i razbojnika kao što su Berns i Hober.

— Erni mi je sve ispričao. — Onu dvojicu — pokaza traper na Mičela i ranjenog razbojnika — predaćeš

šerifu, kao i tela dvojice njihovih drugova. Šerifa ćeš obavestiti o trostrukom zločinu kraj reke, a Erni, pa ako treba i ja, posvedočićemo šta su uradili.

— Zar ti Erni nije ispričao o našem šerifu? — začudi se Pilmejker.
— On nije ništa bolji od njih.

— Hteo bih u to da se uverim kad je u pitanju ovako veliki i jasan zločin.

— Ne slažem se, Tome. Mičela i Istvuda obesićemo o prvo drvo na koje naiđemo. Oni su to već odavno zaslužili.

— Nikako! — usportivi se traper.
— Niko ne može biti obešen pre nego što mu se sudi.

— Tako bi trebalo da bude.

— Tako će i biti. Ja ću se pobrinuti da sudija dođe iz Marfe, Alapajna ili Šaftera. Zar da se služiš metoda onih razbojnika? Sutra će oni obesiti tebe li tvog sina.

Pilmejker se pokunji.

— Neka bude tako, Tome, ali bojim se da grešiš.

— Ne brini, prijatelju. A sada slušaj dalje. Kao prvo, pozajmićeš dvojicu kaubojja od suseda, pa ćemo već sutra ili prekosutra oterati goveda u garnizon u Šafteru i prodati ih. Posle toga ćeš vratiti dug Bernsu i Hoberu, a ja ću se malo više pozabaviti njima dvojicom i šerifom.

— Biće tako kako kažeš. Više nego ikad do sada u mom životu želeo bih da si u pravu ti, a ne ja — vrteo je rančer sumnjičavo glavom dok je odjahivao niz reku da bi sa te strane poterao goveda.

6.

I HOBEROVI U AKCIJI

Posle onoga što su pokušali ljudi bankara Bernsa, Mervil Pilmejker je morao da prizna da je savet Apači-Toma bio na svom mestu: stado je trebalo što pre prodati, ako ne želi da mu se desi da ostane i bez njega,

i bez novca, uz to sa pozamašnim dugom i bankaru i dućandžiji. Zato su drugog dana po dolasku Apači-Toma, on, njegov sin, dvojica kaubojja sa ranča suseda Endersona i traper još u praskozorje poterali goveda prema Šafteru i vojničkom garnizonu.

Da li su petorica opreznih ljudi koji su gonili stado od preko hiljadu goveda bili garancija njegove bezbednosti, ili su naprosto tog dana oni što su živeli od tuđe muke bili zaposleni na drugom terenu, teško je pogoditi, tek njih petorica su još toga dana u sumrak doterali stado do na četiri milje od vojne tvrđave i tamo zanoćili.

Sledećeg jutra, kad su se goveda nalazila na dve milje od tvrđave, traper i Pilmejker su odjahali ispred njih, te su zahvaljujući dobroj volji komandanta, majora Bila Džefersona, koji se obradovao dolasku Apači-Toma, junaka o kome je mnogo slušao, ali ga još nije bio sreo, prodali sva goveda po ceni koja je čak bila nešto viša od one koju su major i Pilmejker spominjali kad su dva meseca ranije pregovarali. Štaviše, posle završenog posla, major je zadržao svu petoricu na ručku u tvrđavi, na kome je traper bio glavna atrakcija, kako za oficire, tako i za njihove žene i kćeri.

— Sad sam na konju — rekao je raspoloženi Pilmejker dok su posle ručka išli prema gradu, gde je nameravao da kupi nova kola i da ih napuni svim onim što mu je trebalo, kako se za izvesno vreme ne bi morao pojavljivati u Hoberovom dućanu. — Kad kupim kola i namirnice i vratim dugove, još uvek će mi ostati novca za kupovinu teladi i junica, kao i za unajmljivanje dvojice kaubojja za stalan rad na ranču.

Jedan od Endersonovih ljudi, Van Lesberi, na te njegove reči primeti nešto što natera Pilmejkeru da se ozbiljno zamisli:

— Nemojte smetnuti s uma — rekao je Lesberi — da do vašeg ranča

ima dvadeset četiri milje, da se ban-
kar neće pomiriti sa porazom, niti
Hober odustati od svoje prakse u
ovakvim prilikama, kad se njegov
dužnik, pun para, vraća kući.

— Imate pravo, Lesberi — uzvrat
rančer. — Treba biti oprezan.

To, međutim, traperu nije trebalo
posebno isticati. Za njega je bilo sas-
vim logično da treba biti uvek opre-
zan, a pogotovo onda kad se neko
vraća kući sa nekoliko hiljada dola-
ra u džepu.

Zato je čim su prešli polovinu pu-
ta preko ravne prerije i počeli da se
približavaju useku između dva ne-
velika brežuljka, zaustavio Pilmej-
kera i ostale.

— Dok smo sa tvog ranča gonili
goveda prema Šafteru — obrati se
on Pilmejkeru — dobro sam motrio
na teren preko kog smo prolazili.
Po meni, ako nas igde očekuje zase-
da, ona bi mogla biti postavljena u
onom useku pred nama, ili u šumici
kraj reke.

— Potpuno se slažem s vama —
nadoveza se na traperovo mišljenje
Lensberi.

A traper završi svoju misao:

— Pošto kroz onaj usek moramo
proći, a šumicu kraj Činate možemo
i zaobići, po meni bi mesto tog even-
tualnog napada mogao biti baš ovaj
usek.

— I ja tako mislim — složi se Pil-
mejker. — Pa pošto svi mislimo da
nas tamo mogu napasti, prirediće-
mo im iznenađenje.

— Kakvo? — upita Erni.

— Dvojicu ćemo sakriti u kola.

Traper se namršti.

To primeti Pilmejker i upita:

— Ne slažeš se s mojim planom?

— U drugoj prilici bio bi dobar.
Sada, međutim, treba računati s tim
da oni lupeži nisu naivni. Oni mogu
iz zasede najpre, pripucati, a to zna-
či da mogu nekoga koji jaše kraj ko-
la ili sedi na njima, pogoditi.

— Kao i uvek imaš pravo — os-
mehnu se Pilmejker. — Šta predla-
žeš?

— Ako ih tamo ima, treba ih ones-
posobiti pre nego što uđemo u tes-
nac.

— Za to postoji samo jedan način,
ali on je veoma rizičan za onoga ko-
ji bi ga se prihvatio — reče Lesberi.

— Mislim da smo se razumeli —
nasmeši se traper. — Vi ćete se za-
ustaviti ovde i nećete se pojavljivati
sve dok vam se ne javim. Ja ću na-
praviti veliki luk oko istočnog bre-
ga, na kome bi se zaseda najvero-
vatnije mogla nalaziti. Tek kada za-
obiđem breg, polako krenite. Ako u
useku ne bude zasede, ja ću se pred
vama pojaviti, a ako je otkrijem is-
paliću jedan hitac iz kolta, ali tek
pošto razbojнике savladam. Pošto i
u toku moje borbe s njima može do-
ći do pucnjave, da ne biste došli u
zabunu, za vas će biti znak onaj po-
slednji pucanj, posle kog ćete me
ugledati kako vam mašem sa nekog
istaknutog mesta.

— Ne mogu se složiti, Tome, da
ideš sam — pobuni se Pilmejker. —
Ako tamo uopšte ima bandita, ko
zna koliko ih je.

— Da pođem i ja! — zamoli Erni.

— Radije ću sam — odbi ga traper
i potera vranca galopom na desnu
stranu, tako da bi svakome onome
koji bi se eventualno nalazio na jed-
nom od brežuljaka izgledalo da tog
jahača put i ne vodi kroz usek, već
na jug.

Tek kad se našao uporedo s bre-
gom, ali podalje od njega skrenuo je
prema njegovom istočnom začetku,
tamo gde se izlazilo iz tesnaca, ali
na suprotnoj strani. A onda je sa te
strane pošao njegovim grebenom
radostan što je već na početku ot-
krio sveže tragove tri potkovana ko-
nja.

Nije verovao da su pored te trojice
još neki odabrali mesto za zasedu i
na drugom bregu iznad useka, jer
su njegove strane useka bile veoma
strme da se konj niz njih nije mogao
bezbedno da spusti.

Na polovini brežuljka na kom se
nalazio bila je najviša visinska tač-

ka. Odatle se breg spuštao prema onoj strani otkud su dolazili Pilmejker i ostali do na stotinak stopa iznad začetka useka.

Na tom delu se iznad kamenitih gromada nalazilo i poneko drvo, tako da je i to stenje, i to drveće pružalo onima koji bi tu postavili zasedu odličan zaklon i dobar pregled prema Šafteru.

Ugledao je ubrzo svu trojicu.

Šćućureni iznad stena, iza kojih su se nalazili i njihovi konji, sedeli su i pušili. Bio je to znak da još nisu ugledali one koje su očekivali.

Ostavio je konja i oprezno počeo da im se približava. Bilo da se pri tom zaklanjao iza žbuna, drveta, ili kamenja, bio je siguran da ga niko od te trojice neće videti, jer niko nije ni obraćao pažnju na njegovu stranu. A njegove noge u mokasinama kao da nisu ni dodirivale zemlju. Nikakav šum se nije čuo, nijedan kamen se ispod njih nije otkotrljao, niti bi kakva suva grančica, na koju bi kad bi bio nesmotren stao, izdajnički zapucketale, a lišće grma iz kog se izvlačio zašuštalo.

Od njih ga je deliko samo još petnaestak koraka. Sada je samo jedan pušio. Drugi je, naslonjen na kamen, prekrivena lica šeširom, dremao, dok je treći, jedan mladi Meksikanac, jedini izvirivao iz zaklona motreći prema preriji.

On najednom uzviknu:

— Mislim da dolaze. Senjor Flečer, dolaze! — prodrma pri tom dobro čoveka koji je dremao.

Onaj što je pušio i sam izviri.

— Stvarno dolaze — potvrdi. — Na kolima je Mervil Pilmejker, a kraj kola jaše njegov sin Erni.

— Niko nam drugi nije ni potreban — uzvрати onaj što su ga nazvali imenom Flečer. — Da se dogovorimo. Ja ću ostati ovde. Ti, Pedro, sidi nešto niže. . . iza onog velikog kamena. A ti, Hemiše, idi levo. . . iza onog drveta sa granatom krošnjom. Kad čujete moj pucanj, a ja ću pucati u Pilmejkeru, vi gađajte u njegovog sina. Nišajte dobro, jer ne želim da

prodemo kao pre dva dana Bernsovi ljudi, kad su ih Pilmejkerovi dobro udesili.

Baš kad Hemiš i Pedro htedoše da krenu prema mestima koja su im bila označena, iza njihovih leđa grmnu zapovednički glas:

— Svi ostanite gde ste i ne mičite se!

Kao skamenjeni, ljudi se ukočiše, a onda i pored zapovesti da se ne miču, počеше polako okretati glavu na tu stranu odakle je dopro taj glas.

Visoka i snažna traperova figura, a još više puška koju je držao u jednoj i kolt što mu se nalazio u drugoj ruci, ulivali su istovremeno i strah i poštovanje i oni ostadoše nepomično.

— Okrenite se!

Poslušali su.

— Bacite puške prema meni!

Pedro i Hemiš poslušаше. Samo je Flečer oklevao. Međutim, kad cev traperove puške pođe prema njemu i on odbaci pušku.

— A sad ti, Meksikanče, najpre izvuci kolt iz kubure i dobaci mi ga, pa povadi koltove svojih drugova.

Pedro je i ovoga puta bio veoma poslušan. Bacio je svoj kolt i prišao Hemišu.

Ovaj je u tom času učinio najveću grešku u svom životu: zgrabio je levom rukom Pedra i kao štit ga postavio ispred sebe, a desnom rukom pokušao da istrgne kolt iz kubure.

Desilo se nešto što niko od trojice razbojnika nije mogao da pretpostavi. Iznad Pedrovog ramena, gde su provirivali Hemišovo čelo i jedno oko, tane iz traperovog kolta pronađe svoj pravi put. Zabilo se tačno u to oko i izbilo na zatiljak.

Hemiš ispusti i kolt i preplašenog Pedra i bez glasa se skljoka kraj kamena.

Bojeći se da stranac ne poveruje da je to bio njihov dogovoreni trik, Meksikanac zavapi:

— Ne pucajte, senjor! Molim vas, ne pucajte!

A »senjor« nije ni nameravao to da učini. Zadovolji se samo još jednom pretnjom:

— Neka niko ne pokuša ništa slično, jer će se provesti kao taj kraj stene... Meksikanče, nastavi posao!

Ovaj se tresao kao prut na vetru, te mu Flečer olakša posao na taj način što sam izvuče kolt i baci ga prema traperu.

— Možete li nam bar reći šta sve ovo znači, stranče? — promuca on nesigurnim glasom.

— Ne pravi se naivan, razbojnice — uzvрати traper. — Čuo sam malopre tvoj plan napada na Pilmejke-rove i da nisam stigao na vreme, Pilmejker i njegov sin bi uskoro bili mrtvi.

Razbojnik najednom postade znatiželjan.

— Vi ste onaj koji je prekjuče udesio Blenka Mičela i njegove ljude? — upita.

— Pogodio si. Da li je bankar umesto Mičela sada poslao tebe i ove ljude?

— Nije nas poslao bankar, senjor — izlete Meksikancu iz usta, iako pitanje nije bilo njemu upućeno.

— Ne brbljaj, Pedro! — izdera se Flečer.

Ne obraćajući pažnju na Flečera, traper se sada obrati Meksikancu:

— Ko vas je poslao?

Ovaj pogleda nemoćno u Flečera, sleže ramenima, pa odgovori:

— Poslao nas je senjor Hober.

— Ako se ne varam, to je krčmar i dućandžija u Lejku?

— Tako je, senjor.

— Platićeš za to, Pedro — zasikta Flečer.

— Pripazi se da ti već ovde ne platiš za sve ono što si počinio za tog Hobera i za svoj račun, lupežu — pripreti mu traper. Posle toga skide uže s jednog konja i dobaci ga Meksikancu: — Veži ga, ali dobro.

Meksikanac bez pogovora poslušao. Ne gledajući u oči svom drugu, niti u lice koje se grčilo zbog toga što je dobro zatezao uže, on ubrzo obavi posao.

Traper potom veza i njega. Kad se okrenu prema preriji na oko sto pedeset koraka od ulaska u klanac ugleda kola sa Pilmejkerom na njima i Ernijem kraj njih. Dva osedlana konja što su kaskala za kolima svakom promućurnom čoveku odali bi tajnu da se njihovi jahači nalaze skriveni u kolima.

To sada više nije bilo važno. Traper se pope na jednu stenu, ispali metak iz kolta i zamaha sombrerom Pedra koji je za ovu priliku bio po-neo.

Erni ispali i sam jedan metak dajući mu znak da su ga primetili.

Odmah zatim iz kola se izvukoše dvojica Endersonovih kauboja, po-jahaše svoje konje, a onda se svi uputiše prema useku, niz čiju će padinu malo kasnije sići traper u pratnji dvojice vezanih Hoberovih ljudi i konja.

U sedlu jednog od njih klatilo se telo mrtvog Hemiša.

7.

NELJUBAZAN DOČEK

Ulazeći u gradić Lejk traper je zaključio da ni po jednoj gradskoj ulici do tada nije gazio toliki sloj prašine kakav je ovde prekrivao glavnu ulicu. Crvenkasta prašina kovitlala se pod kopitama njegovog vranca i za tih nekoliko desetina koraka, koliko je jahao kroz grad, napadala i po konju i po njemu više nego što je pala dok je prelazio više od osam milja, koliko je razdvajalo Pilmejke-rov ranč od Lejka.

Reči onog Teksašanina sa juga koji je sa setom rekao da u njegovom kraju šest meseci vlada ne-snosna žega, a šest meseci ne pada kiša, što znači da nikad i ne pada, kao da su se odnosile baš na Lejk i njegovu okolinu.

Svojom odećom kao da i nije privlačio pažnju onih što su se nalazili na tremu pred salunom, ili na uza-noj daščanoj stazi koja je i sama bila puna prašine, baš kao i ulica.

Pred salunom je ugledao dvojicu u odeći sličnoj njegovoj i sa krznenim kapama na glavi, što znači da pojava nekog traperera iz prerije ili planine i nije bila neka retkost.

Sunce je bilo zašlo kad se traper zaustavio pred Bernsonovom bankom i za direk pred njom privezao konja. Skinuo je bisage s njega, prebacio ih preko ramena i otvorio vrata. Zvono iznad njih je prodorno zazvnilo najavljujući posetioca koji je ulazio baš u času kad su vrata trebalo da budu zaključana označavajući da je još jedan radni dan prošao.

Zakasneli posetilac je zastao za trenutak između dovratka i još uvek otvorenih vrata i bacio pogled iza sebe niz prašnjavu ulicu, kao da otud nekoga očekuje. Zatim je dozvolio da se vrata za njim sama zatvore, a on je bisage s ramena prebacio na levu ruku prilično nespretno, tako da se sa njih podigao čitav oblak prašine. Sa tog mesta obuhvati pogledom prostoriju u kojoj se nalazio.

Bila je to prostrana soba sa dugačkom klupom kraj zida i šalterom s leve strane, iza kog je izvirivala čupava glava sredovečnog čoveka sa naočarima spuštenim na polovinu nosa, tako da ga je preko njih posmatrao.

Traperovo iznenađenje nije bilo malo kad je na klupi ugledao onog istog snažnog momka u crnoj odeći, koji je pre dva dana predvodio još trojicu razbojnika, što su kraj reke ubili trojicu čuvara goveda Mervila Pilmejкера i poterali goveda prema Meksiku.

Izgledalo je da ga Blenk Mičel, kako se taj čovek zvao, a na kog je ovog dana bio red da stražari u banci, u prvom trenutku nije prepoznao, jer se sa klupe razdrao:

— Tu prašinu nisi morao ovde da stresaš.

— To je tvoja Lejkska prašina, Mičelu — odvratio je traper nimalo ljubazno. — Ja je nisam doneo odoz-

go — pokaza glavom prema prozoru kroz koji su se u sunčevom smiraju nazirali obrisi Santjago-planina. — Osim toga — nastavi kročivši dva koraka prema šalteru — ti bi trebalo da se nalaziš u zatvoru, a ne na slobodi.

Mičel mu se preteći ispreči na putu.

— Nije tvoje da procenjuješ stepen nečije krivice — procedi kroz zube s velikom mržnjom.

— Ko je taj koji to treba da proceni? Koliko znam, sudiju nemate.

— Ako me je šerif pustio, to znači da nisam kriv — izbaci s vidnim uživanjem.

— Dobrog šerifa imate, nema šta — podsmehnu se traper i odgurnuvši ga ramenom kroči još jednom.

— Stani! — ciknu Mičel iza njega. — Banku upravo zatvaramo, a ako ti nešto treba, dodi sutra.

Traperovo lice se smrači. Ispod natuštenih obrva zasvetlucaše dva oka odsjajem čelika.

— Vrata su bila otvorena kad sam ušao — progovori ledenim glasom dok je svaka reč sekla kao mač. — A blagajnik se još nalazi na svom mestu. Ja moram da obavim posao još večeras, da bih se sutra rano vratio tamo odakle sam došao.

Mičel ga zgrabi levom rukom za rame, a desnom izvuče kolt i upravi ga prema njegovom stomaku.

— Rekao sam da je banka zatvorena — začu se iz njegovog grla nešto što je manje ličilo glasu, a više siktanju zmiје. — Treba li to još jednom da ponovim, medvede?

Traperov pogled najpre dotače čoveka iza šaltera koji se zbunjeno osmehivao, da bi potom ošinuo neljubaznog Mičela koji ničim nije ličio na onoga pre dva dana. On mu to i reče:

— Pre dva dvana, kad si pokušao da ukradeš Pilmejkerova goveda, bio si mnogo manje hrabar. Čak si pokušao i da pobegneš.

I Mičelove zmijske oči, pre nego što je odgovorio, dotakoše blagajnika kao da proverava da li je on razumeo reči tog bezobraznog stranca. Onda reče:

— Tog dana si, naprosto, imao više sreće. Nemoj da se sada kočoperiš, nego izlazi.

— Gospodin Berns će se naljutiti što tako dočekuješ njegove mušterije.

— Takve mušterije, koje se uz to pletu i u ono što ih se ne tiče, nisu potrebne gospodinu Bernsu. Napolje!

— Osim toga, počinješ da me istinski nerviraš — namreška se traperovo čelo borama.

— Mnogo me briga! Napolje, inače ću ti prosvirati tikvu — reče, a cev njegovog kolta gotovo se zavuče između dva traperova rebra sa strane.

— Opet zaboravljaš kako si se proveo prekjuče i kako si mogao da se provedeš da sam to hteo, odnosno da sam dozvolio da Pilmejker uradi ono što je bio naumio.

— Napolje! — gotovo histerično izbaci Mičel.

Ono što se iza toga desilo samo u deliću sekunde najbolje je mogao da opiše zaprepašćeni čovek iza šaltera. Video je kako se taj mladi traper u odeći od jelenske kože hitro okrenuo, kako je njegova ruka pri tom odbila Mičelovu šaku s koltom, a njegova desna noga snažno udarila Mičela postrance, po nogama, tako da mu obe odleteše u stranu a on tresnu na pod ispuštajući kolt. Dok je još padao šaka tog orijaša široka kao lopata spusti se snažno iza razbojnikovog uva, tako da taj šamar odjeknu kao pucanj.

— Rekao sam da me nerviraš — govorio je traper mirno dok je ispred ošamućenog Mičela dizao kolt, izbacivao iz burenceta svih šest metaka i pružao ga blagajniku. — Kad me neko dočeka na tako drzak način, i sam postajem veoma nervozan. Najzad, ovo što si dobio

neka ti posluži kao pouka, kako bi ubuduće bio ljubazan prema ljudima, jer to tvoj gazda sigurno od tebe očekuje, ukoliko ti ne kaže da drukčije postupaš.

Blagajnikove oči iza naočara nervozno su titrale dok graške znoja počese da mu rose čelo i da lepe onu pregršt dlaka što su se bile rasule po njemu. Kad je video da je snažni čuvar banke bio lako savladan i razoružan, a da se pred njim nalazi taj stranac u čijoj se kuburi nalazi kolt, očekivao je samo još to da on taj kolt izvuče da ga upravi prema njemu i da zatraži sav novac što se nalazio u dvema ladicama sa strane njegovog pulta i u metalnoj kasi iza njegovih leđa.

Pogled mu samo za trenutak pade na Mičelov kolt kraj sebe i zaboravljajući u tom času da je prazan, njegove uzdrhtale ruke nesvesno krenu prema njemu. Kad dođe do na sudlanicu od drške seti se da je to oružje u tom času bezvredno i njegova šaka brzo promeni pravac. Ona se podiže do prsluka, izvuče iz njega maramicu i njome pređe preko lica i oznojenog vrata.

Ni taj plašljivi pogled, ni nesvesni pokret ruke, ne izmakoše iz vida mladom orijašu.

— Cenim vašu opreznost i želju da zaštitite imetak svog grada — nasmeši se traper — ali, bar u ovom slučaju, nemate razloga da se uzbuđujete.

— Šta želite mister? — ču se treperavi glas blagajnika. — Ako mogu, uslužiću vas pre zatvaranja banke.

— To je već bolje — ponovo prelete osmeh preko traperovog lica i on iz bisaga izvadi poveliku kožnu vrećicu koju razveza i stavi na pult ispred blagajnika. — Pretpostavljam da znate šta je ovo.

Čovek iza šaltera kašljucnu. Usne mu se razvukoše u jedva primetan, zbunjen i neodređen osmeh.

— Zlato! — reče prigušeno. — Lepa gomilica.

— Zašto ste toliko iznenađeni?
— Često nam ga ne donose, mister. Kažu da ga u Santjago-planinama nema.

Mičel se za to vreme podiže s poda.

— Platićeš mi za ovo i sve ono odranije. Kunem se — reče i nestade iza jednih vrata kraj klupe na kojoj je maločas sedeo.

— Ovaj baš traži dobre batine — promrmlja traper.

— Pustite ga, mister. Uobražena budala koja smatra da je posle gospodina Bernsa najvažniji u ovoj kući. Što se mene tiče, budite uvereni da ću ispričati gospodinu Bernsu o njegovom nemogućem ponašanju.

Traper se vrati na raniju temu razgovora. Pokazujući zlato, upita:

— Koliko mogu dobiti dolara za ovo?

Oklevajući malo, čovek za šalterom odvrati:

— U ovakvom slučaju moram da pozovem gospodina Bernsa. Ne bih želeo da pogrešim ni na njegov, ni na vaš račun.

— A vi ga pozovite.

Čovek nije znao kako da obavesti bankara. Nije smeo da napusti šalter, a opet nije želeo da on sam procenjuje zlato.

Mičel je, međutim, bio obavio posao za njega. Jer dok se blagajnik premišljao kako da postupi u toj delikatnoj situaciji ona ista vrata se još jednom otvoriše, ali se sada na njima ne pojavi Mičel, već omanji čovek rumena lica, čija je glava sa kratko podšišanom kosom izgledala kao pun mesec.

Taj čovek podiže poklopac koji je služio kao vratnica između blagajnikove prostorije i one u kojoj se nalazio traper, pa ode tamo.

— Stranče — obrati se traperu samo što užagrenim pogledom dotače zlato — dugujem vam izvinjenje zbog ponašanja mog čoveka. U svojoj preteranoj revnosti Mičel me je mogao lišiti lepog posla, a vas naše usluge po kojoj je moja banka na daleko poznata.

I dok se traper čudio što mu je Mičel ispričao o onome što se zbilo onako kako se to zaista i dogodilo, bankar nastavi:

— Uostalom, kroz onaj prozorčić u zidu — smeškao se — pun mesec — pokazujući na malo okno koje traper nije primetio — iz moje radne sobe video sam sve što se dogodilo. Mislim da će Mičel, kao što ste i sami rekli, iz toga što se zbilo izvući dobru pouku. A on nije tako rdav čovek, stranče.

— Ne slažem se s vašom ocenom Mičela, ali o tome ćemo, nadam se, drugom prilikom — odgovori traper i pogleda još jednom prema skrivenom prozorčetu, pri čemu mu laka jeza prostruja telom kad pomisli kako je mogao da nastrada od oružja nekoga koji je kraj tog prozorčeta bio skriven i odatle motrio na ovu prostoriju.

U želji da ne dozvoli dosadnom bankaru da započne novu beskrajno dugu rečenicu, traper pokaza na vrećicu sa zlatom, pa i bankara upita:

— Koliko dajete dolara za ovo? Tu ima grumenčića velikih kao lešnik. A zlato je najboljeg kvaliteta.

— U svakom slučaju više nego što bi vam dao ijedan bankar na stotinu milja unaokolo Lejka — odvrati bankar uz očaravajući osmeh.

— Zato sam i došao kod vas, a možda ću doći još koji put — reče traper dvosmisleno.

Ovaj drugi deo traperove rečenice učini da bankarevo lice ponovo zasija od zadovoljstva.

— Ali, zaboga — ustrepta on — zašto stojimo kraj ovog glupog šaltera? .. Hekite — obrati se blagajniku — dopratite mistera u moju radnu sobu i ponesite to zlato da ga izmerimo.

Malo kasnije, traper se još nije bio smestio u udobnu naslonjaču u bankarskoj sobi, kad mu ovaj pruži do pola punu čašu viskija.

— Sperite najpre prašinu, prijatelju.

Za to vreme drhtavi prsti blagajnika istresoše sadržinu vrećice u jedan tas na terazijama što su se nalazile na bankarevom stolu.

U jednom trenutku bankar izvuče poveći grumenčić zlata i pogleda ga prema svetlosti.

— Iz naših Santjago-planina? — upita. — Uvek sam tvrdio da tamo gore ima zlata, ali su me u suprotno uveravali.

— Ko vam kaže da ovo nije iz reke Činate, ili da ga nisam doneo čak sa Gvadalupe? — odvrati traper neodređeno izbegavajući konkretan odgovor na postavljeno pitanje.

Bankar pršte u smeh i pripreti mu prstom. Zatim još jednom nali viski u traperovu čašu koju ovaj sada ne prihvati.

— Dozvolite da primetim, stranče, da odavde do Gvadalupe ima preko dve stotine pedeset milja. Malo je verovatno da biste vi sa ovim dragocenim teretom, pored mnogih usputnih gradova, došli čak u naš Lejk.

Na tom mestu bankar ponovo zastade, podiže iznova grumenčić prema svetlosti, okrenu ga među palcem i kažiprstom nekoliko puta i nastavi:

— U zlato se bar razumem. Ovaj grumen nije izvađen iz vode. Da je ležao u vodi ne bi imao ovako oštre ivice, niti bi bio ovakog nepravilnog oblika. — Podiže ruku kao da se predaje i još jednom se nasmeja. — Najzad, to je vaše nalazište i vaša tajna. Da sam na vašem mestu i ja bih je čuvao.

Za to vreme blagajnik Dezmond Hekit izmeri zlato i saopšti.

— Osam stotina dolara. Tačno toliko.

— Isplatite misteru... — bankar zastade za časak da bi mu traper rekao ime, pa pošto ovaj to ne učini, on završi: — Isplatite okruglo hiljadu dolara. Rekao sam da niko ne plaća kao Sidni Berna, i to želim da dokažem.

Traper je već privlačio naslonjači svoje duge ispružene noge i ustajao.

— Zar nećemo popiti još po čašu viskija? — upita domaćin sladunjavim glasom.

— Ne. Hvala! Treba da smestim konja i pronađem prenoćište.

— Sutra se vraćate u planinu? — zasvetlucaše bankareve oči dok je čekao odgovor.

— Sutra. Čim kupim ono što mi je potrebno. Samo, ja nisam rekao da sam sišao s planina.

Kao da nije čuo tu njegovu primedbu, bankar reče:

— Nadam se da ćemo se videti još koji put.

— U to sam ubeđen.

Traper je time mislio na jedno, a bankar na novu količinu zlata, jer je odgovorio:

— To je i moja želja.

Blagajnik mu pruži deset novčanica od po stotinu dolara i traper pođe prema vratima.

Taman kad je ispružio ruku da prihvati kvaku, vrata se otvoriše i na njima se ukaza Blenk Mičel.

8.

DUG JE VRAĆEN

Mervil Pilmejker želi kod vas, gazda — obrati se bankaru.

— Pilmejker! U ovo doba! — naizgled se iznenadi bankar i podozrivo pogleda traperu pokazujući tako da mu je dobro poznato i ono što se pre dva dana dogodilo na obalama Činate, kao i ono što se tog prepodneva zbilo ispred useka. — Pa, neka uđe — nasmeši se. Zatim se obrati traperu: — Onda, stranče, do skorog viđenja!

Umesto da izađe, ovaj se odmače od vrata prema sredini sobe.

— Poznajem Pilmejkeru — reče. — Želeo bih da ga sačekam, pa da zajedno odemo na piće.

— Kako hoćete — ukaza se kiselkast izraz na bankarevom licu.

Natuštena lica i mrka pogleda Pilmejker uđe. Taj pogled omekša kad se za časak zaustavi na traperu.

— Dobar dan, Tome! — reče mu.

— Dobar dan, Mervile! — uzvрати ovaj.

— Drago mi je što vas vidim, Pilmejkeru — zapevuši bankar. — Čuo sam da ste dobro prodali stado garnizonu u Šafteru.

— Dobro ste informisani.

— Baš sam ovih dana želeo da svratim na vaš ranč — nastavi bankar — da bismo porazgovarali o onome što se zbilo kraj Činate.

— O tome ćemo kasnije, Bernse — odvrati rančer hladno. — Došao sam da vam vratim dug.

— Zar je već prispeo rok? — napravi bankar iznenađeno lice.

— Prispeva kroz dva dana. Dakle, pola sume sam vam vratio. To ste zapisali na mojoj priznanici koja se nalazi kod vas.

— Tako je. Sećam se... Hekite, dajte mi Pilmejkerovu priznanicu.

Ovaj je pronađe između mnoštva papirića složenih u jednoj kartonskoj kutiji koju izvadi iz kase i pruži je gazdi.

— Ostalo je, zajedno sa kamatom, još hiljadu i dve stotine dolara. Zar ne, Bernse? — upita Pilmejker.

Bankar pogleda priznanicu, zagleda je i sa druge strane i odvrati.

— Savršeno tačno! Ali, ako vam je ta suma velika da biste mi je u celi ni vratili, s obzirom i na to da, verovatno, dugujete i Hoberu, možemo je podeliti u dve rate, bez daljeg uvećanja kamate zbog novog produženja roka — topio se bankar od miline.

— Nije potrebno. Hoberu sam već vratio dug, a ostalo je i za vas — odvrati rančer suvo.

— U tom slučaju, izvolite vašu priznanicu — pruži mu bankar komadić hartije.

Pilmejker prihvati priznanicu, upali šibicu i prinese je hartiji. Kad ona buknu, on je spusti u pepeljaru

da odgori, pa ostatak zdrobi prstima.

— Bolje je ovako, nego da mi kojim slučajem nestane iz džepa — promrmlja i iskosa pogleda traperu koji je za sve vreme stajao po strani i posmatrao ih.

— Zar može i to da se desi? — javi se naivnim glasom traper. — Čak i da vam nestane, kakve to ima svrhe? Vi ste vratili novac a bankar će to potvrditi, ako ustreba.

— Svašta se ovde dešava, dragi moj Tome — reče Pilmejker odbrojavajući novac i pružajući ga bankaru. — Evo novca, Bernse. A sada da porazgovaramo o nečemu drugom.

— Sa najvećim zadovoljstvom. Želite li pre toga da popijemo po čašu viskija? I vaš prijatelj će nam se, verujem, pridružiti.

— Ne, hvala!

— kad sam maločas rekao da sam nameravao da svratim kod vas da bismo porazgovarali o nečemu, pri tom sam mislio na nemio događaj koji se zbilo kraj Činate, kad ste vi izgubili tri, a ja dva čoveka — osu bankar bujicu reči ne dajući Pilmejkeru da on preuzme inicijativu.

— O tome i ja želim da porazgovaram — naroguši se rančer.

A bankar brzo nastavi:

— Želim da vam objasnim, Pilmejkeru, da je bila veća krivica vaših ljudi, nego mog Mičela i trojice što su bili s njim.

Rančer zinu u čudu i pogleda traperu.

— Kako to mislite?

— Mičel mi je sve ispričao, a Tresti je to ponovio. Njih četvorica su mirno jahali pored vaših goveda u želji da pređu Činatu, kad je onaj ludu Lamond najednom pobesneo i pripucao. U odbrani, i moji ljudi su pripucali i ubili trojicu vaših ljudi.

— To vam je ispričao Mičel? Jakog svedoka imate, Bernse. A jeste li ga pitali šta su oni radili na mom zemljištu? Činatu je mogao preći na desetak drugih mesta.

— Preko vašeg zemljišta im je bilo najbliže na putu ka Lejku, kamo su jahali. — Rekao je to bankar sav crven u licu, da bi odmah nastavio — Priznajem da je Mičel posle toga učinio nešto nekorektno da bi vam se osvetio. Sa svojim ljudima je naterao vaše stado u stampedo.

— I to baš u pravcu reke Rio Grande i Meksika! — nasmeja se Pilmejker. — Mislite li vi, Bernse, da sam ja baš toliko naivan?

Berns se malo zbuni. Sleže ramenima i reče:

— Tako je bilo. Možete pitati Mičela i Trestija.

— Zašto ne bih pitao mog sina i ovog čoveka? — pokaza rančer na traperu.

— Možemo pitati i njih, ali oni su naišli tek kasnije — koprcio se bankar kao riba na suvu. — Vaš sin i ovaj stranac, smatrajući, valjda, da se radi o kradljivcima goveda, počeli su da se obračunavaju s mojim ljudima. Rezultat je bio: dvojica mrtvih i jedan ranjen. U životu su, znači, ostali nepovređeni Mičel i ranjeni Tresti — završi bankar.

Rančer sleže nemoćno ramenima i još jednom pogleda traperu koji se smeškao.

— Takvu priču ste ispričali i svom bratu, šerifu? — upita zatim Pilmejker.

— Ispričali su je Mičel i Tresti i on ih je pustio iz zatvora kao nevine. Veća krivica pada na vašeg sina i ovog stranca, ali i njima se mora oprostiti jer nisu znali o čemu se radi, — smeškao se sada bankar nadmoćno.

— Baš vam hvala — javi se traper po prvi put — ako ste se zauzeli za mene i Ērnija Pilmejkeru. Ipak, razlika između onoga što su vam rekli vaši ljudi i onoga što se zbilo, velika je. Vaši ljudi su lagali.

— Ako biste to rekli i šerifu, odnos svedoka bi bio dva prema dva — smeškao se i dalje bankar. — Njegovo je pravo da poveruje kome hoće.

— Ja bih vam ipak postavio jedno pitanje? — nastavi traper.

— Ako smatrate da i dalje treba da razgovaramo o tome što se dogodilo, a vi izvolite.

— Kad su vaši ljudi iz osвете, kako kažete, nagnali Pilmejkerova goveda u stampedo, zašto su i posle toga jahali kraj njih i podsticali ih vikom i pucnjavom, da u tom tempu nastave prema jugu, tačnije prema Meksiku?

Bankar se kao riba izmigolji iz njegovih šaka.

— Rekao sam vam da je to sa stampedom bio Mičelov nekorektan postupak i ja sam ga zbog toga oštro izgrdio.

Posle tih reči, kojima, zapravo, i nije pružio odgovor na postavljeno pitanje, bankar ustade iza svog stola dajući im znak da je razgovor završen.

Ustade i Pilmejker i zajedno s traperom pođe prema vratima.

Pre nego što izađe u hodnik, Pilmejker se još jednom okrenu prema bankaru.

— Bernse, ne molim te, već te opominjem poslednji put da me ostaviš na miru, inače će biti svašta — izgovorio je reč po reč — Mene tako lako nećeš moći da odagnaš sa zemlje, kao što si uspeo sa Lamondom, Forbesom, Lesberijem i drugima.

Bankar ne reče ništa i njih dvojica izađoše u kratak hodnik iznad stepeništa što je vodilo ka prizemlju.

9.

PLAN BANKARA BERNESA

Zamišljen pogled Sidnija Bernsa pratio je dvojicu ljudi sve dok se za njima nisu zatvorila spoljna vrata.

— Prokleti lisac! — psovao je pocupkujući svojim kratkim koracima s jednog kraja sobe na drugi.

— Na koga mislite, gazda? — trže ga svojim pitanjem blagajnik Hekit.

— Na koga? Na onog dugajliju traperu, a ne na ludog Pilmejkeru

kog ću ja kad-tad naučiti pameti, kao i ostale.

Još nekoliko puta je prošao preko sobe hukćući da bi se zaustavio pred Hekitom.

— Od toga đavoljeg traperera nemoguće je išta izvući. Kad ga čak i izokola pitaš gde je otkrio zlato, odgovara neodređeno. A kakvo je to zlato! I sam si video Dezmonde da je čisto kao suza i krupno, a ne prašina i pesak.

— Zaista, gazda, ja onakvo zlato još nisam video — priznade Hekit.

— Ni ja. Ali, neće on nadmudriti Bernsa. Time što poznaje Pilmejke-
ra čiji je ranč ispod Santjago—planina, samo je dokazao da i on živi negde tamo u planini. Nisam li ja uvek govorio, Dezmonde, da u Santjago—planinama ima zlata?

— Govorili ste, gazda.

— Evo dokaza da sam bio u pravu — pokaza na zlato u terazijkom tasu.

— Čemu, onda lupati glavu? Taj stranac je, kako ste i sami rekli, pronašao zlato u Santjago—Planinama.

Bankar ga pogleda sa omalovažavanjem.

— Budalo! — reče. — Santjago—planine su duge preko stotinu milja, a gotovo isto toliko široke. Kako, onda, da pronađem gde taj đavo u kožnoj odeći kopa zlato?

Cigareta među Bernsovim usnama letela je iz jednog kraja u drugi, a znoj mu se slivao niz gojazno zaja-pureno lice i zamicao ispod razdrljene košulje.

— Obećao je da će vam još doneti zlata — smirivao je blagajnik svog gazdu još uvek ne pogađajući pravi tok njegovih misli i ljutnje. — Nije li to glavno? Zašto vam je stalo da znate gde on kopa zlato?

— Dezmonde — zapiskuta bankar ljutito — ti si, ili preispoljna budala, ili namerno želiš da me nerviraš. Zar misliš da ću mu stalno plaćati po hiljadu dolara za onoliko zlata?

— To je lep posao, gazda. To zlato, ruku na srce, vredi bar pet stotina dolara više.

— Lep je posao. Znam. Taj posao bi bio još lepši kad bi moji ljudi iz tog nalazišta za mene izvlačili grumenčice, a ne da to čini drugi, pa da mi ih prodaje.

— Sad vas razumem — bljesnuše Hekitove očice iza stakala naočara.

— Hvala bogu! Mnogo vremena ti je bilo potrebno.

— Stranac je rekao da se sutra vraća. Ako se organizuje kako treba, neće biti teško da se otkrije gde kopa zlato.

Bankarevo lice se isceri u podrugljivu grimasu.

— Najzad si sasvim shvatio! Kako bi ti organizovao ono što je potrebno da se otkrije to njegovo nalazište?

— Veoma jednostavno, gazda. Stranac će sve do prvih ogranaka Santjago—planina jahati pored reke. Taj deo puta je veoma krivudav i pod šumom, tako da onome ko bude išao za njim neće biti teško da ga prati. Kasnije, kroz planinu, u kojoj se stranac ne nada nikakvoj pratnji, to će biti još lakše.

— Slažem se da si u pravu. Pa, da li bi ti bio taj koji bi ga od Lejka pratio?

Blagajnik se trže, skide naočari i počeo da ih briše maramicom problematične sadržine.

— Hvala vam lepo! — reče. — Poznajući onog orijaša, meni je moj život... ipak drag. Nisam ja za to, gazda. Kad bi mi se uz put slomile kojim slučajem naočari, ne bih ni belu mačku video ispred sebe.

— Znam ja da si ti prokleta kukavica i kockar, koji će na kraju u kocki izgubiti i sopstvene gaće, ako ih uopšte imaš — praskao je bankar. — Da ne umeš onako vešto da zakidaš na meri, odavno bih te oterao... Pozovi mi Mičela!

Malo kasnije se na vratima ukaza zbunjeno lice Blenka Mičela.

— A ti si mi divan čuvar banke — iskaljavao je sada bankar svoj bes na njemu. — Pored tebe i ovog ljigavog Dezmonda, da je onaj stranac bio lopov, mogao je da odnese sve što imam.

Prestao je za časak, prišao boci s viskijem i nalio u čašu pića, pa ga u jednom gutljaju iskapio. Onda je nastavio da praska:

— Da i ne govorim o tome što ste ti i ona trojica blesana propustili da uradite. Da ste preterali Pilmejkerova goveda u Meksiko i tamo ih prodali, maločas se Pilmejker ne bi onako šepurio, a i njegov ranč bi bio moj.

— Svemu je kriv onaj stranac, gazda — usudi se Mičel da progovori.

— Uvek je tebi neko drugi kriv — raspali ga bankar nadlanicom po desnom obrazu.

— Takva se greška više neće ponoviti — zacvile Mičel pokorno. — Još večeras ću pronaći onog stranca, a tada...

— Tada ćeš mu na svoj kukavički način ispaliti nekoliko metaka u leđa, jer si kukavica da potegneš kolt stojeći licem u lice s njim. — Bankar mu pride i unese mu se u lice. — Ništa ti njemu nećeš učiniti, Blenk. Šta više, ja ti naređujem da mu ne učiniš ništa na svoju ruku.

Mičel ga je gledao razjapljenih usta.

— Ne razumem, gazda.

— Od tebe i ne tražim da razumeš, glupane, već da slušaš moja naređenja.

— Dobro. Šta treba da uradim?

— Da noćas motriš na stranca, kako mu se ništa ne bi dogodilo. Sutra, kad on krene iz grada, poći ćeš za njim i pratićeš ga sve do njegove brvnare u planini, ali tako da te on ne primeti. Hoćeš li moći, šeprtljo?

Hoću. Zašto vas interesuje mesto gde on živi?

— To je moja briga.

— Možda zbog zlata? — hteo je Mičel da bude pronicljiv.

— Rekao sam da je to moja briga — izdera se bankar, ponovo izmahnu rukom, ali se Mičel na vreme izmače, te ga ne udari.

— Kasnije ćete mi ga prepustiti, gazda — osiguravao je Mičel posao u želji da se osveti.

— To će biti onda kad ja budem smatrao da je za to došlo vreme. Učiniš li pre toga ma kakvu glupost, znaš šta te čeka. Samnom nema šale. Jedna moja reč šerifu i mrak će te progutati. Zato, pamet u glavu!

— Uvek sam izvršavao vaša naređenja, gazda. Učiniću i ovo.

— Moraćeš da ga izvršiš, Blenk. Moraćeš!

— Mogu li da idem?

— Možeš i ne ispuštaj stranca iz vida. Ako ovaj posao obaviš kako treba, zaboraviću tvoj propust pre dva dana i neću biti škrt, kao što to nikad nisam bio.

— Bićete zadovoljni, gazda.

Mičel izađe, a bankar se uvali u svoju udobnu fotelju iza stola, huknu i maramicom poče da briše znojavo lice.

Sumrak je počeo da se navlači.

Od Hoberovog saluna dopirala je graja koja je postajala sve glasnija.

Bankar Sidni Berns svarti pogled na gomili zlata u tasu i zadovoljno se osmehnu.

NERAVNOPRAVNA BORBA

— Šta misliš o Bernsu? — upita Pilmejker svog prijatelja kad iz banke izađoše na prašnjavu ulicu.

— Ništa bolje od onoga što ste mi ti i Erni ispričali o njemu, uzvratitraper. — Jedino moram da priznam da je lukaviji nego što sam zamišljao. Jesi li čuo kako on objašnjava napad njegovih ljudi na čuvare tvojih goveda?

— Sa takvim se pošten čovek teško može da bori. Kad njemu dodaš

Hobera, koji nije ništa bolji od nje-
ga, i »čuvara zakona« Donalda Ber-
nsa, a na drugu stranu postaviš up-
lašene male rančere i farmere, on-
da shvatiš da ishod može biti samo
jedan.

— Naoko je tako — reče traper. —
I Berns i Hober su shvatili da je slo-
ga njihov zajednički interes. Ako je
njihova snaga u toj slozi koju podr-
žava i šerif, onda treba naći način
da se ona razbije. Meni se čini da se
to može postići. Zato se večeras ne-
ću vratiti na tvoj ranč, već ću preno-
ćiti u Lejku.

— Čuvaj se, Tome.

— Ne brini, prijatelju.

Dodoše do saluna, pošto pre toga
traper ostavi vranca u konjušnici.

Salun Džefrija Hobera, koji je no-
sio zvučno ime »PIONIR«, upozna-
vajući one koji to nisu znali, a pod-
sećajući druge kojima je to bilo po-
znato, da je Hober bio jedan od
prvih doseljenika u ovaj kraj koji se
nije latio pluga i motika, ili uzgaji-
vanja konja i goveda, već je najpre
podigao malu krčmu, a potom taj
lepi salun na sprat.

Salun je bio jedino mesto u Lejku,
kao, uostalom, i u drugim gradovi-
ma širom Divljeg zapada, u kom se
preko celog dana, a naročito uveče
nalazilo dosta onih koji su od svih
zemaljskih zadovoljstava, a njih ni-
su imali mnogo, ponajviše voleli ča-
šu dobrog viskija ili kriglu hladnog
piva kojih je u Hoberovom salunu
bilo u svako doba.

Traper i Pilmejker su se približili
širokom daščanom doksatu ispred
saluna, kad su se dvokrilne vratnice
na ulazu, što landaraju na jednu i
drugu stranu, zavisno od toga na
koju se potisnu, naglo otvorila, a
kroz njih, kao tane iz puške, prolete-
lo telo jednog čoveka.

Telo je najpre tresnulo na doksat,
zakotrljalo se po njemu i preko dva
stepenika palo u prašinu na ulici.
Bilo je to telo starog, sitnog i mrša-
vog čoveka, čije lice zaraslo u bradu

i podnadulo od udaraca ne bi mog-
la da prepozna ni rođena majka.

Onaj koji ga je tako udesio ubrzo
se pojavio na doksatu, a za njim, ve-
rovalno, i svi oni što su se nalazili u
salunu galameći i navijajući, jedni
za čoveka na doksatu, a drugi, šega-
ćeći se, za onoga u prašini što je po-
kušavao da ustane.

Moglo se odmah zaključiti da je
borba bila neravnopravna.

Onaj na doksatu bio je ne samo
mlađi i krupniji, nego i za glavu viši
od mršavog čovečuljka ispijenog li-
ca, vodnjikavih očiju i ugnutih, ko-
košinjih grudi.

— Treba li još da te ubeđujem da
mi nisu potrebne pijanice? —
grmnu čovek sa doksata. — Pribli-
žiš li se samo još jednom vratima
mog dućana, narediću da ti napune
zadnjicu olovom. U salun možeš ući
samo onda kad imaš para, ili nađeš
neku budalu koja će ti platiti piće.

— Ko su ovi? — upita traper Pil-
mejker.

— Džefri Hober, krčmar i duća-
ndžija, i Džejms Ement, nekad do-
bar čovek, sada jadni pijanac koji je
dugo radio u Hoberovom dućanu
kao nabavljač i prodavac.

Ement je ustajao iz prašine. Neko-
liko puta zatrese glavom i šakom
pređe preko očiju, kao da želi da
smakne koprenu koja mu se bila
navukla. Zatim nekontrolisano po-
novo polete prema raskrečenom
krčmaru na doksatu.

— Ja ću tebe, nitkove... — zapli-
tao je u želji da nešto kaže.

Ni tog puta nije imao sreće. Samo
što je zakoračio na daske krčmare-
va pesnica ga pogodi u lice i ovog
puta direktno odbaci u prašinu na
ulici, tako da se podigao čitav oblak
prašine.

Pijanac se nije predavao. On se
batrgao da se pridigne, ali mu pođe
za rukom, pa se podboči samo na
levi lakat. Bilo je očigledno da su ga
napustile i snaga i hrabrost i da vi-
šenije nameravao da se suprotstav-
lja jačem od sebe.

To shvatiše i Hober i oni oko nje-
ga na doksatu. Smatrajući da je bor-
ba završena i ne obraćajući pažnju
više na onoga u prašini, okrenuše
se i podoše prema ulazu.

Hober je učinio samo dva koraka,
a tada ga jedan glas zaustavi:

— Džefri Hoberu!

Kad se okrenuo, ugledao je neo-
čekivan prizor.

Onaj što se nalazio maločas u
prašini, držao je sada u nesigurnoj
ruci kolt i zajedno s njim se klatio
na nestabilnom laktu napred i na-
зад, kao da će svakog časa kloniti u
prašinu. Ponovo je otvorio usta da
nešto kaže, ali mu iz njih pokulja
krv i zaguši ga. On se nakašnja i is-
pljunu, obrisa dlanicom ostatak s
brade i reče:

— Mene još niko nije ovako ude-
sio. Nije me sramota što sam dobio
batine, jer sam mnogo slabiji i stari-
ji od tebe. Tebe treba da je stid što si
me tukao. Ali, niko me do sada nije
ponizio kao ti. Deset godina sam ra-
dio u tvom dućanu i sada kad sam
star i bolestan, ti me teraš, a nisi mi
platio za poslednjih šest meseci ni
centa. Je li to pravo, ljudi? — izvi se
krik iz čovekovih grudi, a njegov po-
gled pokuša bar da otkrije saoseća-
nje u očima onih što su ga posmat-
rali.

Hober je stajao mirno. Izraz nje-
govog lica je pokazivao da nije rav-
nodušan i pored toga što se moglo
pretpostaviti da bi uzdrhtala Emen-
tova ruka sigurno promašila. Među-
tim, njegovo lice se namah smrači,
a oči zaiskriše preteći kad vide kako
se na doksatu probije njegova des-
na ruka Vens Flečer. Tad se ohrabri
i zaurla:

— Kažeš da ti nisam platio za po-
slednjih šest meseci, pijanduro. Ni-
sam i ne nameravam. Koliko si za
tih šest meseci lenstvovao, uz to pio
i ždrao, ispada da si ti meni dužan,
a ne ja tebi.

Pilmejker uhvati traperu za miši-
cu.

— Pogledaj. Šerif je pustio i onog
lupeža Flečera iz zatvora.

— Taj razbojnik se sprema da ubi-
je ovog jadnika — prošaputa traper.

Za to vreme grupa ljudi koja se
zatekla na doksatu, stajala je neko-
liko časaka zbunjeno i nemo, a on-
da jedan po jedan iz nje počeo da od-
lazi, ostavljajući prema čoveku u
prašini krčmara i Flečera i nekolicinu
znatiželjnika.

U toj mučnoj situaciji očekivao se
samo još pucanj.

On i odjeknu, ali to nije bio pu-
canj iz kolta čoveka u prašini, niti iz
kolta Vensa Flečera, čiji su napreg-
nuti prsti poigravali nad drškom
njegovog oružja, već iz traperovog
kolta.

Oružje iz šake premlaćenog čove-
ka izlete.

Sa svih strana se začuše uzvici iz-
nenađenja, koji su lako mogli biti
protumačeni i kao uzvici divljenja i
olakšanja.

Ement ošinu pogledom iz zamu-
ćenih očiju tog visokog čudnog
stranca i ispruži ruku da ponovo
dohvati kolt.

Pre nego što to učini, traperovo
stopalo u mokasini stade na njega i
poklopi ga.

— Bili ste u nezavidnoj situaciji,
iako ste imali kolt u ruci, prijatelju
— reče mu traper blago pomažući
mu da ustane. — Sigurno biste pro-
mašili, a to bi bio vaš kraj.

Pri tom traper istrese svih šest
metaka iz burenceta Ementovog
kolta i pruži mu ga.

Ovaj ga je čudno posmatrao širo-
ko rastvorenim zakrvavljenim oči-
ma, kao da pred sobom gleda avet.

Hober im pride. Mrkim pogledom
odmeri Pilmejkeru, što je stajao u
blizini, pa se nadmenc obrati trape-
ru:

— Trebalo bi da vam ta pijandura
zahvali što je još u životu, stranče.
Vaša pretpostavka da bi promašio
sasvim je tačna.

— Ne bi li trebalo da mi se i vi za-
hvalite? To da bi on promašio, bila

je samo pretpostavka — uzvratiti traper.

— Pa, hvala vam, stranče! — izreče krčmar preko volje i vrati se na doksat gde mu pride Flečer i nešto mu šapnu.

Hober se brzo okrenu. Zagleda se nešto duže u traperu, zatim u Pilmejkera, pa još jednom siđe s doksata i pride im.

— Biće mi veoma prijatno, stranče — gledao je ovog puta uz smešak traperu — ako sa mnom u mom salunu popijete čašu viskija.

— Učinili biste mi veću uslugu ako biste mi za ovu noć iznajmili jednu sobu — odvrati traper. — Mrtav sam umoran, a za piće će uvek biti vremena.

— Biće sve uređeno, stračne. Samo, računajte da ste od ovog trenutka moj gost... — Milte — pozva čoveka što je stajao kraj drugih vrata što su vodila prema portirnici i stepenicama ka spratu — izdaj strancu najbolju sobu koju imam... na račun kuće — dodade.

— Razumem, gazda... Ovuda, stranče — pozva Milt traperu, a zatim ga dovede do pulta udno stepeništa na kom se nalazila knjiga za upisivanje gostiju.

— Vaše ime, stranče?

— Zar je i to potrebno?

— Tako mi je naređeno.

— Čak i onda kad noćim samo jednu noć?

— I onda, stranče. Moram svako-
ga upisati.

— Dobro. Onda upišite Karagan... Tom Karagan — reče traper uze ključ od sobe i ode uz stepenice što su vodila na sprat, prema sobama iznad saluna.

Tek kad je zamakao u hodnik, pijanac Džejms Ement, obazirući se na sve strane pritrča portiru.

— Jesi li poludeo. Ako te vidi gazda, još gore ćeš se provesti — opomenu ga portir.

— Gore ne, Milte. Može samo da me ubije, a i to mi je svejedno, jer mi

je dosta ovog pasjeg života — odvrati starac.

— Dobro. Šta hoćeš?

— Da mi kažeš kako se zove onaj stranac.

— Šta te briga — odvrati ovaj.

— Molim te, Milte! Da znam kome dugujem život.

— To je neki Tom Karagan.

— Tom Karagan! Vidi... vidi!... — promrmlja pijanac.

— Šta hoćeš da kažeš?

Pijanac se trže. U onom desnom oku koje nije bilo zatvoreno od udara krčmareve pesnice zasvetluca zbunjen osmeh koji nagovestiše i otečene usne.

— Ništa. Samo sam ponovio njegovo ime da bih ga zapamtio — reče i izađe na doksat.

11.

KRČMAREV ŠPIJUN

Blagajnik Bernsove banke Desmond Hekit zastade ispred vratnica saluna, skide naočari i dok ih je brisao, žmirkajući šarao je pogledom po salunu pokušavajući da u oblaci-
ma duvanskog dima nazre lice onoga kog je tražio. Tek kad ponovo natače naočari ugleda ga.

Džefri Hober se nikad nije nalazio iza šanka, niti je on posluživao goste. To je radio jedan njegov čovek. On je i ovog puta sedeo za jednim stolom sa društvom koje je u tom času bilo najbučnije.

Kao da je osetio nečiji pogled na sebi, krčmar je upravio oči prema vratnicama i kraj njih ugledao Hekita kako vraća naočari na njihovo mesto i glavom mu neprimetno daje ugovoreni znak. Polako ustade i energičnim korakom ode prema vratima udno šanka, iza kojih nestade.

Hekit pride šanku, mirno ispi čašu viskija i vrati se prema izlazu kao čovek koji je ušao u salun samo za to da bi posle završenog rada osvežio grlo jednom čašom alkohola.

Ali, čim izađe na doksat, on ubrza korak do ugla zgrade, zavi iza njega i zamače kroz dvorišna vrata Hoberovog saluna. Iz dvorišta je trebalo samo nekoliko koraka do vrata koja su sa te strane vodila u zgradu.

Nade se u polumračnom hodniku. Sa jedne strane su vodila vrata u kuhinju, do njih ona kroz koja se moglo odovud ući u salun, dok su se sa druge strane nalazila još jedna, iza kojih se nalazila Hoberova radna soba.

Zakucao je na ta vrata.

Njih mu je otvorio lično Hober.

— Nešto važno, Dezmonde? — dočekao ga je pitanjem.

— Mislim da jeste.

Hober se pomače.

— Onda, ulazi.

Uveo ga je u lepo uređenu sobu i iz ormana izvadio bocu s viskijem i dve čaše.

— Znam da ti ovo nikad ne odbijaš — osmehnu se krčmar.

— Nikad! — prihvati blagajnik čašu i iskapi je.

— Dakle, Dezmonde?

— Pre pola sata je gospodin Berns otkupio od jednog stranca lepu količinu čistog zlata.

Žilice oko krčmarevih očiju se za-tegoše i oči suziše.

— Koliko?

— U vrednosti od oko hiljadu pet stotina dolara.

— Tvoj Berns mu je isplatio samo osam stotina, ili najviše hiljadu dolara?

— Isplatio mu je hiljadu.

— Sto mu gromova, Dezmonde — zasikta najednom krčmar. — Šta ti kog đavola radiš? Zašto ga nisi poslao k meni? Znaš i sam da je zlato retkost u ovom kraju.

— Ovog puta nisam inogao da ga pošaljem, jer se kraj mene nalazio Mičel.

— Uvek nađeš neki izgovor. Jesi li saznao gde taj stranac kopa to zlato?

— Gospodin Berns je ubeđen da ga kopa u Santjago-planinama.

Krčmar nervozno sruči viski u usta i pri tom polovinu sasu na svoj prsluk. Zatim iskolači oči na Hekita.

— I ti tek sada dolaziš da mi sve to ispričaš! Pustio si ga da odjaše! Možda ga više nikad nećemo videti.

Preko Hekitovog lica prolete osmeh i zadrža se u očicama ispod naočara. Onda upravi prst u bocu s pićem i pokaza na svoju čašu.

— Molim vas, nalijte još jednu pre nego što vam kažem nešto što će vas obradovati.

Krčmar sumnjičavo zavrte glavom, ali mu ipak nali viski.

— Da te čujem, Dezmonde!

— On nije odjahao, gospodine Hoberu. Nalazi se još uvek u Lejku.

OS— Gde, do đavola? Gde?

— Kod vas. Maločas ste mu izdali sobu.

Krčmar iskolači oči.

— Onaj dugajlija?

— Da. Onaj što vas je spasao od Ementovog metka.

— Sto mu gromova! — zasija krčmarevo lice i on se zadovoljno pljesnu šakom po kolenu. — TO je dobro, Dezmonde. Veoma dobro.

— Kad biste samo znali kako je taj maločas udesio Mičela usred banke — nasmeja se blagajnik. — Osim toga, on je taj što je pre dva dana ubio Džeksona i Stjuarta, a Mičela i ranjenog Trestija vezao i predao Pilmejkeru, te ih je taj doveo šerifu. Hteli su da ukradu Pilmejke-rova goveda.

Bilo je to novo iznenađenje za Hobera.

— On je taj? A znaš li ti Dezmonde da je on danas sredio i moje ljude: Hemiša ubio, a Pedra i Flečera takode vezao i predao Pilmejkeru, koji ih je doveo šerifu. Pa, ko je on? Kako se zove?

Blagajnik sleže ramenima.

— Ne znam mu ime — reče.

— Sad ćemo saznati — reče krčmar. — Sačekaj malo.

Izađe, ali se ubrzo vrati.

— Milt je upisao njegovo ime u knjigu gostiju — saopšti. — Zove se

Tom Karagan. Da li ti to ime nešto govori?

Hekit zatrese glavom odrečno.

— Prvi put čujem to ime.

— I ja. Neka ga đavo nosi. Posle onoga što je učinio mojim ljudima, najradije bih ga ubio. Ali sada, kad si mi otkrio da je doneo zlato, ne pada mi ni na pamet da to učinim.

— To isto kaže i gospodin Berns. Izdao je nalog Mičelu da stranca ne ispušta iz vida i da pazi da mu se ništa ne dogodi.

Hober udari pesnicom u sto, te čaše poskočiše i zazveckашe.

— Znam šta hoće tvoj Berns. Ali, ovaj će biti moj, Dezmonde. Moj i ničiji drugi. Biće moj... i celo njegovo nalazište zlata — govorio je kao u transu.

— Po svemu sudeći istu želju ima i gospodin Berns — osmehnu se blagajnik. — A stranac ničim nije pokazao da želi da proda svoje nalazište, a još manje da ga ustupi besplatno.

— Otkriće on meni svoje nalazište, a neće ni znati da ga je otkrio — smeškao se krčmar lukavo. — Ovog ne ispuštam, makar morao pobiti sve ljude tvog gazde, pa i njega samog — podiže krčmar pesnicu i zapreti njome u onome pravcu na kom se nalazila bankareva kuća.

— Izuzev mene, gospodine Hoberu — nasmeši se blagajnik kiselkast.

— I tebe, ako me budeš odao — odvrati krčmar odlučnim glasom. — Kad je u pitanju zlato, za mene nikakvih granica ni obzira nema.

— Šta će se desiti ako je gospodin Berns istih nazora? — postavi mu blagajnik prilično delikatno pitanje.

Krčmar ustade, priđe mu i unese mu se u lice.

— Do sada sam, Dezmonde, sve prepreke s lakoćom savladavao. Zapamti, ni tvoj bankar nije nepremostiva prepreka. A ti budi pаметan, pa će tebi biti dobro.

— Vest koju sam vam doneo vredi pedeset dolara, ako ne i više — na-

pravi blagajnik snishodljivo lice. — Ostao sam bez centa u džepu.

— Tako ti i treba kad ne znaš da igraš karte — odvrati krčmar, izvali dve novčanice od po deset dolara i pruži mu ih. — Za sada ovoliko — reče i pođe iz sobe.

— Samo dvadeset dolara uzviknu blagajnik razočarano za njim. — Pa ja sam, gospodine Hoberu, samo vašem Flečeru dužan gotovo dve stotine dolara.

Krčmar se povraća.

— Ko ti je kriv, budalo, što ne znaš da se snađeš, ako već toliko novca trošiš na kocku — dobaci mu. — Da sam na tvom mestu našao bih način da olakšam gazdu Bernsa, a da on to dugo ne otkrije.

12.

PONOVNI SUSRET

Ako je mislio da će dobiti najbolju sobu kako je rekao krčmar izdajući nalog svom službeniku i da će se te noći odmoriti, prevario se. Soba se nalazila tačno iznad saluna, te je odozdo, i kroz pod, i kroz otvoren prozor prema ulici dopirala nesnosna galama. Traper se jedno vreme prevrtao u želji da zaspi, a kad mu to ne pođe za rukom, ustade, pripiše pojas sa koltom, navuče mokasine i izađe u hodnik.

Silazio je stepenicama prema pultu za kojim je dremao sanjivi portir, kad je do njega iz saluna dopro zvuk bendža. Nasmejao se jer mu je pesma koju je neko svirao na bendžu i pevao malo prozuklim glasom bila dobro poznata, mada nije očekivao da će je i ovde čuti krajnjem jugu čuti.

A taj čovek je pevao:

•Preko prerije jezdi Tom Lin
Baš kao mesec na putu svom.
Teksasom jaše teksaški sin,
Koga još zovu Apači Tom.
Teksaški sin
Hrabri Tom Lin.

Gvadelupa je i njegov dom,
Ratnik Apača njegov je brat.
A tamo gde je Apači Tom,
Tu čarki ima al' nije rat.
Apači Tom
Hrabri Tom Lin.

Kad čuje da će doći Tom Lin
Razbojnik u gradu bilo kom
Pojas s kuborom veša o klin
I s vrata više društvu svom:
,Pojas o klin
Stiže Tom Lin'.«

Ušao je u salun i zastao malo dalje od vrata i od stola za kojim su sedela četiri kauboja, od kojih je onaj pijanac Ement sav modar i podnadduo u licu od dobijenih batina, udarao u bendžo i pevao, a ostala dvojica po dva puta prihvatila četvorosložni refren svake strofe.

Kad završiše pesmu, mnogi zapljeskaše.

— Džejmse, od mene imaš čašu viskija — doviknu starcu jedan zadovoljni slušalac.

— Držim te za reč, Oli — odvrati ovaj. — Da li se još neko javlja?

— Ja — razdera se Hober koji je sedeo za stolom sa bankarem Bernsom i šerifom.

— Znači, vi, gazda, plaćate čašu viskija! Od vas je ne primam.

— Znaš li ti, pijanduro, još koju pesmu, ili samo tu jednu? — odvrati krčmar. To sam hteo da pitam, a ne da te čašćavam pićem. Otrova bih ja tebi dao.

— Znam, ali mi se ova najviše dopada — odgovori Ement.

— Kao pesma, ili zato što se u njoj peva o Apači-Tomu? — upita bankar podrugljivim glasom.

— I zbog jednog, i zbog drugog.

— Jesi li kad video Apači-Toma, Džejmse? — začu se glas jednog kauboja što je sedeo kraj prozora.

— Mnogo puta — odvrati starac.

— Čak smo i dobri prijatelji.

— Oho! — zagrokta bankar smejući se. — Čuvaj se, Džefri — obrati se krčmaru kraj sebe — što si danas prebio prijatelja Apači-Toma.

Mnogi se nasmejaše.

— Pa, kakav je taj Apači? — izderra se sada glavni Hoberov telohranitelj Vens Flečer.

— Takav da bi te u zubima mogao poneti i prebiti kao mačku — odgovori Ement.

— Predugačak ti je jezik, pijanduro — zareža Flečer i počeo se probijati između stolova k njemu. — Kao da ti nije dosta ono što si dobio od mog gazde.

— Pitao si me, a ja sam ti odgovorio — uzvрати čovečuljak bez trunke straha.

— Otkad znaš da bi me taj tvoj Apači mogao prebiti? — čačkao je dalje Flečer.

— Znam jer sam ga video kako je, braneći se, isprebijao nekolicinu koji su ga napali. A i tebe sam video kako se tučeš.

— Kako?

— Dobro, kad naiđeš na slabijeg od sebe.

Sada se i ona tri kauboja s kojima je starac sedeo za stolom nasmejaše, što razbesne Flečera.

— E, pa, Emente, pokazaću ti kako Flečer bije.

Posle te pratnje uhvati čovečuljka za grudi, uspravi ga na noge, izvadi mu kolt iz kubure i baci ga prema šanku, a onda izmahnu pesnicom.

Sigurno je da bi se stari Ement još jednom rdavo proveo da se nešto ne desi.

Traper uhvati na vreme Flečero-
vu ruku za zglavak i čvrsto je steže.

Opet se susrećem s tobom — reče mu. — I opet u tvom nečasnom poslu. Zar to ne bi bila neravnompravna borba između tebe i tog bolesnog i starog čoveka?

Flečer poblede. Sujeta siledžije bila je povređena, i pred njegovim gazdom, i pred tolikim ljudima u salunu. Ugledavši zajedljiv osmeh oko usana nekolicine, on prasnu:

— Idi do đavola! I ostavi me na miru.

Pri tom pokuša da izvuče ruku, ali ju je traperova šaka kao klešti- ma držala.

— Zar te ne bi bilo stid da pred to- liko ljudi udariš čoveka koji ni po čemu nije ravan tebi? — opet će tra- per mirno ne pokazujući pri tom ni- kakvu ratobornost.

— Hoćeš da kažeš da si ti taj koji je ravan meni?

— To neću da kažem, jer sam ja mnogo jači od tebe. Prema tome, kad bismo se potukli, bila bi i to ne- ravnopravna borba. Zato i ne poku- šavam da te udarim. Uostalom, ni- sam ni došao da se tučem s nekim.

Flečer se kolt nalazio s desne strane, a baš desnu ruku mu je držao taj stranac koji mu se već drugi put u toku tog dana plete u posao. Da nije bilo toga, on bi već is- trgao kolt i sasuo nekoliko metaka tom medvedu u stomak. Ovako, da bi bar pred tolikim svedocima poka- zao da se ne boji, on izmahnu levom rukom.

Njegova pesnica polete prema traperovom licu, ali ga ne dotače. Ogromna traperova šaka koja se is- preči na njenom putu primi udarac, ali se i obavi oko nje i onda poče da je steže i melje, zajedno sa zglav- kom druge ruke.

Flečerovo lice se napreže. Žile mu iskočiše po vratu. Čelo mu se orosi znojem, a telo poče da se uvija od bola. Nekoliko puta pokuša da se is- trgne, što mu ne pođe za rukom. Najednom, usta mu se razjapiše i iz njih se otrže krik. Bio je to krik bola, a još više krik stida i nemoći. Istov- remeno s tim krikom Flečer nemoć- no pade na kolena.

Traper popusti stisak.

— Sada vidiš kako je onome koga neko mnogo jači od njega tuče — reče traper pomirljivo, pa tek tada pusti obe Flečerove ruke. — Dozvo- ljavate li da sednem za vaš sto? — upita zatim Ementa i trojicu kaubo- ja s njim.

— Biće nam čast, stranče — povi- kaše ovi uglas i počеше se pomicati u stranu da bi mu napravili mesto.

— Baš ja imam sreće danas — na- smeši se Ement. — Po drugi put me izbavljate od nevolje. Karagane, ra- do bih vas pozvao na piće, ali ga i meni moji prijatelji plaćaju.

— Ništa zato — nasmeši se tra- per. — Sledeće tri runde ja plaćam.

Seo je okrenut Flečer, pa nije primetio šta se iza njegovih leđa de- šava. Na Flečera nisu obratili paž- nju ni oni kojima se pridružio, jer su bili usredsredili pažnju na snažnog traperu.

A Flečer, koji se beše odmakao nekoliko koraka tresući zgnječene prste šake i uvijajući zglob druge ruke, pogleda iza sebe a onda mu desna šaka sunu prema kuburi i pa- de na dršku kolta.

— Ostavi kolt, Vense! — nadjača u tom trenutku nečiji glas žagor lju- di.

Svi, pa i traper, pogledaše na tu stranu i svi se, pa i traper, iznenadi- še.

U položaju u kom se nalazio kad je začuo taj uzvik Flečer je, već ok- renut traperu, i dalje stajao mirno držeći napola i izvučen kolt iz kubu- re.

Bočno od njega nalazio se teloh- ranitelj bankara Bernsa, Blenk Mi- čel, držeći u ruci kolt upravljen u Flečera.

Za one koji su znali da su Flečer i Mičel bili prijatelji, Mičelov postu- pak bio je velika zagonetka. Šta je njemu značio taj stranac koji je u tom času spasavao od gotovo sigurne smrti?

— Šta to znači, Blenk? Jesi li polu- deo? — upita smrknuti Flečer.

— Želim da vratiš kolt tamo gde se nalazio.

— Ako ne želim da to učinim?

— Ubiću te, ukoliko te pre toga ne ubije ovaj stranac — uzvрати Mičel odlučno.

— Poslušaj, Vense — javi se sada i krčmar Hober energičnim glasom.

Flečer se pokunji, vrati kolt u kurburu i besno izjuri na ulicu.

A Mičel, ne čekajući da mu se traper zahvali, ode mirno za svoj sto.

— Tako mi boga, ja više ništa ne razumem — izgovori stari Ement i pogleda traperu. — Došlo je vreme da i Mičel nekoga spasava, i to od Flečera, a da se s tim slaže Hober.

I on ponovo udari u bendžo i još jednom započe pesmu o Apači-Tomu.

Traper se upita da li ga je taj stari, jadni čovek, zaista prepoznao, ili ga, kao i svi ti ljudi u salunu, nikad nije video, ni sreo, već se samo time hvališe.

Kad je traper sat kasnije izlazio iz saluna, na doksatu ga sustiže šerif.

— Dopadate mi se, Karagane — reče mu bez ikakvog okolišenja.

Traper ga odmeri hladnim pogledom od glave do pete i odgovori:

— Vi meni ni najmanje, šerife.

Šerif ga iznenađeno pogleda, pa pršte u smeh.

— Mi se i ne poznajemo, a vi me ne volite. Zašto?

— A zašto se ja vama dopadam, kad se ne poznajemo? — uzbuni ga traper.

— Volim iskrenost — pokuša šerif da se izvuče iz neprijatne situacije, zadovoljan što niko nije prisustvovao tom njihovom razgovoru. — Nadam se da ćete mi, ipak, objasniti zašto vam se ne dopadam.

— Zato što ne obavljate dužnost šerifa onako kako bi trebalo.

— Gde sam pogrešio?

— Pre dva dana su vam dovedeni Blenk Mičel i još jedan čovek zaposlen kod vašeg brata. Ubili su tri nedužna čoveka i pokušali da ukradu Pilmejkerova goveda. Zašto ste ih ostavili na slobodi?

Iznova se ukaza zagonetan osmeh oko šerifovih usana i on reče ono što je traperu već bilo poznato jer je to čuo od bankara Bernsa.

— Moj brat i Mičel drukčije su mi predstavili taj sukob na obali Činate. Iskreno da priznam više sam ve-

rovaio njima dvojici nego Pilmejkeru. Nepravedni ste prema mom bratu, Karagane. Kad sam večeras saznao da ste vi bili taj koji se s Pilmejkerovim sinoć umešao u taj sukob i tom prilikom ubio dva čoveka mog brata, hteo sam od vas da zatražim objašnjenje, ali se on zauzeo za vas.

— Baš mu hvala! — ubaci traper podsmešljivo. — Želeo bih da znam šta ga je navelo na takav sentimentalni korak prema meni.

— Zato što je u osnovi dobar čovek — reče šerif nešto što traperu umalo ne nateralo u glasan smeh.

— Ostavimo se toga, šerife — reče mu. — Interesovalo bi me kakvu vam je verziju ispričao Hober o zasedi trojice njegovih ljudi koji su danas imali nameru da opljačkaju Pilmejkeru?

— Moram da priznam, Karagane, da ste i tu prenaglili. Ubili ste čak jednog Hoberovog čoveka. Ali, pošto i sam Flečer tvrdi da ste to učinili u samoodbrani, a Hober vas ne optužuje zbog toga, ja nemam ništa protiv vas.

— Nisam znao da ovde u Lejku ima tako dobrih ljudi — opet se podsmehnu traper. — Najpre bankar Berns, pa Hober, a sada vi, šerife. Ako je vama dao pravo da procenjujete ko je kriv, a ko nije i da optužite bez suđenja puštate na slobodu? Nije li to dužnost sudije?

— Kamo sreće kad bismo mi u Lejku imali sudiju! — Meni bi tada bilo mnogo lakše — vajkao se šerif. — Međutim, ljudi smatraju da nam sudija nije potreban.

— Koji ljudi? — upade mu u reč traper. — Berns, Hober, a možda i vi?

— Ljudi smatraju — nastavi šerif kao da nije čuo njegovu upadicu — da nam sudija nije potreban. Ovde je narod dobar, te ni ja nemam bog zna koliko posla. Ovde se osim nekih sitnih čarki i obračunavanja ljudi zagrejanih viskijem i ne dešava nešto posebno zbog čega bi, pored mene, bio potreban još i sudija. Ako

je neko očigledno kriv, ljudi ga čak ni meni ne daju, već ga obese na najbliže drvo.

— A vi takve postupke prihvatate?

— Narodna volja, to je i moja volja — izrecitova šerif.

Traper ga pogleda sa gađenjem i shvatajući da je sve tačno što su mu o njemu rekli Pilmejker i njegov sin, kao i o Bernsu i Hoberu, zakorači prema drugom ulazu i bez uobičajenog pozdrava.

U jedno je bio siguran: da su Berns i Hober zagrizli udicu koju im je bacio u vidu vrećice sa zlatom i da je i šerif tako ljubazan samo zato što su to od njega tražila ta dvojica gospodara Lejka. Za sada im je potreban živ i slobodan. Da im nije potreban, sigurno bi ga već pogodilo Flečerovo zrno iz kolta, a možda i Mičela, ili nekoga drugog iz njihovih banda.

13.

NAPAD U NOĆI

Sve dok i poslednji gost nije otišao iz saluna, a sa prašnjave ulice nestalo pijanih ljudi koji su galamili odlazeći kućama, traper nije mogao da zaspi. Ležao je otvorenih očiju i buljio u tavanicu.

A kad se sve to stišalo i u sobi, čak, nastala neprijatna tišina, nekakav popac, skriven u tavanici, poče svoju monotonu pesmu, koja traperu najpre još više razbi san, a onda, što ju je duže slušao, natera njegove očne kapke da se sve češće sklappaju, dok tako sklopljeni i ne ostadoše.

San je najzad naišao.

Nije to bio sladak san na čistom mirisavom vazduhu njegove Planine Apača već nemiran i rastrzan u toj sobi što je sva odisala zagušljivom prašinom, tako da je u njoj jedva disao.

Dugo nije spavao. Kad se probudio kupao se u znoju, a glava mu je bila teška kao da je bila od olova.

Probudilo ga je tiho kucanje na vratima, a zatim poluglasno dozivanje:

— Karagane! Karagane!

Već je hteo da dovikne iz kreveta: »Idite do đavola i vi, i taj Karagan!« kad mu u poslednjem trenutku prolete kroz bunovan mozak da je to ime ono pod kojim se prijavio i upisao u knjigu gostiju.

Krevet bi i ranije pri svakom pokretu njegovog korpolentnog tela zaškripeo, ali sada je, dok je ustajao, stravično zasijukao što je još više podstaklo njegovu glavobolju i otupelo njegovu opreznost.

Gundajući, prilazio je vratima.

Sa druge strane opet se čuo onaj prigušeni šapat:

— Karagane! Čujete li me?

Usledilo je uobičajeno pitanje:

— Ko je?

— Sidni Hober.

— Šta hoćete kog đavola! Tek sam zaspao.

— Želeo bih da vam saopštim nešto što je za vas veoma važno — bio je glas sve tiši i tajanstveniji.

— U ovo doba noći!

— Kažem vam, da je veoma važno — uzdrhta malo glas čoveka iz hodnika.

Napipao je ključ, koji kvrcnu u bravi i vrata se otvoriše.

Svetlost iz jedne jedine petrolejke u hodniku, koja je visila upravo na suprotnom zidu naspram njegovih vrata, zapljusnu ga i on zatrepta očima.

— Kad ih je otvorio, shvatio je da je prevaren. Pred njim se nije nalazio krčmar Hober.

Traper nije mogao da veruje u ono što je ugledao. Pred njim je, sa uperenim koltom u njegove grudi, stajao Bernsov blagajnik Dezmond Hekit. Lice mu je bilo napregnuto, a oči ispod debelih stakala svetlucave i nervozne.

— Vi ste poludeli, čoveče — reče traper još uvek ne dolazeći sasvim k sebi.

— Koraknite nazad u sobu — komandovao je Hekit drhtavim glasom, trudeći se da razdaljina između njega i traperu bude tolika da mu garantuje koliku-toliku bezbednost od eventualnog iznenađenja. — Ne govorite ništa — dodao je.

Traper pogleda u njegovu ruku koja je držala kolt. Oružje je bilo zapeto, a ruka, pa čak i prst na okidaču kog je ovlaš dodirivao, tresla se toliko da je malo nesmotreniji pokret i pritisak prsta mogao aktivirati metak iz čaure. Zato poslušao i koraknu dva puta prilazeći krevetu i stolici preko koje je bio prebačen njegov pojas sa koltom.

Hekit je shvatio do čega može doći, pa je izdao novo naredenje:

— Dalje od te stolice!

— Hoćete li mi već jednom reći šta sve ovo znači? — počeo traper da se ljuti.

Umesto odgovora, Hekit koji se nije usudio da se okrene i da za sobom zatvori vrata, već ih sam malo privuče, pokaza rukom prema otvorenom prozoru.

— Zaobiđite polako krevet i stanite kraj prozora. Samo, bez ikakve podvale.

— Izgubićete službu ako sutra ispričam vašem gazdi kako ste se noćas poneli — pripreti traper, ali i poslušao kako mu je rečeno.

Svetlost koja je iz hodnika probijala kroz odškrinuta vrata u njegovu sobu bila je isuviše mala da bi traper primetio na Hekitovom licu podrugljiv osmeh.

— Preporučujem vam da se ne mićete i još jednom vas opominjem da se okanite svojih trikova. Bez kolta sam, priznajem, velika kukavica, ali kad ga ovako držim budite uvereni da mogu da budem veoma opasan.

— Recite već jednom šta tražite u ovoj sobi, i to usred noći? — reče traper tražeći i pored opomene trenutak kada bi mogao da stupi u akciju.

Ovaj je znao da se to može desiti, pa se za svaki slučaj nalazio s druge

strane kreveta, i to bliže vratima. Tako bi eventualni traperov skok preko kreveta mogao da osujetiti, ili time što bi se na vreme izmakao, ili što bi ispalio metak u njega. Najzad se reši da kaže zbog čega je upao u njegovu sobu.

— Žao mi je što to moram da učinim, Karagane, ali sam prezadužen i bez prebijene pare. Došao sam po onih hiljadu dolara koje ste dobili za zlato — gušio se sopstvenim rečima od uzbuđenja.

— Oho! — uzviknu traper. — Appetit vam nije baš mali. A, ako ne želim da vam dam novac? Šta će onda biti?

Hekitova ruka se još više zatrese, a cev se usmeri tačno prema levoj strani traperovih grudi.

— Nikad do sada nisam ubio čoveka, Karagane — prošaputa. — Staviše, ne gađam izvorsno, ali ću vam sa ove razdaljine sigurno prosvirati srce.

— Bolji strelci su u mene pucali i ranjavali me, ali me niko još nije uspeo da ubije — pokuša traper da ga pokoleba u nameri.

— Ne reskirajte. Mnogi junaci su nastradali baš od ruku amatera i kukavica. Ubiću vas, a onda ću neopažen pobeći na drugi, dvorišni izlaz, tako da niko neće znati ko vas je poslao na onaj svet; ni Berns, ni Hober, kojima je veoma stalo do vaše bezbednosti.

— Ti ćeš to učiniti, i ako ti dam novac? Zar ne lopužo? — naroguši se traper. — Ne uradiš li to, još noćas bih te pronašao makar da se u mišiju rupu sakriješ.

Opet onaj pritajen smešak zateže blagajnikove usne i suzi oči.

— Daj novac! — Hekitov glas najednom postade veoma odlučan. — Daj novac, ili...

Nije smeo da reskira. Taj očajnik je zaista bio spreman na sve da bi se domogao njegovog novca. Iz džepa izvadi sav novac i baci ga na krevet.

— Nećeš mi umaći, lupežu — zasikta traper. — Pronaći ću te i draću te kao jarca.

Hekit oprezno uze novac i izmače se prema vratima. Tamo za časak zastade i podiže opuštenu ruku s koltom.

— Ta prilika ti se neće ukazati, Karagane. Siguran sam da sa ove razdaljine neću promašiti, inače bi, zaista...

Nije završio rečenicu.

14.

MASKIRANI ČOVEK

Vrata se u tom trenutku naglo otvoriše, jer je neko iz hodnika najverovatnije raspalio nogom u njih. Ona svom snagom udariše u suprotan zid i pođoše natrag, ali ih na njihovom putu neko zaustavi.

U do vratku je stajao čovek sa duboko natučenim šeširom na čelo i sa prevezanom maramom preko lica, tako da su mu se ispod šešira i između marame videle samo oči. Iz njegovog kolta, koji je držao u ruci, odjeknu pucanj istog časa kad vrata udariše u zid i pucanj se sli sa snažnim treskom koji odjeknu kućom i usnulom ulicom.

Hekit je bio prekinut u započetoj rečenici. Kriknuo je. Njegovo telo posrnu, a smotuljak novčanica, istovremeno kad i kolt iz druge ruke, pade na pod. Uspeo je da se okrene.

— Ti... — Prostenja. — Proklet da si!

Bile su to poslednje reči Dezmonda Hekita pre nego što je ničice pao na pod. Pri tom mu glava udari u daske. Začu se krckanje stakla njegovih razbijenih naočara.

Traper odahnu. Da nije bilo tog maskiranog čoveka, Hekitov metak bi ga sigurno pogodio. Zato koraknu prema spasiocu i reče:

— Hvala vam, što ste stigli na vreme, prijatelju. Ubeđen sam da ste mi spasili život.

Postupak spasioca ga iznenadi.

— Ostanite gde ste — bio je njegov odgovor.

Ne ispuštajući zbunjenog trapera iz vida i držeći sada on njega u šahu, maskirani čovek zgrabi novčanice i nestade u hodniku na onu stranu na kojoj se stepenicama silazilo u dvorište iza kuće.

Sve se to odigralo tako neočekivano i brzo, da traper, iako ga je život u prirodi i divljini navikao na razna iznenađenja nije mogao odmah da se snađe.

Bila je to prilično komplikovana situacija. Čovek koji mu je spasao život na kraju je tu svoju uslugu dobro naplatio i postao kradljivac. Najgore u svemu tome bilo je što taj novac nije bio njegov već većim delom Lamondove udovice, a manjim njenog devera, a njegovog starog prijatelja Slima Lamonda. Ta čudna situacija bila je razlog što je u oklevanju izgubio nekoliko dragocenih trenutaka, taman toliko koliko je nepoznatom čoveku bilo potrebno da otrči hodnikom do stepeništa.

— Stani! Stani! — viknuo je i u dva skoka se našao do ispruženog Hekitovog tela, dograbio njegov kolt i istrčao u hodnik.

Sa drugog kraja hodnika, tamo gde su se nalazila širom otvorena vrata prema stepenicama, odjeknu pucanj koji ga naterao da se skloni u sobu. Bi mu jasno da nepoznati nije ni ciljao u njega. Metak pogodi petrolejku na zidu i razbi je. Petrolej se razli po podu i plamen za tili čas buknu.

Dok je samoza trenutak oklevao dvoumeći se da li da reskira i da potrči kroz hodnik prema stepenicama kraj kojih se, verovatno, još skrivao njegov spasilac i kradljivac njegovog novca i tako, možda, naleti na metak koji će ovog puta biti precizniji, ili da gasi vatru koja je počela brzo da se širi začu ubrzani bat koraka po dvorišnim stepenicama i istovremeno žagor onih što su dolazili s druge strane hodnika.

— Šta se to tamo gore dešava? — začu se Hoberov glas.

Nije mu odgovorio. Shvati da bi bilo opasno i uzaludno goniti čoveka kome je u tom trenutku mrak gust kao testo bio najveći saveznik, i odluči da ugasi vatru pre nego što bude kasno.

Nekoliko udaraca čeketom po upaljenim daskama ugasiše plamen i spasiše Hoberov salun.

Hoberov glas se ponovo začu, sada iz blizine:

— Rosana, brzo petrolejku! Pobogu, Karagane, šta se to desilo? — upita traper prepoznavši ga u poslednjem plamičku s poda, koji baš tada nestade.

Udarivši još nekoliko puta čeketom po podu, traper umesto, odgovora pride vratima svoje sobe i pokaza prema mestu na kom se nalazilo ispruženo telo čovek.

— Biće bolje da pogledate da li je ovaj živ, mada bi za njega, kakav je bio lupež, bilo bolje da je mrtav — reče krčmaru koji instinktivno ustuknu pred onim što je ugledao.

Krčmar kresnu šibicu i okrenu telo na leđa.

— Dezmond Hekit! — prošaputa. — Mrtav je.

U tom se pojavi devojka s petrolejkom, a za njom čovek na čijim se grudima belasala metalna šerifska zvezda.

— Ko je pucao, Džefri? — uputi on još iz hodnika pitanje krčmaru.

— Ne znam. Ubijen je Hekit.

— Je li ovo vaša soba, stranče? — postavi pitanje traperu.

— Moja.

— Kako je došlo do toga da ubijete Hekita?

— Nisam ga ja ubio — odvrati traper i ispriča sve što se zbilo u poslednjih pet minuta.

Češkajući se po zatiljku i mereći traperu sumnjičavim pogledom, šerif reče:

— Hekit je, znači, došao da vas opljačka i u tome je uspeo, a onda je

naišao taj maskirani. Prilično neverljiva priča, Karagane.

— Priznajem i sam, ali tako se dogodilo.

Niko nije čuo tihe korake koji su došli preko stepenica iz dvorišta, a zatim preko hodnika s te strane. Tek kad je taj progovorio, svi su se okrenuli prema njemu.

Bio je to pijanac Džejms Ement. A on je rekao:

— Karagan govori istinu, šerife.

— Šta ti znaš, matora pijanduro!

— izdera se krčmar na njega.

— Rekoh, Karagan govori istinu — potvrdi starac.

— Dobro, Džejmse, a sada reci otкуда to znaš — bio je šerif staloženiji od Hobera.

— Bio sam na ulici kad je odjeknuo najpre jedan, a zatim drugi pucanj. Video sam maskiranog čoveka kako iz Hoberovog dvorišta izleće na ulicu držeći kolt u ruci.

Dok je Ement izgovarao tu rečenicu, sa drugog stepeništa, sa kog su došli Hober i šerif, ponovo se začuše koraci.

Devojka malo podiže petrolejku te osvetli lice bankara Bernsa. Bio je u kućnoj haljini obučenoj preko pidžame. Na glavi mu se nalazila bela kapica za spavanje, ispod koje je virilo nekoliko pramčaka zamršene kose.

15.

DAREŽLJIVI BANKAR

Kakva je to pucnjava, Džefri — upita on, pa ugledavši na podu mrtvog Hekita, baš kao i Hober, ustuknu. — gospode bože, šta je ovaj usred noći radio ovde? — Zatim, kao da želi da objasni svoje prisustvo, reče: — Čuo sam dva pucnja i učinilo mi se da ovde na spratu nešto gori. . . Jesi li ti, Emente — obrati se pijancu — maločas govorio da si video jednog maskiranog čoveka kako s koltom u ruci izleće odavde na ulicu?

— Jesam. Video sam ga.

— I ja sam ga video, ljudi. Baš nekako ispred tvog saluna, Džefri, izleteo je na ulicu. Držao je kolt i još uvek je bio zabrađen.

— Kuda je nestao? — upita šerif.

— Preko ulice u... pomrčinu.

— Onda je, gospodo, sve jasno — osmehnu se šerif. — Ne preostaje mi ništa drugo nego da Karagana zamolim da mi oprostí što sam u jednom trenutku posumnjao u njegove reči.

— Niko mi još nije odgovorio šta je Hekit radio ovde — javi se iznova bankar.

— Došao je da opljačka onih hiljadu dolara koje ste mi dali za zlato — odgovori mu traper.

Bankar kašljucnu, a lice mu se smrači. Nije mu bilo prijatno što je tako i Hober saznao za zlato koje je traper razmenio u njegovoj banci.

— Hvala bogu što u tome nije uspeo — reče bankar. — Taj prokleti kockar bi na kraju posegao i u moju kasu za novcem, bez moga znanja.

— Varate se ako mislite da nije uspeo. Uzeo mi je svih hiljadu dolara.

Džejms Ement zviznu.

— Majko moja! Toliko novca! — prošaputa.

— Vi ih, Karagane, sad uzmite od njega — nasmeši se bankar. — A Hekit je dobio ono što je i zaslužio. Maskirani mu je pravedno presudio.

Traper odmahnu rukom, a šerif dodade:

— Novac je odneo maskirani napadač.

— Sto mu gromova! — lupnu bankar pesnicom jedne ruke po šaci druge.

— Došao sam u Lejk da zamenim zlato, ne znajući da ovde ima toliko lupeža — igrao je traper smišljeno na svoju kartu. — Iako sam namećuvao da vam uskoro donesem još zlata, mnogo više nego što sam vam doneo večeras, sada na to i ne po-

mišljam. Otići ću u svaki drugi grad, samo ne u Lejk.

Bankar pride i stavi mu ruku na mišicu.

— Prijatelju — reča mu. — Moj čovek je upleten u ovo i zbog toga se i ja sam osećam krivim za sve to što se zbilo. Zato, kad budete navratili kod mene pre nego što krenete u planinu, dobićete polovinu ukradenog novca. . . pet stotina dolara.

— Pošteno, Sidni! — javi se njegov brat šerif. — Šta kažete, Karagane?

Iako mu je bila čudna takva Bernsova reakcija, traper ne reče ništa posle šerifovog pitanja. Shvatio je da bankar, makar da se radilo o velikoj sumi, sigurno ima računa da tako postupi.

Hober, međutim, ne izdrža.

— Kakva darežljivost! — uzviknu dvosmisleno, pa se i on obrati traperu. — Sledeći mog prijatelja Sidnija i imajući u vidu da se sve to dogodilo u mom salunu, daću vam sutra robe na kredit koliko vi to želite, Karagane.

Razgovor se na tome završi.

— Laku noć, Karagane! — dobaci mu šerif.

— Nadam se da ćete ostatak noći provesti na miru — dobaci bankar.

Ement ode na onu stranu otkud je i došao, a ostali na suprotnu.

Ne prođe ni toliko koliko je treperu bilo potrebno da sredi utiske, kad se iznova začu kucanje na vratima.

*

Iako je pretpostavio da je to neko od onih koji su maločas otišli, traper je ovog puta bio oprezniji. Uzeo je kolt i prišao vratima. Pre nego što je uspeo da upita ko kuca, čuo je kreštavi šapat pijanca:

— Džejms Ement je ovde. Molim vas otvorite mi.

— Hoćete li me noćas ostaviti na miru? — promrmlja traper otvarajući vrata.

— Mislim da će vas interesovati ko je ubio Hekita i odneo novac —

reče starac nešto slobodnije ulazeći u sobu.

— Vi to znate?

— Znam.

— Otkud?

— Rekao sam da sam video maskiranog čoveka. Međutim, ja sam ga tom prilikom i prepoznao.

— Ko je?

— Blenk Mičel.

— Čovek bankara Bernsa?

— Tako je, Karagane.

— Hvala vam, Emente!

— Nije to sve.

— Šta ima još?

— On nije prešao ulicu i nestao u pomrčini kako je tvrdio bankar.

— Nego?

— Pratio sam ga i video kako se uputio prema banci. Ispred nje ga je sačekao bankar Berns.

— Hoćete da kažete da ga je on, možda, i poslao?

— Izbacite ono »možda« i dobićete pravi odgovor — uzvрати starac.

— Iz čega to zaključujete?

— Iz onoga što se posle toga dogodilo.

— Molim vas, ispričajte mi!

— Mičel je izvadio nešto iz džepa i pružio Bernsu. »Gazda«, rekao mu je »ona budala Hekit umalo nije ubio Karagana da bi mu odneo ovaj novac«. »Prokleti lupež! Pokazaću ja njemu. Zar da nam sve pokvari!« — zasiktao je bankar besno. »Već sam ga ja udesio, gazda, i uze mu novac«, opet se čuo Mičel. »Ubio si ga? Jesi li siguran?« »Jesam, gazda«. »Dobro si uradio. Koliko tu ima novca?« »Tačno hiljadu dolara«. »Zasluzio si nagradu, Blenk. Dobićeš je kad obaviš ovaj ceo posao sa Karaganom. A sada se vrati na isto mesto i motri i dalje na Karagana. Ni za živu glavu ne dozvoli da vam neopažen ode iz grada«. »Ne brinite, gazda«, nasmejao se Mičel glasno. »Pratiću ga ja do njegove jazbine i rudnika zlata, a onda ćemo on i ja porazgovarati«. . . To je sve, Karagane — završi pijanac.

— Mnogo ste mi pomogli, Emente.

— Ostavimo to. Drago mi je što sam bar malo mogao da vam se odužim.

— Znate li gde se sada nalazi Mičel?

— Znam. Pratio sam ga dok se nije vratio do Hoberovog saluna. Sakrio se u dvorištu iza staje za konje. Dobro pretpostavlja lupež. Jer ako želite da se neopaženo izvučete iz grada, pre ćete izaći iz saluna preko stepenica ka dvorištu, nego onih drugih.

— Kao što je bankar rekao Mičelu, tako ću i ja vama reći, Emente: zaslužili ste nagradu. Da je onaj novac koji je odneo Mičel moj, dao bih vam više. Ovako, zadovoljite se sa ovih deset dolara — reče i pruži mu novčanicu.

— Zaista nije trebalo, Karagane — reče pijanac iskreno, ali ipak prihvati novac i nasmeja se. — Nekoliko večeri moći ću mirno da ulazim u Hoberov salun i da pijem za svoje pare.

Posle toga nestade u hodniku.

*

Traperu je sada bilo sve mnogo jasnije. Da je zlato Slima Lamonda odigralo svoju ulogu kod nezasitih gospodara Lejka, kakva mu, na početku, uopšte nije bila namenjena, bilo je očigledno, kao što je bilo vrlo verovatno da mu se ništa neće dogoditi u toku ove noći, jer na njega motri i predano se brine za njegovu bezbednost Blenk Mičel.

Ako je ranije samo pretpostavljao da je krčmar Hober saznao za zlato koje je on unovčio kod Bernsa, sada je, posle onoga što je namerno izgovorio u bankarevom, ali i Hoberovom prisustvu, bio uveren da će bankar i krčmar učiniti sve kako bi saznali gde on to zlato kopa u tolikoj količini. U prilog tome išle su i bankareva darežljivost u vidu pet stotina dolara, koje mu je ponudio, kao i Hoberova želja da njemu, nepoznatom čoveku, ponudi neograničen kredit za kupovinu robe.

Svi su, dakle, prema njemu bili predobri: i bankar, i krčmar, i šerif. Posle svega toga preostalo je da se desi samo još ono što je trebalo da označava završnicu njegovog celovitog plana u borbi protiv tih razbojnika.

Međutim, hoće li se sve odvijati onako kako je traper zamislio, ili će se u događaje uplesti nešto nepredviđeno, što će ih skrenuti s pravog puta?

Prišao je prozoru i pogledao na polje.

Bila je još pomrčina, ali po svetlosti neba na istočnoj strani moglo se zaključiti da neće proteći mnogo vremena do trenutka kada će tu noć punu različitih događaja početi postepeno da smenjuje novi dan. Taj trenutak praskozorja njemu je bio najpodesniji za polazak na put prema Santjago-planinama.

Do tog časa trebalo je još nešto obaviti.

Naspram njegove sobe nalazio se neveliki prostor u kome je bio smešten veliki čabar za kupanje gostiju. Ako se iz njegove sobe nije moglo zaviriti u dvorište, iz tog sobička ta mogućnost mu se pružala i on je želeo da je iskoristi.

Ušao je u tu prostoriju, prišao prozoru i pogledao u dvorište, prema konjskoj staji. Nije mu bilo potrebno mnogo vremena da primeti sakrivenog Mičela, koji je prekraćivao vreme pušenjem.

Ono što je potom trebalo učiniti čoveku koji je uspevao da se nepri-mećen prikrade čak i opreznom Indijancu i da ga iznenadi, nije predstavljalo nikakav teret.

Da siđe u dvorište preko stepeništa na toj strani nije želeo, jer bi ga Mičel primetio. A da to učini preko onog prvog i pravog stepeništa kojim se izlazilo na ulicu, takođe nije hteo, jer je bio siguran da ga neko i na toj strani očekuje. Odlučio se na nesvakidašnji izlazak.

Vratio se u svoju sobu. Ocenio je da se, ako se uhvati rukama za ok-

vir prozora, zahvaljujući svojoj visini od preko šest stopa, dotaći nogama nadstrešnicu iznad doksata. A s nje će lako, na isti način, moći da siđe, jer od nje do zemlje nije bilo više od osam do deset stopa.

Učinio je kako je zamislio. Ubrzo se našao na nastrešnici koja je samo malo zapucketala pod njegovim nogama i pridržavajući se jednog stuba nosača nečujno skliznuo na zemlju. Otrčao je prema dvorištu, provukao se kroz odškrinuta vrata i zašao iza štale za konje.

Mičel, okrenut njemu leđima, se deo je na omanjem panju tačno naspram početka stepenica i bezbrižno pušio. Ali kad je osetio cev kolta na svojim leđima, uzdrhtao je celim telom i od straha ispustio cigaretu. Istog časa traper mu je izvukao kolt iz kubure, tako da je ostao potpuno bespomoćan.

— Okreni se, Miče! — začuo je poznati glas od kog je uzdrhtao, ali i poslušao.

— Vi, Karagane! — rekao je gledajući u njega kao u avet.

— Nisi mi se nadao sa ove strane?

— Ja. . . — začeo je i zastao osećajući da nema pravi izgovor što se usred noći nalazi na tom mestu.

— Šta radiš ovde? — naterala ga traper da pruži ma kakav odgovor.

— Cutao je.

— Motriš na mene? Je li tako?

Klimnuo je glavom potvrdno.

— Baš ti hvala na brizi, ali umem i ja sam da se čuvam — nasmeja se traper. — Naredio ti je gazda da me ne ispuštaš iz vida? Nije li tako?

Pitajući se otkud on to zna, Mičel ga je još jednom pogledao u čudu, pa je kratko odgovorio:

— Tako je.

— Moram da priznam da si mi prošle noći dva puta spasao život: jednom kad mi je pretila opasnost od Flečera, a drugi put od Hekita. Međutim, ne volim što si odneo mojih hiljadu dolara.

— Nisam ja to bio — pokušao je nevešto da se izvuče. — Ne znam o čemu govorite.

— Ne laži, Mičele — pritište mu traper cev kolta tako snažno na stomak da jauknu. Znam da si ti to bio. Znam da si novac predao Bernsu i da ti je on obećao nagradu kad završiš posao sa mnom. Dakle, sve znam.

Opet je buljio u njega i ćutao.

— Da li je bilo tako? — uhvatio, ga je sada levom rukom za prsluk i privukao sebi.

— Bilo je tako — zastenjao je osećajući kako ga cev kolta tako snažno pritiska u onaj meki deo između dva plućna krila, kao da će ga svakog časa probiti i uleteti unutra.

Traper ga pusti.

— Poći ćemo zajedno do tvog gazde da bi mi vratio novac.

Nije rekao ništa. Pošao je poslušno ispred njega prema ulici.

Traper ga najednom uhvati za rame i zaustavi.

— Nećemo ulicom. Ići ćemo ovom padinom iza kuće. Tako nas niko neće videti.

Opet ga je poslušao i krenuo na tu stranu.

U bankarevu kuću su ušli stepeništem iz dvorišta i našli se u hodniku pred vratima Bernsove sobe.

— Koga ima u Bernsovoj sobi? — upita ga traper tiho.

— Sam spavam u sobi. U susednoj su gospođa Berns i njihova deca.

— Zakucaj i javi se.

Mičel je poslušao.

Posle drugog kucanja, bez ikakvog prethodnog pitanja, vrata su se otvorila i pred njima se pojavi bankar u pidžami i kapici na glavi, bunovna lica. Ugledavši pred vratima samo Mičela, jer se traper bio povukao u stranu, on iskolači oči na njega.

— Budalo! — viknu. — Zašto si napustio stražarsko mesto? Karagan može svakog časa da krene.

Mičel ne reče ništa već pogleda u traperu koji se u tom času i sam pojavio pred bankarem.

Odmah se videlo da je shvatio ono što se u međuvremenu dogodilo. Nekoga drugog ta iznenadna pojava čoveka za kog se toliko interesovao, ali ga se i pribojavao, možda bi i uplašila, ili, bar, zbunila. Bankar, međutim, nije pokazao ni iznenađenje, ni strah. Široko se osmehnuo i pomakao se da ih propusti.

— Zna li radi čega sam došao? — upita ga traper kad se svi trojica nadoše u sobi.

— Kako ne bih znao! Radi onih pet stotina dolara koje sam vam obećao. Sam sam vas pozvao da dođete pre nego što krenete na put, mada nisam verovao da ćete ovako poraniti — uputio mu je blag prekor.

— Došao sam po svojih hiljadu dolara — uzvрати traper oštrim glasom.

Bankar je pogledao Mičela, pa je iznova prasnuo u smeh.

— Drago mi je što vam je Mičel saopštio da je spasavajući vam život od one propalice Hekita uzeo hiljadu dolara i predao mi ih maločas. Kad sam bio u vašoj sobi ja nisam ni za šta od svega toga znao. Verujte mi, Karagane, i da me niste sada podsetili imao sam nameru da vam sav taj novac vratim. Zar nisam to i tebi rekao, Blenk?

— Rekli ste, gazda — promrmlja neuverljivo Mičel.

Berns je providno lagao ne brinući da li će traper tu njegovu laž otkriti i pobiti je činjenicama. Glavno mu je bilo, reklo bi se, da se trenutno izvuče iz neugodne situacije.

A traper, opet, imajući u vidu svoj glavni mnogo važniji plan, nije želeo sve da isteruje na čistinu, već je uzeo hiljadu dolara i mirno izašao.

Dok se ulicom vraćao prema salunu i pored iznenađenog i bunovnog portira peo se stepenicama u svoju sobu, zora je počela da rudi. Za sve vreme pravio se da ne primećuje Mičela koji je odmah izašao za njim i na odstojanju ga pratio od banke do saluna.

UHODE

Pokupio je svoje stvari iz sobe, platio lično Hoberu, koji se stvorio iznenada kraj portira dok je silazio stepenicama i uzeo vranca iz konjušnice.

Dan je bio sasvim ovladao. Pojahao je konja, u prolazu ugledao bankara iza zavese na prozoru njegove sobe kako ga posmatra i Hobera na doksatu ispred saluna, koji mu je čak mahnulo rukom. Da bi što pre izašao iz te prašine i dokopao se Santjago-planina potera konja galopom trudeći se da ne izmakne suviše onima što su, kako je logično pretpostavljao, krenuli za njim.

Nije se osvrtao. Samo je tamo gde je zavio oko okamenjene kupe peska, kojoj su vetrovi dali čudesan oblik, jednim okom uhvatio konjanika iza sebe, koji je istog časa munjevitio nestao.

Već posle pola sata jahanja znao je da ga dvojica prate, jedan iza drugog udaljeni onoliko koliko je onaj što je bio bliži njemu bio udaljen od njega. Po tome kako se onaj drugi skrivao ne samo od njega već i od uhode koja je išla za traperom, moglo se zaključiti da njih dvojica ne pripadaju istom taboru, iako, verovatno, imaju isti zadatak.

Do Pilmejkerovog ranča trebalo je jahati nešto više od jednog sata. Toliko je bilo potrebno i suncu da se kao užarena lopta upletena u krošnje stoletnih stabala što su prekrivala breg na istoku, pomoli i raspe svoje zrake preko nižih brežuljaka i prerije. Sa suncem odnekud dunu vetar, zahvati sasušene grmaste žbunove, zvane »kotrljani«, i zajedno sa prašinom zakovitla ih po zemlji.

Na ivici šume prvog brežuljka na koji je naišao potera konja hodom dozvoljavajući mu da se sam, kako zna i ume, provlači između stabala i žbunja. A kad je mislio da se dovolj-

no uvukao u šumu zaustavio je vranca i okrenuo se.

Ugledao ih je obojicu. Tačnije rečeno, onaj prvi je kaskao na konju na oko sto pedeset koraka udaljenosti, dok je jahača iza njega, s vremena na vreme, nazirao u uskovitlanoj prašini. I ako se on za sve vreme puta nije osvrtao pokazujući tako da je uveren da ga niko ne prati, tako ni prvi uhoda, bar koliko je on sada kada ih je posmatrao, mogao da uoči, nijednom se nije osvrnuo iza sebe, smatrajući, valjda, da je ideja o praćenju traperera koji ima bogato nalazište zlata pala na pamet samo njegovom gazdi.

Odatle je trebalo skrenuti prema Pilmejkerovom ranču, ali on to ne učini, već nastavi da jaše još pola sata uz naredni brežuljak. Samo što izbi na njegov zaravljani vrh, pred njim se ukaza prekrasan prizor.

Kraj ogromne bukve, ispod jedne iskošene stene koja je usamljeno stajala između nekoliko stabala drveća, izbijao je snažan mlaz kao suza bistre vode od koje se malo niže stvarao potočić, što je, penušajući se i klokoćući krivudao na svom putu prema dolini i reci Činati, što će ga prihvatiti i odneti u Rio Grande.

Traper zaustavi vranca i pogleda svuda oko sebe, kao da očekuje da vidi nekoga na tom platou. Zatim siđe s konja, pride izvoru, zahvati šakama hladnu vodu i njome ispljuska prašnjavo lice. Potom je počeo piti sa uživanjem.

— Ha! — uzviknu traper uspravljajući se i udišući čisti i sveži plinski vazduh punim plućima. — Ima li čega slađeg od ovakve vode kad je čovek žedan.

— Ima — začu on, iza svojih leđa, poznati glas. — Ima — ponovi taj čovek — boca dobrog viskija koja se može naći čak i u salunu ili dućanu one varalice Hobera iz Lejka.

Sa šumom granja koji je dolazio iza njegovih leđa traper se polako okrenu.

Pilmejker, koji je to izgovorio, stajao je nedaleko kraj jednog stabla oslonjen na pušku i smeškao se.

— Došao sam na izvor kao što smo se dogovorili, Tome. Znaš li da te neko prati? — upitao je pogledajući iza njegovih leđa.

— Znam. Dvojica.

— Ja sam video samo jednog, a taj se polako, po tragovima tvog konja, penje uz brežuljak. Za svaki slučaj, ostaću ovde sakriven.

— Drugi se nalazi iza njega.

— Znači, ono sa zlatom upalilo je?

— Jeste.

— Nije ni čudo. Zlato je u ovom kraju retkost. Ko je od njih dvojice zagrizao: Berns, ili Hober?

— I jedan i drugi.

— A šta sada?

— Moram ih namamiti još više uz planinu. Ima li kakva napuštena brvnara u blizini?

— Ima. Pola sata jahanja na severo-zapad, preko onog brega. To je brvnara starog Donalda Merča kog su zveri zimus rastrgle, pa je napuštena.

— Odlično! Požuri u tom pravcu i sačekaj me nedaleko od nje. Ja ću ovu dvojicu navući tamo gore.

Prva uhoda je mogla svakog časa da se pojavi na drugom kraju platoa i zato Pilmejker više nije oklevao. Pojahao je konja kog je bio ostavio malo dalje u šipragu i zaobilaznim putem, da uhode prilikom praćenja ne bi dovodio u zabunu, odjahao je u pravcu na koji je ukazao svom prijatelju.

Traper učini isto.

Pilmejker je tačno rekao. Otprilike pola sata kasnije izbi iz proređene šume na proplanak širok pedesetak koraka i dva puta toliko dugačak koji se na drugom kraju sužavao u prevoj uzan tridesetak stopa, što je delio dva susedna brežuljka.

Pretpostavljajući da se Pilmejker nalazi kraj tog prevoja, traper mu mahnu rukom očekujući da mu se on ma na koji način, javi, i da mu pokaže na koju stranu da krene.

Odgovor je odmah stigao. I Pilmejker je njemu mahnuo i pozvao ga da pređe preko proplanka i da dođe na prevoj.

— Ovde ću ih dočekati — reče mu traper šapatom kad se nađe na prevoju sa kog ugleda pod brdašcem usamljenu brvnaru.

— Hoće li ti biti potrebna i moja pomoć? — upita Pilmejker.

— Pomoći ćeš mi da između ova dva stabla zategnem uže. Posle toga se skloni. Želeo bih da uhode zaključke kako u ovoj brvnari živim sam i kako ni s kim od rančera u dolini nemam veze.

Pilmejker zaveza jednu stranu užeta za stablo nekoliko sudlanica od zemlje, zatim ga opruži po travi u koju ono utonu i sasvim nestade, pa drugi kraj dobaci traperu.

Ovaj ga obavi oko stabla s druge strane prevoja, ali ga još ne zateže, tako da se ta zamka sa užetom nije primećivala.

— Ja ću biti u blizini — šapnu Pilmejker. — Posle ćemo se detaljno dogovoriti o planu koji si zamislio.

— Taj plan zavisi poprilično i od razgovora sa ovom dvojicom — dodade traper.

— Čuvaj se da te ne iznenadi onaj drugi dok razgovaraš s prvim razbojnikom.

— Ne brini. Tako nešto ne bi smelo da mi se desi.

Prodoše nekoliko minuta pre nego što se jedan konjanik pojavi na ivici šume ispred proplanka. On pogledom isprati konjske tragove prema prevoju, postoja tako nekoliko trenutaka osmatrajući, pa galopom potera konja preko te čistine. Ne smanjujući brzinu konj ulete u taj uzani prostor širok nekoliko stopa i približi se mestu preko kog se pružao konopac.

Tada, kad su prednje noge zahuktale životinje gotovo dotakle konopac, on se poput zmije praćaknu u travu i zateže kao najjača tetiva na indijanskom luku.

Konjanik nije primetio šta se dešava, jer je zverao ispred i oko sebe.

A konj uplašeno frknu. Obe njegove prednje noge udariše u zategnuti konopac, te on izgubi ravnotežu, pokleknu i prvrnu se na bok.

Uhoda prelete preko konjske glave, tresnu na zemlju i nekoliko puta se zakotrlja po njoj. Podiže se brzo, ali nesigurno zatetura, te se nasloni na obližnje stablo. Onda poče da opipava telo psujući prigušeno konja što je pokleknuo.

Bio je to Blenk Mičel.

Kad je potom ugledao razapeti konopac između stabala i traper kako stoji po strani s koltom u ruci, shvatio je da se konj nije slučajno spotakao, već da su i on i konj glupo naleteli na zasedu koja im je postavljena.

Traper se već nalazio kraj njega i po svom običaju najpre mu izvadio kolt, ispraznio ga i vratio u kuburu, a onda je izvukao pušku ispod sedla i postupio isto kao sa koltom. Tek nakon toga vratio je i svoje oružje na njegovo mesto.

— Odveži uže na toj strani i povedi konja ovamo — reče mu traper odvezujući drugi kraj. — Dok ne stigne onaj drugi što prati i tebe i mene, nas dvojica ćemo malo porazgovarati.

— Drugi? — iznenadi se Mičel iskreno, — Pošao sam za vama sam, Karagane.

— Pošao jesi sam, ali je za tobom pošao još neko koga je, verovatno, poslao Hober, kao što je tebe poslao Berns. Da li grešim, Mičele, kad kažem da te je poslao Berns?

Ovoga puta oklevanje i ćutanje Mičelovo nije dugo trajalo pogotovo kad mu je traper zapretio:

— Nemam mnogo vremena da se s tobom natežem. Hoćeš li brzo odgovarati na moja pitanja, ili nećeš?

— Hoću — izbaci ovog puta spremno. — Nadam se da me neće te ubiti, Karagane?

— Zar da te pustim sada kad si otkrio moje skrovište, a time i mesto gde kopam zlato, pa da mi dovedeš celu Bernsovu bandu?

— Obećavam da ću gazdi reći kako sam vaš trag izgubio u šumi — postade Mičelov glas molećiv.

— I ja treba da verujem u to tvoje obećanje? — zaigra podrugljiv osmeh na traperovim usnama.

— Kunem se da ću tako učiniti. Najzad, ne zaboravite da sam vam sinoć dva puta spasao život.

— To je tačno, mada si to učinio sa drugom namerom. Da nije trebalo danas da me pratiš kako bi saznao gde se nalazi moje nalazište zlata, ti bi me najradije ubio... A sada učuti. Onaj drugi se pojavljuje.

Mičel proviri kroz granje.

— Znate li ko je to, Karagane?

— Pretpostavljam.

— To je Vens Flečer, Hoberov čovek.

— Sedi i ne miči se — naredi mu traper, pa se udalji nekoliko koraka i sakri iza jednog žbuna, motreći odatle, i na Flečera, i na Mičela.

I Flečer je prešao preko proplanaka, ali je na mestu gde su tragovi konjskih kopita prestajali zaustavio svog konja.

Baš tada se traper uspravio iza svog zaklona.

— Tražiš li mene, Flečer? — doviknuo mu je. — Sjaši polako, ostavi konja i priđi, ali idući natraške.

— Mogu li da znam zašto tako postupate, Karagane? Zar je zabranjeno ići ovom planinom? — bunio se Flečer.

— Kuda si krenuo?

— Alpajn — odvrati posle kratke stanke. — Gazda me šalje.

— U Alpajn, ovuda? Nemoj me zasmekavati lažima, Flečer. Da si rekao da ideš u Hejmond, još bih ti poverovao... Rekao sam da si ideš.

— On laže, Karagane — pojavi se Mičel u njihovoj blizini. — Sinoć sam po naređenju mog gazde bio skriven u Hoberovom dvorištu kad je Dezmond Hekit došao i Hoberu ispričao sve o zlatu koje ste zamениli u Bernsovoj banci. Siguran sam da i njega Hober šalje sa istim za-

datkom koji sam ja dobio od mog gazde.

— Platićeš za ovo, Blenk — za-
brunda Flečer dok se idući unazad
približavao traperu.

Ovaj mu izvadi kolt, isprazni ga
što odmah učini i sa puškom, pa mu
i jedno i drugo vrati. Zatim stade is-
pred njih.

— Hteli ste da znate gde je moje
skrovište? — upita ih. — Nemam
razloga da to skrivam od vas, jer
vas se ni najmanje ne plašim. Eno
nekadašnje brvnare Donalda Mer-
ča. Ona je sad moja. Iz nje svakog
dana odlazim da kopam zlato i ni-
kad se ne vratim praznih ruku.

Zastao je i posmatrao ih.

— Rekao sam, Karagane, da me-
ne to više ne interesuje — osigura-
vao je Mišel svoje šanse za spas.

Flečer je, međutim, mirno ćutao.

— A sada — nastavi traper izvla-
ćeći kolt — dok izbrojim do deset da
ste obojica s one strane proplanka. I
prenesite svojim gazdama: ubiću
svakoga ko se usudi da dođe ova-
mo. Da dobro gađam, to ste se oboji-
ca uverili... počinjem da brojim: je-
dan...

kakva je to bila strka! Na tri su
već bili u sedlima konja, a na osam
se i jedan i drugi izgubio iz vida tra-
pera zarivajući se u šumu s druge
strane proplanka.

Ni tu se nisu zaustavili.

Malo kasnije traper ih je primetio
kako bezglavo jure preko nešto niž-
eg brega i njegovom strminom se
sunovraćuju prema preriji i reci.

17.

PROMUĆURNI PIJANAC

Samo što su Bernsov i Hoberov čo-
veka onako besomućno odjurili pre-
ma dolini, da li u strahu od trapero-
ve pretnje, ili u želji da svaki od njih
stigne u Lejk pre onoga durgog i
obavesti svog gazdu o onome što je
saznao, a Pilmejker i traper, posle
kraćeg zadržavnja, uputili se prema

Pilmejkerovom ranču dvadesetak
koraka od mesta na kom su se odig-
rali opisani događaji iz šipraga se
pojaviše i čovek i konj, oboje mršavi
i slabašni.

Dok se približavao proplanku vo-
deći konja za uzdu, oči tog čoveka
su na staračkom, zbrčkanom i ispi-
jenom licu, punom modrica titrale
kao na zejtinu leteći od stabla do
stabla i od grma do grma, zabivaju-
ći se u njih ili preletajući preko nji-
hovog zelenila.

Bio je to pijanac iz Lejka, Džejms
Ement.

— Apači-Tome, ja ti se divim — iz-
reče on poluglasno kao da se obra-
ća nekome koji se pred njim nalazi.
— Divio sam ti se i pre dve godine
kad sam te u Fabensu prvi put sreo
u mom životu i kad sam posmatrao
kako sam sređuješ trojicu razbojni-
ka. Sada ti se divim i zbog ove veli-
ke igre koju si zamislio.

Konj zahrza i on se na ivici pro-
planka zaustavi.

— Draga moja stara i dobra Doris
— pomilova kobilu po glavi — ti i ja
najbolje znamo da u ovim planina-
ma nema ni grumenčića zlata. To
na svoju žalost ne znaju oni pokva-
renjaci Berns i Hober i to će ih, nad-
am se, stajati glave. Poverovali su
Karaganu i ne znajući da je on Apa-
či Tom. Doći će u svojoj pohlepi ova-
mo. Kako bih voleo Doris, da ti i ja
iz prikrajka posmatramo taj susret!

Na oroj strani gde se nalazio iz-
vor gubio se bat kopita traperovog i
Pilmejkerovog konja, a šum vode,
što se starac više približavao izvoru,
čuo se sve jasnije.

Na onu drugu dvojicu što su na
druvoj strani jurili niz padinu ne
odabravši u svojoj žurbi najbolji i
najbliži pravac prema preriji, više
nije obraćao pažnju. Nastavio je da
razgovara sa svojom kobilom, sigu-
ran da će ga bar ona slušati.

— Apači je znao, Doris, zašto je
ona dva lupeža što su ga dovde pra-
tila pustio da se nekažnjeni vrata.
Uspeo je da ih ubedi da je brvnara

pokojnog Donalda Merča njegovo prebivalište i da je to teren na kome kopa zlato. Tim što ih je pustio da se vrate, on je osigurao ono što je želeo, a to je da će Berns i Hober, istovremeno ili ponaosob, krišom od onoga drugog, pohrliti ovamo sa svojom bandom. Kladim se, Doris, da upravo u tom njihovom dolasku ovamo leži glavna nit zamisli Apači-Toma, koju još ne mogu da prozrem, iako je naslućujem.

Projahao je pored izvora i umesto da se uputi za Mičelom ili Flečerom, koje je video kako se nepotrebno batrgaju preko brežuljka nešto niže od mesta na kom se on sada nalazio, on je skrenuo prema jednoj kosi skraćujući tako put prema dolini.

Pre nego što je dozvolio konju da pojuri brže, stari Ement je nastavio svoj pronicljivi monolog:

— Apači je bio čovek prema meni, Doris, i ja želim da mu se odužim. Ako je on postavio sebi cilj da domami u planinu Bernsove i Hoberove bandite, ja ću se postarati da baš ta dvojica dođu na čelu svojih ljudi. Mislim da bi to i Apači najradije pozeleo. Biće to vraćanje duga tebi, Apači, za ono što si učinio za mene kad mi je bilo veoma teško.

Jedno vreme je jahao čuteći, tražeći pogledom Flečera i Mičela, pa kad ih je ponovo ugledao, završio je:

— Moram da budem iskren i da priznam da će to biti u mom interesu, jer mi se pruža divna prilika da dođem do malo para. Kažem, malo, jer meni i tebi, draga Doris, nikad nije bilo potrebno mnogo. Tek toliko da ti imaš za seno i zob, a ja za čašu viskija i, ako preostane, za komad hleba.

Mamuznuo je kobilu koja je pojurila izvlačeći iz svog mršavog tela poslednje atome snage, kao da je razumela sve ono što joj je Ement govorio.

— Tako, draga moja! Tako! Samo napred i preseći put onoj dvojici razbojnika.

Projuri pokraj jedne udoline u kojoj je paslo krdo bizona. Vetar koji je duvao sa one strane gde su se nalazili čovek i konj u pravcu njih, odnese im karakterističan miris njihovog najljućeg neprijatelja. Životinje zakrčljalog vida i sluha, ali izvanredno razvijenog čula mirisa, dadoše se u paničan beg.

— Eto, Doris, neko se ipak i nasplaši — nasmeja se Ement.

Reče to i upravi pogled prema bregu na kom je maločas video Bernsovog i Hoberovog čoveka, a u čijem se podnožju sada on nalazio. Ugledao ih je kako se spuštaju niz padinu prema njemu. Nijednom od njih nije palo na pamet da se okrene.

18.

STARI DUG

Konji dvojice uhoda uleteše jednovremeno u šumu i zaustaviše se jedan pored drugog između prvih stabala. Životinje su se nadimale i umorno frktale, dok su njihovi jahači tek sada grozničavim pogledom pretraživali padinu niz koju su sleteli, ne verujući da su se tako lako izvukli.

Na toj padini, međutim, nije bilo ničega što bi privuklo njihovu posebnu pažnju i poremetilo njihovo osećanje sreće koja čoveka obuzme kad se izvuče iz kakvog velikog škripca.

Šuma je bila gusta, a drveće visoko.

Tek tada dvojica ljudi shvatiše da pripadaju različitim taborima, da su sluge dvaju gospodara čiji odnosi nikad nisu bili iskreni, iako su se pred svetom pravili da su prijatelji.

Reklo bi se da je Hoberov Flečer došao pre do saznanja da će u ovoj trci za zlatom pobediti onaj koji prvi krene sa ljudima iz Lejka ka mestu gde se nalazi skrovište usamljenog Karagana. A prvi će krenuti onaj koji bude prvi doveden do mesta nalazišta skupocene rude. Pođe li

njemu za rukom da stigne pre Mičela, koji ima izvanrednog konja s kojim se njegov premoreni dorat ne može meriti, on će ljude Hobera sigurno povesti putem koji je zapamtio dobro kao i Mičel pre nego što će on povesti ljude svog gazde Bernsa. A ko ih prvi povede, taj će ih prvi i dovesti na mesto odredišta.

Sve je to njemu prošlo kroz glavu dok je posmatrao padinu, pa na drugoj strani dolinu kojom je trebalo prevaliti samo desetak milja do Lejka, a sve je to uticalo na njegovu odluku da se još ovde otarasi suparnika koji u svom strahu od smrti nije bio korektan prema njemu u trenutku kad se on naćao da će se izvući svojom pričom o putu za Alpajn. Zato on, dok su zverali još uvek unaokolo i mehaničkim pokretima punili koltove mecima, čim taj posao obavi pre Mičela, upravi svoje oružje u njega.

— Blenk — istisnu on kroz stegnuto grlo — od svih Bernsovih ljudi ti si mi se oduvek najmanje sviđao... Baci taj kolt!

Mičel ga je posmatrao ukočeno podižući obe ruke polako uvis, pošto je pre toga poslušao i ispustio kolt na zemlju.

— Koji ti je najednom vrug, Vense? — upita.

— Ovaj posao treba da dobije moj gazda.

— I dobiće ga. Ja sam Karaganu obećao da neću ništa reći Bernsu.

Flečerovo lice se iskrivi u podrugljivu grimasu.

— Šta mi napriča! Misliš li da ću poverovati u tu tvoju priču o obećanju koje si dao traperu? Ne, Blenk. Ovoga puta me nećeš obmanuti kao što je to nekoliko puta ranije pošlo za rukom, pa je počela da kruži priča kako sam ja glup, a ti promućuran. Biću najmirniji ako se u Lejk vratim sam... bez tebe.

Mičelove podignute ruke uzdrhtaše, a njegov pogled počeo da šara po Flečerovom licu.

— Budi miran, Blenk, inače ti neću dati vremena ni da se pomoliš bogu.

Slušaj me, Vense, ja zaista nisam imao nameru da išta kažem Bernsu o Karaganu i njegovom skrovištu. Zašto bi on došao do Karaganovog zlata kad ja sam, uz pomoć nekoliko odabranih ljudi, mogu doći do tog bogatog iskopišta! Prema tome, udružimo se, Vense, nas dvojica, povedimo još nekoga, savladajmo Karagana i zlato će biti samo naše. A kad se udružimo, ni Berns, ni Hober nam ne mogu ništa.

Flečerove oči zaškiljiše.

— Dobra ideja, Blenk. Veoma dobra. Moram da priznam da ipak imaš nešto u glavi.

— Znači, pristaješ? — ozari se Mičelovo lice.

— Ne pada mi na pamet da to radim s tobom. Poslušaću tvoj savet i ništa neću reći Hoberu, a onda ću pokupiti ljude i vratiti se ovamo. Zaista, izvrsna ideja! — oduševljavao se on sve više. — A sada, Blenk, samo radi te ideje imaš dva minuta da se lepo pomoliš bogu.

Mičelov pogled najednom blesnu. Tamo iza Flečerovih leđa nešto se pojavilo što mu je privuklo pažnju i uzburkalo od straha sleđenu krv u telo. On nije nikad verovao u čuda, ali se čudo baš u tom času dogodilo. Ono se desilo u slici i prilici konjanika u šiblju, čije se lice jedva nazaralo.

Spas kao da je zaista bio na pomolu. Jer iz tog šiblja sada zakrešta muški glas koji se trudio da bude zapovednički, mada je više odjeknuo smešno. Pa ipak, ono što je izgovorio nije bilo ni najmanje smešno.

A on je naredio:

— Vense, baci kolt!

— Ko je to sad, do đavola? — gotovo vrisnu Flečer.

— Još jednom i poslednji put te opominjem da baciš kolt, — bio je još oštrij neznančev glas.

Flečer baci kolt psujući.

— Odlično, Džejmse — povika radosni Mičel — koji htede da sjaše i da se dokopa svog ili Flečerovog kolta.

— Ostani gde si, Blenk — usledilo je novo naređenje i pred dvojicom ljudi s koltom u ruci, koji sada nije podrhtavao kao dan ranije pred Hoberovim salunom, nađe se pijanac iz Lejka.

— Džejms Ement! — povika razljućeni Flečer.

— Džejmse — još jednom pomilova sladunjavim glasom Mičel starca — ovo ti nikad neću zaboraviti.

Flečer na to dodade besno:

— Pokazaću ja tebi, matori jarče. Starac se nadmoćno nasmeja.

— Prošla su vremena kad si me ti udešavao kad ti se god prohtelo. A i ti ništa bolji nisi bio, Blenk. Sada je došlo vreme da vam vratim stare dugove.

— Ili si pijan, ili se šališ, Džejmse — reče Flečer nešto blaže. — Ako se šališ, nisi našao podesan trenutak.

— Zašto? Žuri vam se u Lejk. Svaki hoće da stigne prvi i da obraduje svog gazdu vešću da je otkrio Karaganovo skrovište. Jadne budale! Vi i ne znate na koga ste naišli. Kad biste znali ko je Karagan, bežali biste sto milja od njega.

— Šta trabunjaš, stari. Ako ti je stalo do nekoliko dolara za piće, daću ti ih čim stignemo u grad — pravio je Flečer pogodbu da bi se spasio bede.

— Ja ću ti, Džejmse, već sada dati pet dolara — požuri Mičel konkretnim obećanjem. — A daću ti još pet ako ovoga zadržiš, a meni dozvoliš da odem.

— Nikuda neće otići nijedan od vas — odreza pijanac. — Nikuda!

— Šta nameravaš, Džejmse? — prvi put malo uzdrhta Flečerov glas.

— Nameravam da vas obojicu pošaljem na onaj svet, kopilani. Vas, silnike iz Lejka koji ste po želji vaših gospodara radili što ste hteli, likvidiraće jedan pijanac, star i bolestan

čovek, onaj koga svak u gradu može da izgrdi, gurne ili udari. Kakva ironija sudbine!

— Džejmse — iznova se javi Mičel. — Imam sto dolara. Uzmi ih i pusti me da idem.

— Ne bih to učinio ni za sve pare tvog Bernsa — odreza starac. — Ali, pre nego što umrete želim da vam otkrijem jednu tajnu. Čovek koji vas je obojicu naćeo, a koji će vaše gazde dotući nije nikakav Karagan.

— Nego ko? — upita Flečer.

— Zove se Tom Lin, ali je poznatiji u celom Teksasu, pa i šire kao Apači Tom.

Nisu imali vremena da se iznenade, jer posle tih reči Ement pritisnu obarač.

Dva pucnja odjeknuše šumom.

Tela dvojice uhoda zanjihase se u sedlima. Mičel odmah pade, ali se Flečer još držao na konju buljeći u starca zamagljenim pogledom.

Još jedan pucanj i on se takođe svali na zemlju.

Uplašeni Flečerov konj se dade u trk i nestade u šumi.

— Tako, draga moja Doris — potapša Ement kobilu po vratu — i ovo smo obavili. Sada samo da uzmem po neki predmet svakome od ovih razbojnika, pa da krenemo u Lejk.

Prevrnu Flečera na leđa, opipa mu džepove na prsluku i iz jednog od njih izvuče srebrni džepni sat i spusti ga u svoj džep.

Sa Mičelovog pojasa svuče zajedno sa kanijom nož čija je drška bila ukrašena pločicama sedefa i ubaci ga u bisage.

Za divno čudo, novac nije dirao iako ga je bilo i kod jednog, i kod drugog.

— Ni vi niste sahranjivali svoje žrtve, pa neću ni ja vas — reče uzjahujuću kobilu. — Neka vas zveri rastrgnu. A ti, Bernse i Hoberu, sada kada više nema vaših predvodnika, bićete primorani da sami povedete svoje ljude u planinu. Nadam se da je Apači Tom upravo to i želeo.

Nešto kasnije njegova Doris siđe u preriju i lakim kasom se uputi prema Lejku.

Starac najpre zazvižduka melodiju svoje omiljene pesme, pa zapeva punim glasom:

•Preko prerije jezdi Tom Lin
Baš kao mesec na putu svom.
Teksasom jaše teksaški sin,
Koga još zovu Apači Tom.
Teksaški sin
Hrabri Tom Lin...

Nekoliko puta je otpevao melodiju iste pesme dok nije sitgao do grada.

19.

PRODAVAC OBAVEŠTENJA

Samo što je ručao i po običaju malo prilegao, Bankar Berns je na vratima sobe začuo kucanje i pevušeci glas Meksikanke koja je kod njega bila zaposlena:

— Senjor Bernse! Senjor Bernse!

Njegov bes je bio još već kad je na svom satu video da je više dremao, nego što je odspavao.

— Šta hoćeš? — izdera se bankar psujući i tražeći papuču koja beše ispod kreveta.

— Jedan senjor želi da razgovara s vama. Kaže da je veoma važno i hitno.

— Da li je došao Mičel?

— Nije, senjor. Ali senjor koji je došao kaže da vam donosi vesti u vezi sa senjorom Mičelom.

— Dolazim — zabruna bankar, pa pošto izvuče papuče ispod kreveta natuče ih na noge i otvori vrata. Ugledavši onoga kog bi najmanje očekivao, on se razbesne — Šta! Ti!
— razrogači oči na pijanca Ementa.
— Šta imaš ti da mi kažeš tako važno?

— Devojka vam je već rekla. Veoma važno.

— Šta?

— Nešto u vezi sa Mičelom.

Još uvek gundajući, bankar se pomače i propusti ga u sobu.

Ugledavši na stolu bocu do pola punu viskijem, Ement caknu jezikom, pa upravi prst prema njoj.

— Da povratim dušu, gospodine Bernse — reče. — Grlo mi je suvo i hrapavo od žeđi i prašine.

— Uzmi. Neka te đavo nosi!

Ement i ne pogleda čašu koja je stajala kraj boce, već grlić boce pri-nese usnama. Nije ga odmicao dok i poslednja kap nije nestala u njegovim ustima. Onda obrisa usta dlanom i sede na tapaciranu stolicu mada mu ona nije bila ni ponudena.

— Kakve to vesti u vezi s Mičelom treba da mi saopštiš? Odakle dolaziš?

— Sa planine — odvrati Ement pokazujući rukom u njenom pravcu. — Ali, kad biste mi pre nego što počnem dali i jednu cigaru, bio bih vam posebno zahvalan.

Bankar frknu od muke, pa izvuče cigaru iz sakoa koji je bio prebačen preko stolice.

— Na! Govori već jednom! — podstače ga nervozni bankar.

Ement pomirisa cigaru, odgrize joj vrh i ispljunu ga nasred sobe, pa sačeka da mu bankar prinese upaljenu šibicu. Zatim pršte u smeh.

— Nikad u životu nisam pomislio, gospodine Bernse, da ću jednog dana sedeti u vašoj sobi, na ovako mekoj stolici, piti vaš viski direktno iz boce i pušiti vašu skupocenu cigaru, koju ćete mi vi čak ljubazno pripaliti.

— Ne lupetaj, budalo! Jesi li radi toga došao, ili da mi kažeš nešto važno, kao što si najavio? Tako mi boga, budeš li me obmanuo, izbaciću te kroz prozor na ulicu, a ne kroz vrata. Zato, ne tručaj više, već počni da pričaš.

Ne obraćajući pažnju na njegove grube reči i pretnju, starac, smešajući se i dalje, nastavi:

— Mene je, gospodine Bernse, nesreća počela da prati od onog časa kad sam od vas uzeo novac na zajam i kad mi je neko upalio žito ne-

koliko dana pre žetve. A novcem od tog žita mogao sam da vam vratim dug i da ostane i za mene. Vi ste bili nemilosrdni i oterali me sa moje zemlje. Rekli ste da ona upravo toliko vredi koliko i moj dug, iako je ona vredela duplo više. Uskoro mi je od žalosti i bede umrla žena, a ja sam se zaposlio kod Hobera. Razboleo sam se posle tri godine, propio i padao sve više u bedu. A sve je, kao što rekoh, počelo od vas. Da mi vaš Mičel nije zapalio žito, bilo bio sve drukčije.

Bankar se naroguši i pođe preteći prema njemu.

— Rekao sam šta ću učiniti s tobom, ako si došao ovamo samo da se sa mnom sprdaš, pijanduro — siktao je.

Ement uvređeno ustade.

— Ako i dalje budete ovako grubi, ja ću otići Hoberu i njemu ispričati ovo što sam želeo da ispričam vama i da vas, sigurno, obradujem.

Pominjanje Hoberovog imena smirilo je bankara i on se uvali u udobnu fotelju kraj prozora, pa i sam pripali cigaru. Potom podozri-vo upita:

— Ako me toliko mrziš i ako sam ja začetnik tvoje bede zašto baš mene želiš da obraduješ tom vešću?

Ement ponovo sede.

— Zato, gospodine Bernse, što ćete mi vi za to obaveštenje dobro platiti.

— Oho! Zar si tako siguran da ta obaveštenja toliko vrede za mene?

— Jesam.

— Onda, bogamu, pričaj!

Kao neko koji želi da mu saopšti poverljivu vest Ement se nagnu prema njemu i upita nešto tišim glasom:

— Vi ste jutros poslali Mičela za Karaganom?

Bankareve oči zaigraše, a lice mu se napuni krvlju, kao da će već sledećeg trenutka eksplodirati.

— Šta pričaš?

— Nemojte poricati. Znam da je tako.

— Ako znaš, zašto pitaš? Dobro. Jesam. Pa, šta? — Kroz oblak gustog dima iz cigare posmatrao je podnadulo i modro lice pijanca.

— Hteli ste da saznate gde se nalazi Karanovo skrovište, tačnije gde on kopa zlato?

Bankar se iznenadi. Šaka kojom je držao cigaru se trže i on je prebaci u drugu.

— Ti si isuviše zabadao nos u stvari koje te se ne tiču — reče preteći.

— Da nisam to činio ne bih vam sada baš ja doneo to obaveštenje do kog vam je toliko stalo. Međutim, vi ne znate da je za Karaganom, sa istim ciljem, i Hober poslao svog čoveka... Flečera.

Bankar naglo izduva čitav oblak dima i izbulji oči u njega.

— Otkud Hober zna o tom zlatu, do đavola? Nije, valjda, naleteo na ono što je sam Karagan prošle noći rekao pred njim i preda mnom o tom zlatu. Nijednom rečju Karagan nije spomenuo gde kopa zlato.

— Baš zato je to zagolicalo i Hobera. Hteo je da sazna pre vas gde ga kopa i zato je za Karaganom i Mičelom uputio Flečera.

— Da li je Mičel primetio Flečera za sobom? — postavi Berns novo pitanje.

— Tek onda kad su obojica saznali ono što i vi, ali i Hober želi. Tada su se, čak, i susreli u šumi.

— Otkuda sve to znaš? — pogleda ga bankar u jednom trenutku podozrivo.

— Znam, jer sam ih ja obojicu pratio, pretpostavljajući da nešto smeraju protiv Karagana. Želeo sam da pomognem tom čoveku jer je i on pomagao meni.

— Ne rasplinjavaj se. Odgovori: da li je Mičel saznao gde Karagan živi?

— Rekao sam: saznali su i Mičel i Flečer. I znate li šta su u tom času odlučili?

— Govori.

— Da ni vama, ni Hoberu ne odu-
ju tajnu, već da likvidiraju Karaga-
na, da prisvoje njegovo nalazište
zlata i da ga sami kopaju za svoj ra-
čun.

Bankar izbezumljeno skoči.

— Prokleta kopilad! Pokazaću ja
njima kad se pojave u gradu.

— Neće se oni nikad više ovde po-
javiti.

— Pronaći ću ih da se pod zemlju
sakriju.

— Niste me razumeli, gospodine
Bernse. Želim da vam kažem da su
obojica mrtvi.

— Šta? — opusti se donja, debela i
modra bankareva usna, što je ličila
na komad presne konjetine. — Ubio
ih je Karagan? — upita bojažljivo.

— Nije on. Mičel i Flečer su ga ta-
ko vešto pratili da ih uopšte nije pri-
metio — reče Ement nešto što nije
bilo tačno, ali je njemu i njegovom
planu u tom trenutku odgovaralo.

— Ko ih je, onda, pobio? Ti!

— Šta vam pada na pamet!

— Ko, onda, bogamu?

— Sami su se poubijali.

— Ne govori gluposti, Emente.

— Dobro ste me čuli: sami su se
poubijali, ma koliko to izgledalo ne-
stvarno.

— Zar nisi rekao da su želeli da
prigrabe Karaganovo nalazište zla-
ta za sebe?

— Da. I oko toga je izbio sukob.
To je bila Mičelova ideja koju je Fle-
čer oberučke prihvatio, ali i pomis-
lio kako bi bilo mnogo bolje kad bi
on sam imao to nalazište. Dakle,
bez Mičela.

— Zato se otarasio mog čoveka?

— Tako je.

— Pa, kako su se sami poubijali?

— uhvati on starca u nelogičnosti.

— Najpre je Flečer ispalio Mičelu
tane u grudi. Ovaj je, iako smrtno
ranjen, uspeo da izvuče kolt i da on
ispali metak u Flečerove grudi. Pa-
dajući, Flečer je još jednom povu-
kao oroz i taj drugi metak je dotu-
kao vašeg Mičela... Eto, tako se to
desilo, gospodine Bernse.

— To je sve što imaš da mi kažeš?

— huknu bankar.

— Najvažnije dolazi. Da ih ja, na
vašu sreću, nisam pratio i iz blizine
čuo njihov razgovor pre nego što su
povukli koltove, vi sada ne biste
znali gde Karagan kopa zlato.

— Odlično, Emente! — živnu naj-
ednom bankar. — Što se tiče onog
gada Mičela, još je bolje što je tako
završio.

Iz ormana je izvadio novu bocu
viskija, otvorio je i pružio je starcu.

— Ipak, budi iskren i reci mi zašto
si s tim obaveštenjima došao k me-
ni, a ne ka Hoberu? — postavi mu
pitanje koje ga je od početka kopka-
lo.

— Zato što Hobera ipak mrzim vi-
še od vas i zato što sam ubeđen da
ćete mi više platiti od njega. Jesam
li, možda, pogrešio, gospodine Ber-
nse?

— Ni u kom slučaju. Ni u kom slu-
čaju, Emente! — obradova se ban-
kar. — Koliko tražiš?

— Želite li da vam samo prodam
obaveštenje o Karaganovom skro-
vištu, ili ćete mi platiti i za to što ću
vas i vaše ljude odvesti tamo gore, i
to najsigurnijim i najskorvitijim pu-
tem?

— Plaćam i jedno i drugo. Samo,
da li je potrebno da i ja idem s mo-
jim ljudima i tobom?

— Obavezno, gospodine Bernse.
Poduhvat je veoma važan, iako nije
opasan jer ću ja ići s vama. Među-
tim, videli ste i sami kako je postu-
pio Mičel. Tako bi mogli da postupe
i oni koje bih u vaše ime vodio. Čak
bi mogli i mene da smaknu, a vama
da se ne vrate. Ne, gospodine Ber-
nse! Ako vi ne idete s nama, ja sam
ne mogu voditi vaše ljude, jer im ne
verujem.

— Potpuno si u pravu. Ići ću i ja...
Koliko tražiš?

— Po dve stotine pedeset dolara.

— Nije li to mnogo? — ugrize se
bankar za donju usnu. — Karagan
je opasan, pa je i poduhvat rizičan.
Ko zna šta će iz svega toga ispasti.

— Svaki poduhvat koji donosi mnogo, rizičan je. Ali, vi imate ljude koji su i opasnije poduhvate rešavali u vašu korist — dodade starac izazivajući bankarev zadovoljan osmeh.

Bankar mu pripreti prstom.

— Grizi, grizi, Emente! Ali, sada sam dobre volje... Dakle, dogovoreno!

Iz novčanika izvuče dve stotine pedeset dolara i dade mu ih, a drugih dve stotine pedeset samo mu pokaza, pa ih vraati nazad.

— Ovih drugih dve stotine pedeset dobićeš kad uklonimo Karagana. Slažeš li se?

— Slažem se.

— Zar ti neće biti žao Karagana? Kažeš da ti je juče pomogao.

— Kad je u pitanju toliki novac, ne bi mi bilo žao ni rođenog oca — reče on nešto čudovišno samo da bi ubedio bankara u iskrenost svojih reči i postupaka. — Osim toga, ja nikada nisam bio nekakav čvrst karakter, gospodine Bernse.

— Pametno, Emente. Još nešto. Ovaj novac koji ti dajem i koji te čeka uslovljava tvoje obećanje da nećeš otići k Hoberu i prodati mu isto obaveštenje.

— Što se toga tiče, budite mirni — obeća starac. — Njega toliko mrzim da bih umro od gladi nego što bi s njim ušao u neki posao. Čak, da mi on duplo više ponudi, ja to ne bih prihvatio. Na to, molim vas, ne mislite!

— Sve mi se više dopadaš, Emente. Žao mi je što te ranije nisam malo bolje upoznao.

— Biće vremena i za to — odvrati ovaj, a osmeh mu malo razdvoji podnadule usne.

— I ja se nadam. Dakle, gde se nalazi Karagan?

Još petnaest minuta sedeo je Ement u bankarevoj sobi ispijajući viski i opisujući tačno mesto gde se nalazi tobožnja Karaganova brvnara. Posle toga je ustao, uzeo još dve

cigare, pokupio novac i poneo načetu bocu viskija.

Na vratima ga bankar zaustavi.

— Na nešto sam zaboravio. Kako da ti verujem da je Mičel ubijen?

Ement izvuče nož sa drškom ukrašenom sedefom.

— Ovaj nož poznajete, gospodine Bernse?

— Poklonio sam ga Blenku — odvrati bankar.

— Mičel se nikad nije od njega odvajao. Pre dva sata, dok je ležao mrtav, skinuo sam mu ga s pojasa. Eto vam ga — stavi nož na bankarev sto. — Ne želim da ga neko vidi kod mene i da pomisli da sam ja ubio Mičela.

Posle toga bankar ga prijateljski uhvati ispod ruke i isprati sve do ulice.

— Kad misliš da krenemo? — upita ga.

— Iza pola noći. U zoru treba da budemo kod izvora na Medvedem vrhu. Odatle nema više od dvadeset minuta jahanja do nekadašnje brvnare Donald Merča, koju posle njegove smrti koristi Karagan.

— Koliko da povedem ljudi? Karagan je opasan.

— Mislim da će pored nas dvojice petorica biti dovoljni — odgovori Ement i namerno pređe na drugu stranu ulice, tamo gde se nije nalazio Hoberov salun.

*

Starom Ementu, koji je dobro znao da ga drži na oku jedan Bernsov čovek otkako je izašao iz banke, nije bilo lako da zavara trag i da tek iza pet sati popodne zamakne u dvorište Hoberovog saluna, a zatim da zakuca na vrata njegove sobe.

Krčmar ga je pogledao besno i zamahnuo rukom da ga udari.

Ement se izmače i sa odstojanja koje mu je pružalo koliku-toliku sigurnost reče:

— Znam da bi vas više obradovala pojava Flečera koga ste jutros po-

slali za Karaganom u planinu nego moja. A ja sam došao da vas obavestim da ga ne čekate. Flečer vam više nikad neće doći.

— Šta trabunjaš? Zašto se Flečer neće vratiti — pogleda ga krčmar ispod natuštenih obrva.

— Zato što je već nekoliko sati mrtav — reče starac i iz džepa prsluka izvuče srebrni džepni sat.

— Vensov sat! Otkud ti? — povika krčmar.

— Želim da vas ubedim da ovaj sat nisam mogao ukrasti Flečer, niti sam ga od njega dobio na poklon. Uzeo sam ga iz njegovog džepa dok je ležao mrtav, da bih vas ubedio u ono što tvrdim i što još imam da vam kažem.

— Ulazi u sobu! — pozva ga krčmar i uđe i sam, i to pre njega, pa pod utiskom onoga što je čuo skljoka se u naslonjaču.

Ement mu tada ispriča sve ono što i Bernsu, zadržavajući se posebno na tobožnjem planu njegovog i Bernsovog čoveka da obmanu svoje gazde, a zatim na njihovom sukobu iz koga nijedan nije izašao kao pobedilac. U toj vešto satkanoj priči ničim nije nagovestio gde je došlo do sukoba i gde se nalazi mesto na kome Karagan kopa zlato.

— Ako si i ti, kao što kažeš, pratio Karagana, možda si otkrio njegovo skrovište? — blesnuše krčmareve oči u nadi.

— Jesam, a to je drugi razlog što sam navratio kod vas. Znam gde se nalazi Karaganovo skrovište, ali to obaveštenje želim da vam prodam.

Hober je jedno vreme ispitivao njegovo lice svojim sitnim očicama, pa je upitao:

— Koliko tražiš?

— Dve stotine pedeset dolara.

— Nisi baš skroman.

— Nisam, jer znam koliko to obaveštenje vredi za vas — odgovori starac.

Krčmar se malo zamisli, pa izvadi novčanik.

— Plaćam — reče i pruži mu novac.

Opisao mu je detaljno put do brvnare i tačno mesto na kom se ona nalazi.

— Znam gde je Medvedi vrh i taj izvor. Dalje nisam išao.

Odatle nema ni petnaest minuta jahanja prema severozapadu, do nekadašnje Merčove brvnare — objasni starac, ali se ne ponudi da vodi njega i njegove ljude. — Biće najbolje da u zoru budete sa svojim ljudima kod izvora. Posle toga ćete lako iznenaditi Karagana.

— Ne bih rekao da je on osoba koju možeš lako da iznenadiš, ali vredi pokušati. A sad ja tebe nešto da upitam, Džejmse — najednom se smrklo krčmarevo lice.

— Pitajte, gazda.

— Kad si došao s planine?

— Pre nekoliko minuta. Čim sam ostavio konja, svratio sam do vas — slaga Ement, jer drukčije i nije mogao da odgovori.

— Nisi li isto obaveštenje već prodao Bernsu? — začkiljiše opasno krčmareve oči.

— Rekao sam vam da sam odmah po dolasku svratio ovamo — odvrati mirno starac.

— Lažeš, prokelta pijanduro!

Hober otvori vrata i viknu u hodnik:

— Pedro!

Iz kuhinje se pojavi Meksikanac.

— Izvolite, gazda!

— Dodi ovamo — pozva ga Hober, pa vraćajući se ka svojoj fotelji i prolazeći pored Ementa, najednom mu istrže kolt iz kubure.

— Ali gazda... — pobudni se starac osećajući kako mu se ledeni žmarci penju uz kičmu.

— Zaveži!... Pedro, kad si video Džejmisa? — upita Meskikanca.

— Oko dva popodne, senjor.

— Gde si ga video?

— Pred kućom senjora Bernsa. Ispraćao ga je lično senjor Berns.

— Aha! Pa, šta kažeš Džejmse? Jesi li Bernsu prodao ista, obaveštenja? — upita, ustade i pride mu.

— Rekao sam da nisam. Bernsa sam samo obavestio da sam na putu pronašao beživotno Mičelovo telo.

— I on te je zbog te ni malo prijatne vesti ispratio do vrata! — iskliberi se krčmar i svom snagom udari starca pesnicom u lice.

— Pretresi ga, Pedro — naredi krčmar. — Na tih dve stotine pedeset dolara u njegovom levom džepu na prsluku ne obraćaj pažnju.

Meksikanac počeo da mu zavlači prste u ostale džepove.

— U ovom džepu takođe ima novca, senjor — reče vadeći otud smotuljak novčanica.

— Koliko?

— Tačno dve stotine pedeset dolara, senjor.

Ement je ustajao stenjući. Udarac po tek zatvorenim ranama proizveo je strahovitu bol, od kog umalo nije izgubio svest. Stara mržnja protiv tog čoveka taložena u njemu godinama dostiže u tom trenutku vrhunac. Ona podstiče kod njega neopisivu želju za osvetom, a ova mu u usahle mišice uli neviđenu snagu, kakvu niko od te dvojice nije očekivao.

Hitrinom koja je zapanjila Hobera, a zbunila Meksikanca bacio se prema krčmaru, zgrabio ga obema šakama za vrat i počeo da davi.

Bilo je sigurno da krčmar u tom trenutku nije imao dovoljno vazduha u svojim plućima, jer je odmah izbuljio oči i počeo da krklja, dok su mu se ruke opustile niz naslone fotelje.

Ko zna šta bi se desilo da Pedro ne priskoči u pomoć svom gospodaru. Bojeći se da upotrebi kolt, on izvuče nož i do drške ga zari ispod leve plečke starca. Kad mu se učini da je to malo, on mu ga još dva puta zari u telo.

Tek tada stisak Ementovih šaka popusti i Hober, hripajući kao siplji-

vi konj, žudno udahnu vazduh punim plućima, a onda počeo da udara nogama i da gazi već mrtvog starca psujući ga na sva usta. Ni to mu nije bilo dovoljno. Izvadio je kolt i ispalio svih šest metaka u starčevu glavu.

20.

DVA TABORA

Predveče neko otkri na prilazima gradu telo Džejmsa Ementa, izbode nožem i glave pune olova. Vest se brzo raširi. Ona dođe i do Bernsovih ušiju.

Njega u tom trenutku nije toliko interesovalo ko je ubio starca, jer je gotovo ceo Lejk, posle onoga što se prethodnog dana dogodilo pred salunom, nagadao da je to učinio neko od Hoberovih ljudi.

Bernsa je vest o Ementovoj smrti pogodila najviše zbog toga što je on u njemu video svog nepogrešivog vodiča koji je trebalo da ga odvede do Medvedeg vrha i do Karaganovog skrovišta, a zatim što je po onome kako su ga njegovi ljudi izvestili postalo sigurno da je starac ista obaveštenja, koja je prodao njemu, zaričući se da ih neće prodati i Hoberu, ipak to učinio.

Trebalo je raditi pametno i brzo, jer Hober nije bio protivnik za potcenjivanje.

U takvoj situaciji Berns je imao sreće. Ispostavilo se da jedan od petorice ljudi koje je odabrao za noćasnu avanturu, odlično poznaje taj deo planine, tako da dolazak do Medvedeg vrha i izvora, a zatim do nekadašnje brvnare Donalda Merča neće predstavljati nikakvu teškoću, ukoliko se u taj njihov poduhvat ne uplate i Hober sa svojom družinom.

— Mi zato nećemo čekati pola noći da bismo krenuli odavde prema planini — govorio je Berns u prvi sumrak svojim okupljenim ljudima. — Ako je pred zoru najbolje napasti

i iznenaditi usnulog Karagana koji se ne nada nikakvim nezgodama, mi možemo sat-dva, pa i tri sačekati kraj izvora, da bismo u podesan trenutak, odmorni, krenuli prema brvnari... I još nešto, momci. Za ovaj noćasnji poduhvat bićete posebno nagrađeni. Vi znate da Sidni Berns nikad nije bio škrt, kad se obavi posao onako kako je on to želio... Ima li ko kakvo pitanje?

Javi se Milt Istvud, sredovećan čovek sa veoma updljivom brazgotinom što mu je presecala celo čelo, koji se prihvatio da bude vodič umesto Emlenta:

— Šta ćemo da radimo ako se pre zore i napada na Karagana sretnemo sa Hoberom i njegovim ljudima?

— Pametno pitanje, Milte — pohvali ga bankar. — U tom slučaju ćemo likvidirati i Hobera i njegove ljude, jer ćemo ih sačekati u zasedi, pa makar morali odložiti napad na Karagana za sledeću noć. Taj Hober se u poslednje vreme veoma osilio i izbezobrazio, tako da će to biti podesan trenutak da ga za sva vremena uklonimo. Pošto on nema nikoga od rodbine, neko od vas će preuzeti salun i voditi ga u moje ime, dok će drugi brnuti o dućanu.

Ljudi zagrajaše odobravajući. Njihovo raspoloženje postade još bolje kad bankar izvadi dve boce viskija i stavi ih pred njih, a zatim dade svakome po cigaru od onih skupih koje je samo on pušio.

— Onda, momci, umesto u pola noći, krećemo večeras u devet. Da ne bi bilo upadljivo, jedan po jedan ćete izjahati iz grada, i to na razne strane. Pred Fordovim rančom ćemo se zatim svi okupiti i nastaviti zajedno.

20.

DVA TABORA

Noć je bila tiha i vedra. Mesec, koji je uspevao unekoliko da razblaži tamu, približavao se jednom vrhu

iza kog će zaći. Ali do njegovog zalaska trebalo je da protekne bar još pola sata.

Ispred nekadašnje brvnare Donald Merča sedelo je desetak ljudi i pušilo. Nedaleko od njih stajali su njihovi osedlani konji.

Bilo je pola sata pre ponoći kad se odozgo, iz šume, začu šuštanje lišća, krckanje granja i potmul topot konjskih kopita koji se približavao. Nekoliko sekundi kasnije na čistinu ispred brvnare izbi konjanik.

— Evo ga Erni — reče neko.

— Donosiš li nam kakvu vest, sine — nadovezaše se na prethodni glas reči Pilmejker.

Erni Pilmejker sjaha i pride onome što je sedeo u sredini te grupe.

— Vaša predviđanja su se ispunila, Apači — reče momak. — Berns se sa petoricom ljudi već nalazi na Medvedem vrhu, kraj izvora. Tamo su zastali.

— Samo Berns? — upita traper.

— Ja sam došao da vas obavestim o Bernsu. Preskotov Čedvik je ostao da i dalje motri prema dolini i gradu.

— Dobro je, Erni. Odmori se malo, pa idi na stažu prema izvoru.

— Hoćemo li i mi naniže, Tome? — upita Pilmejker.

— Još ćemo pričekati — odvrati ovaj.

Proteče još pola sata. Mesec zađe i tama u kojoj su svetlucale samo upaljene cigarete prekri, i brvnaru, i prostor oko nje. Život u šumi je odavno bio utihnuo.

I baš kad se traper premišljao da li da sede još ili da krenu naniže, prema Medvedem vrhu, lišće i granje, ali sada sa druge strane, zašušta i zapucketa i na plato pred brvnarom opet iskrсну konjanik. Bio je to Čedvik.

— Dolazi i druga grupa, Apači — saopšti on. — Mislím da ih prevodi Hober.

— Koliko ih je?

— Sa Hoberom sedmorica.

— Kojim pravcem idu?
— Prema Medvedem vrhu.
— Bolje nije moglo da se desi — razdraga se traper. — A sada, prijatelji, kao što smo se dogovorili, dvojica će od vas poći sa mnom, trojica sa Mervilom, a preostala trojica sa Preskotom.

Mesec, koji se izvesno vreme bio sakrio iza jednog planinskog vrha, iznova se pojavi.

Na platou oko izvora opet nestade one neprozirne tame koja je svojom tajanstvenošću i nepredvidljivošću onoga što se pod njenim plaštom moglo da desi, ugonila strah u kosti svakome koji bi se našao u planini.

*

Pod zracima meseca voda izvora i potočića, koji je klokotao niz strminu, zaškri i posrebri se. Plato se osvetli nekakvom hladnom i mističnom svetlošću, što je od nekoliko drveta i žbunova unaokolo stvarala u napregnutoj tišini ljudske i životinjske podobe i nagonila uplašene oči da zveraju na sve strane.

Iza jednog debelog oborenog stabla, udaljenog petnaestak koraka od izvora bilo je sakriveno pet ljudi, a u šikari iza njih pet konja. Ispred svakoga puške su bile izbačene preko stabla, dok se u kuburi nalazio i po jedan pun kolt.

— Koliko je sati, gospodine Bernse? — prošaputa poslednji čovek s njegove desne strane.

Bankar se izokrenu, zagleda u sat i reče:

— Nekoliko minuta iza pola noći.

I samo što to izgovori šapatom, ispred njih se ču šum nalik konjskom hodu i na plato ustrča jedan konj sa jahačem na sebi.

— Ovamo, Dženkinse! — pozva ga bankar prigušenim glasom.

— Dolaze, gazda — reče ovaj priterujući konja. — Hober i još šestorica. Za petnaest minuta biće ovde, jer idu pravo ovamo.

— Samo neka dođu — zakikota se bankar. — Ovo ti je poslednje petljanje u moje poslove, Hoberu. . . Sjaši, Dženkinse, i zauzmi mesto iza stabla. Vi ostali čekajte dok ne začujete moj pucanj, a onda gledajte da vam nijedan metak ne ode u prazno. Ako sa njima svršimo brzo, još uvek ćemo imati vremena da savladamo Karagana, ma koliko ga naša pucnjava uznemirila i usmerila na opreznost.

Petnaest minuta prodoše.

A onda svi oni okrenuti u onom pravcu kojim su se uspeli na Medvedi vrh, a koji bi odabrao i svaki drugi, videše kako nečije ruke razmiču grane na jednom žbunu ispred njih i držeći ih tako neko vreme ostaju.

Odmah iza toga iz žbuna izroniše poprsje i glava sa sombrerom nekog čoveka. On zagleda na sve strane, ali na njegovu nesreću ne pokloni dovoljno pažnje oborenom stablu ispred šikare sa druge strane platua. Kad je zadovoljio svoju radoznalost okrenuo se savio obe šake oko usta i dva puta huknuo kao sova.

Samo malo kasnije iza tog istog žubna se pojavi Hober na konju.

— Nema nikoga, senjor — dočeka ga Meksikanac.

— Znači, otišli su prema Merčovoj brvnari. Bilo bi divno da oni udese Karagana, pa da mi posle toga udesimo njih.

— Šta predlažete, senjor?

— Sačekaćemo dok odozgo ne čujemo pucnjeve. Poslaću Šeperda da pronjuši u tom pravcu.

Pojaviše se još pet konjanika. Jedan od njih, ko zna zbog čega, potera konja tačno prema oborenom stablu. Nalazio se samo na desetak koraka, kad otud grunu pucanja, a za ovim još pet.

Taj čovek i Hober padoše prvi s konja. Onaj sa sombrerom kriknu i nestade u šikari.

Ali, ako je Berns pomislio da će se oni posle Hoberove pogibije razbežati, prevario se.

— Tamo su iza stabla — razdra se neko od Hoberovih ljudi i četvorica preostalih zapucaše iz koltova.

Berns i Dženkins, koji pokušашe da izvire iznad stabla, dobiše po metak: Dženkins u rame, a Berns posred čela. Da nije tresnuo glavom o stablo i tako ostao, oni oko njega ne bi znali da je pogođen.

Sa druge strane platoa, četvorica Hoberovih ljudi zauzeše zaklon naspram isto toliko Bernsovih. Nasta puškaranje i sa jedne, i sa druge strane. Vešt strelac, koji nikoga nije video, znao je da treba da nišani u ono mesto na kome je samo časak ranje blesnuo oganj iz oružja.

Tako, i pored zaklona, još po jedan poginu sa svake strane.

Pucnji se uskoro prorediše, pa i sasvim prestadoše te na platou nastade tišina u kojoj oni nisu čuli ni žubor potočića, ni huk sove koji se javi sa njihove desne strane, i to tri puta uzastopno.

Taj predah ne potraja dugo. Njega ne prekidoše pucnji iz dva zaraćena tabora, već nekoliko plotuna koji, kao po komandi, odjeknuše sa svake strane oko njih i iznad njih.

Još se oni na platou nisu bili povratili od iznenađenja i straha, kad se odnekud iz blizine začu snažan glas:

— Slušajte me vi što se borite na platou kraj izvora. Vašem dolasku sam se nadao i pripremio sam vam doček, kakv lupežima kao što ste vi pristoji. Sa mnom su još deset rančera i mi se nalazimo svuda oko vas. Naređujem vam da pobacate oružje i da izađete na čistinu platoa!

— Jeste li vi, Karagane? — razdiera se jedan iz Hoberovog tabora.

— Tom Karagan ne postoji — javi se isti glas. — Govori vam Tom Lin, ili, kako me još zovu: Apači Tom.

— Apači Tom! — prostruja platoom, i to kao eho ode planinom.

— Ako ne poslušate, svi ćete izginiti — javi se opet traper.

— Šta će biti s nama ako poslušamo?

— Predaćemo vas šerifu u Šafteru i on će vas privesti sudiji.

— Mi imamo šerifa u Lejku — reče jedan od Bernsovih.

— I on će s vama u Šafter... Dajem vam minut da se dogovorite. Posle toga ćemo pucati.

Ne prođe ni toliko, a jedan se javi:

— Apači. Hober i Berns su mrtvi. Mi preostali smo se dogovorili da se predamo.

Malo kasnije kolona, na čijem su se čelu nalazili traper, Pilmejker i rančer Enderson, za njima konji sa telima ubijenih i ranjenih, kao i četvoricom nepovređenih, razbojnika, pa na začelju sa ostalim traperovim prijateljima, krenu sa Medvedeg vrha naniže.

Zora ih je dočekala u podnožju planine, a sunce na prilazima gradu.

Jedan od nekolicine na koje su naišli pre nego što su ušli u Lejk i s njima porazgovarali o onome što se zbilo ipak je obavestio šerifa Bernsa o svemu što se te noći desilo u planini, kao i to da Karagan nije niko durgi do Apači Tom.

Ta dva saznanja su bila dovoljna. Preplašeni šerif želeo je da se pouzda i u brze noge svog konja i da preko reke Rio Grande nestane u Meksiku. U tome bi, možda, i uspeo, da Apači Tom nije predvideo i takvu mogućnost. I baš kad je šerif Berns uzjahivao svog konja, pred njim su iskršli Apači Tom i Pilmejker.

Nije želeo da se preda. Pouzdao se u svoju brzu ruku, zaboravljajući da se skoro uvek nađe neko koji je još brži.

Ovog puta to je bio Mervil Pilmejker. Iz njegovog kolta je na vreme odjeknuo pucanj i šerif Berns, jedan od retkih šerifa na Divljem zapadu tog vremena, koji je ukaljao obraz, pade nauznak u prašinu i ne pomaće se.

Bio je to definitivni kraj samozvanih gospodara Lejka.

(K r a j)

SEXPRESS

EROTSKI MAGAZIN
NA SVIM KIOSCIMA

Stimulativno!
Uzbudljivo!
Zanimljivo!
Kontakti!
Modeli!

U SLEDEĆEM BROJU

Bil Slou

RANČERSKI ZAKON

A oni, trojica prognanika, jahali su
neumorno, vešto izbegavajući zamku.

Samo su se jednom sukobili sa
Neversovim i Foksovim ljudima, ali su
uspeli da izbegnu konačan obračun. U
tom kratkom puškaranju jedan od
Neversovih ljudi pao je od metka Ripa
Kokera...

JUGOBANKA

DODITE
DA SE DOGOVORIMO!

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128102